

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

1. AARGANG

REDAKTØR: PREMIERLØJTNANT H. EWALD

HÆFTE III

UDKOMMER
HVER MAANED

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR, CHR. IX.'S GADE 5¹
ANNONCEEKSPEDITION: STEINS-VEJ 3¹ VALBY

AARSABONNEMENT 3 KR.
ENKELTE NUMRE 25 ØRE

OVERSIGT OVER SKIBBYGNINGEN I 1913

Det forløbne Aar har været et Rekordaar for Skibbygningsindustrien, idet den samlede Tonnage af de Skibe, der er sat i Vandet, og Hestekraften af deres Maskinerier er større end for noget tidligere Aar.

Den i Fig. 1 viste Kurve angiver den samlede Tonnage af Skibe byggede ved engelske Privatværfter i Aarene fra

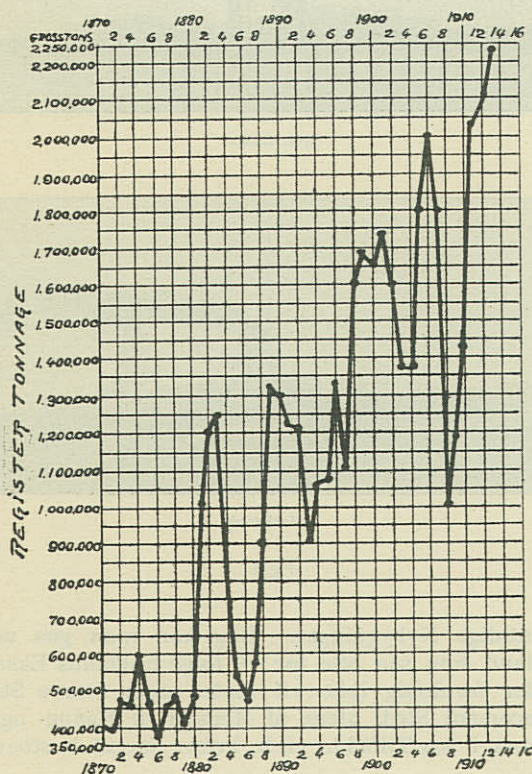

Fig. 1

1870 til 1913, og den giver samtidig et Billede af Skibbygningen i hele Verden, da de engelske Værfter bygger ca. 55% af den samlede Tonnage. Som det fremgaar af Kurven, er de tidligere travle Perioder i Aarene 1889, 1896, 1901 og 1906 stedse blevet efterfulgt af Tilbagegangsperioder, og noget lignende synes nu at skulle blive Tilfældet, idet Skibsværfterne for Tiden kun modtager faa nye Ordre.

Der vil dog neppe blive en saa stor Tilbagegang som tidligere, da Tonnagen af Krigsmarinernes Nybygninger, der udgør en større og større Procentsats af den samlede Tonnage, stadig vokser uafhængigt af de skiftende Konjunkturer, saaledes at Svingningerne derved bliver forholdsvis mindre. Tonnagen af de i England i 1913 byg-

TABEL I. KRIGSSKIBE SAT I VANDET 1913 OG 1912

Nation	1913			1912		
	Antal	Tonnage Tons	Hestekraft H. K.	Antal	Tonnage Tons	Hestekraft H. K.
England med Kolonier	1754	2 322 958	2 681 922	1562	2 116 749	2 290 188
Tyskland	417	645 953	776 171	408	530 312	646 025
Holland	762	267 715	116 653	705	258 263	112 859
U. S. Amerika	216	265 589	265 385	196	321 592	234 208
Frankrig	146	263 928	287 216	112	177 883	254 595
Japan	212	124 624	202 984	272	89 925	180 851
Italien	66	89 671	223 390	62	35 617	201 865
Østerrig-Ungarn	66	75 021	171 450	22	83 192	89 910
Norge	72	50 071	41 318	100	53 256	58 273
Danmark	38	43 691	24 717	37	27 622	18 605
Øvr. Lande, hvor Tonnagen af de byggede Skibe er mindre end i Danmark	187	117 895	133 593	135	70 648	70 415
Ialt	3936	4 267 116	4 924 799	3611	3 765 059	4 247 794

gede Krigsskibe udgjorde 13,2% af Nybygningernes samlede Tonnage, og deres Hestekraft var 45% af Nybygningernes samlede Hestekraft, medens de tilsvarende Procentsatser for de 4 foregaaende Aar i Middel har været henholdsvis 11,6% og 33%.

Foranstaaende Tabel I angiver Tonnagen, Hestekraften og Antallet af samtlige Handels- og Krigsskibe, der er sat i Vandet i de forskellige Lande i Aarene 1912 og 1913.

TAB. II. KRIGSSKIBE SAT I VANDET VED ENGELSKE VÆRFTER

	1913				1912			
	Antal	Tons	H. K.	Værdi Mill. Kr.	Antal	Tons	H. K.	Værdi Mill. Kr.
For England	42	185 600	1 052 600	296	28	167 495	550 000	247
For fremmede Mariner	7	83 600	136 000	129	2	29 200	95 000	44
Ialt ved eng. Værfter	49	269 200	1 188 600	425	30	645 000	645 000	291

Ved at sammenligne de i Tabel I under England anførte Tal, der gælder for den samlede engelske Skibsbygning, med de i Tabel II nævnte Oplysninger om Krigsskibe sat

i Vandet ved engelske Værfter i de to sidste Aar, faar man et Indtryk af, hvor stor Betydning Krigsskibbygningen har i Forhold til den samlede Skibbygning.

KRIGSSKIBE

Den Forskel, der tidligere var paa Skibstyperne i de forskellige Mariner, findes for de nye Skibes Vedkommende ikke mere. Alle de større Mariner har, siden Bygningen af det engelske Panserskib »Dreadnought« i 1906, efterhaanden antaget de samme Skibstyper som England, saaledes at Nybygningerne for disse Mariners Vedkommende nu kan inddeles i følgende Klasser:

a) *Kampskibe* (»Dreadnoughts«) med et Deplacement paa 18 000—30 000 Tons og en Fart paa 20—30 Knob. De benævnes i Almindelighed Panserskibe, hvis Farten er under, og Panserkrydsere hvis Farten er over ca. 25 Knob.

b) *Lette Krydsere* med et Deplacement paa 3000—7000 Tons og en Fart paa 25—30 Knob.

c) *Torpedojagere og Torpedobaade* med en Fart paa 25—35 Knob og et Deplacement paa 500—1000 Tons for Torpedojagerne, og 100—400 Tons for Torpedobaadene.

d) *Undervandsbaade* med et Deplacement paa 150—1000 Tons og en Overfladefart paa 10—21 Knob.

e) *Skibe til særligt Formaal* som f. Eks. Kanonbaade, Inspektionsskibe, Mineskibe, Trantsportskibe og Bjergningsskibe til Undervandsbaade.

f) *Luftskibe og Flyvemaskiner.*

Denne »Skibsklasse« vil det for Fremtiden være nødvendigt at tage i Betragtning ved Angivelser over de forskellige Landes Flaader, efter at alle de større Mariner i det sidste Aar har paabegyndt Anskaffelsen af saavel Luftskibe som Flyvemaskiner.

I de mindre Mariner, hvis Budget ikke tillader Bygning af egentlige Kampskibe, bygges særlige Panserskibstyper, hvis Egenskaber til Dels bestemmes efter Landets naturlige Beliggenhed; medens der for de øvrige Skibsklassers Vedkommende anvendes nærlig de samme Typer som i de større Mariner.

KAMPSKIBE

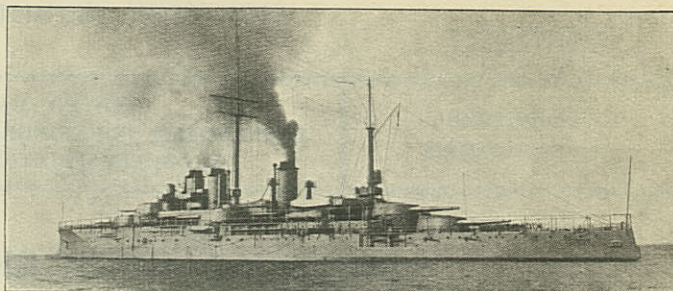
I det forløbne Aar er der ialt sat 23 Kampskibe i Vandet, hvis Værdi i færdig Tilstand vil være ca. 920 Millioner Kr. Til Sammenligning kan det anføres, at der i 1912 blev sat 17 og i 1911 28 Kampskibe i Vandet, hvis Værdier kan sættes til henholdsvis 1260 og 750 Millioner Kr.

Planerne til nye Skibe holdes i alle Mariner mere eller mindre fortroligt, idet man ikke uden Grund hævder, at Strategien begynder med Skibenes Konstruktion; men paa Grundlag af de Oplysninger, der fremkommer i Aarbøger og Tidsskrifter, er det dog forholdsvis let at følge Hovedpunkterne i Kampskibenes Udvikling.

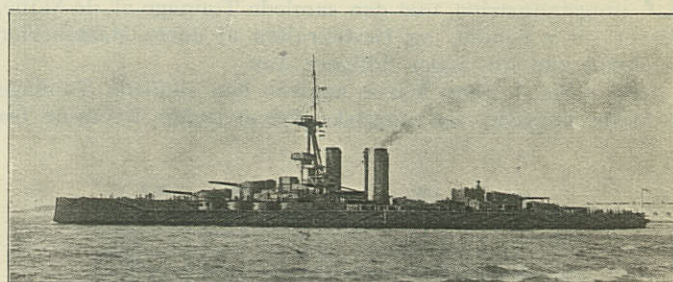
Dimensionerne forøges stadig for at tilfredsstille Kravene til større Hastighed og stærkere Armering. »Queen Elisabeth«, som er det største Panserskib, der endnu er sat i Vandet, har en Længde i Vandlinjen af 189 m, en Bredde af 27,9 m, et Dybgaende af 8,8 m og et Deplacement paa 28 000 Tons i normal Tilstand, hvilket er ca. 10 000 Tons mere end »Dreadnought«, der blev bygget for 7 Aar siden. Panserkrydsere har naaet et lignende Deplacement, men Længden er af Hensyn til den højere Fart endnu større; saaledes har Verdens største Panserkrydser »Tiger« en Længde af ca. 210 m og et Deplacement paa 28 500 Tons. Bekostningen for hvert af disse Skibe vil blive meget stor, idet den vil andrage 45—50 Millioner Kr., og man ser derfor ofte i England i den senere Tid den Mening fremsat, at det er forkert at anvende et saa stort Beløb til et enkelt Skib. Den nye Panserskibstype, der er sat i Bygning efter »Queen Elisabeth«, tyder ogsaa paa, at Admiralitetet anerkender dette Synspunkt. Farten er sat ned fra 25 Knob i »Queen Elisabeth« til 21 Knob i de nye Skibe, hvorved

det har været muligt at gøre Skibet kortere og at spare Panser- og Maskinvægt. Armering og Pansertykkelse er uforandret; men Deplacementet er derved reduceret til 26 000 Tons, hvilket i Sammenligning med »Queen Elisabeth« er en Nedgang paa ca. 2 000 Tons.

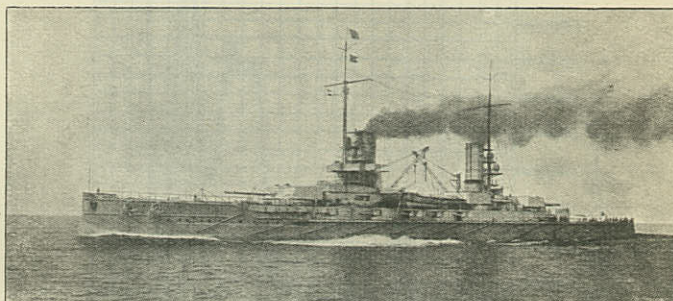
De sidste tyske Skibe, der er sat i Bygning, skal være paa 27 000 Tons; men der foreligger ingen Oplysninger

»Courbet«

»Iron Duke«

»Markgraf«

Fig. 2

om fremtidige Nybygninger. Dog kan man gaa ud fra, at Tyskland som saa ofte før vil følge Englands Eksempel, og at der foreløbig ikke vil finde nogen større Stigning af Deplacementet Sted, alene af Hensyn til Havne- og Dokanlæg, som i saa Tilfælde vilde kræve meget kostbare Udvidelser.

I Amerika er man gaaet endnu højere op med Skibenes Deplacement. »Pensylvania«, der for Tiden er under Bygning i Newport-News, har saaledes en Længde af 183 m, en Bredde af 29,8 m, et Dybgaende paa 8,8 m og et Deplacement paa 31 400 Tons. Bekostningen, der oprindeligt var ansat til 51 Millioner Kroner, vil nu blive 56 Millioner Kroner, efter at det for kort Tid siden ved Lov er bestemt, at den 8 Timers Arbejdsdag skal indføres ved alle Skibsværfter, som arbejder for Marinen.

Dog tænker man paa yderligere at forøge Deplacementet, og der er til Regeringen indsendt Forslag til et Panserskib paa 38 600 Tons med en Længde paa 228 m og en Bredde paa 30,5 m, hvis Bekostning vil blive ca. 75 Millioner Kroner.

Panserskibene konstrueres stadig i alle de store Mariner til en Fart af ca. 31 Knob, hvilket er den samme Fart,

som blev fastsat ved Bygningen af den første »Dreadnought« i 1906. En Undtagelse herfra danner de 5 engelske Skibe af »Queen Elisabeth« Klassen, der er konstruerede til 25 Knob, og som paa dette Punkt saaledes nærmer sig stærkt til Panserkrydserne. Det blev ogsaa fremhævet i Parlamentet ved disse Skibes Paabegyndelse, at de skal danne en særlig Eskadre, der vil komme til at udføre lignende Opgaver som Panserkrydserne, og at Farten igen vil blive sat ned til 21 Knob i de efterfølgende Panserskibe.

Frankrig har hidtil været tilfreds med en noget mindre Fart og holdt denne ved ca. 20 Knob; medens Italien derimod har tillagt Farten en større Betydning og er gaaet op til ca. 23 Knob i de nyeste Skibe.

De sidste engelske og tyske Panserkrydsere er konstruerede til en Fart af 26–28 Knob, og begge de i 1913 prøvede Panserkrydsere »Queen Mary« i England og »Seydlitz« i Tyskland har paa Fuldkrafts-Prøverne overskredet denne Fart og løbet 27–29 Knob.

Engelske Aviser har bragt Meddelelser om at »Queen Mary« skulde have løbet 35,7 Knob, og disse Meddelelser er blevet gentaget herhjemme. Det urimelige i en saadan Meddelelse ses let deraf, at »Queen Mary« vilde behøve 240 000 H. K. for at løbe 35,7 Knob, medens den udviklede H. K. paa den officielle Fuldkrafts-Prøve kun var 78 700 K. L. hvilket svarer til en Fart af ca. 29 Knob, idet den til 70 000 H. K. svarende Fart er 28 Knob. Den nyeste engelske Panserkrydser »Tiger« skal udvikle 108 000 H. K. og løbe ca. 30 Knob.

Om de i 1913 i England, Tyskland og Frankrig prøvede nye Panserskibstyper, der er vist i Fig. 2 foreligger følgende Oplysninger:

Nationalitet og Navn	Deplacement i Tons	Armering	Fuldkrafts-Prøve	
			Hestekraft	Fart i Knob
<i>England</i>				
»Iron Duke«...	25 400	{ 10-34,3 cm, 12-15,2 cm. 6-4,7 cm, 8-53 cm T.	30 000	22,1
<i>Tyskland</i>				
»Kaiser«	24 700	{ 10-30,5 cm, 14-15 cm, 12-8,8 cm, 5-50 cm T.	41 500	22,3
<i>Frankrig</i>				
»Courbet«	23 500	{ 12-30,5 cm, 22-14 cm, 4-4,7 cm, 4-45 cm T.	28 000	20,8

Norge og Sverrig er de eneste Mariner, som sidste Aar har haft mindre Panserskibe under Bygning. Til Norge bygges hos Armstrong i England to Panserskibe med et Deplacement paa 5000 Tons og en Fart af 15 Knob. Armeringen skal bestaa af 2–24 cm. og 4–15 cm. Kanoner opstillede i Enkelttaarne, 6–10 cm. Kanoner opstillede paa Dækket og 2–45 cm. Torpedoapparater til Tværskydning.

I Sverrig bygges, ved »Gøtaværket« i Gøteborg, det meget omtalte Panserskib »F-Baaden«, der har et Deplacement paa 6 800 Tons og er armeret med 4–28 cm., 8–15 cm. og 6–7,6 cm. Kanoner, samt med 2–53 cm. Torpedoapparater.

Nybygningen af lette Krydsere, Torpedobaade, Undervandsbaade og Luftfartøjer vil hver for sig blive behandlet i særlige Artikler i de kommende Numre af »Under Dannebrog«.

HANDELSKIBE.

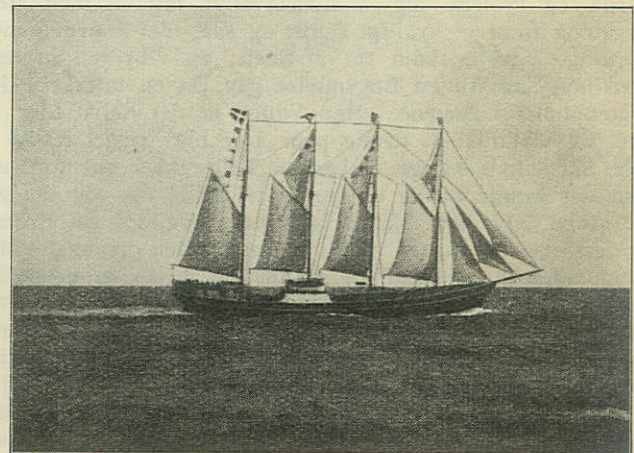
Karakteristisk for 1913 er Bygningen af meget store Skibe, idet der ialt er sat 34 Skibe i Vandet med en Tonnage paa over 10 000 Tons. Blandt disse er det tyske Skib »Vaterland« paa 56 000 Tons Verdens største Skib, og det engelske Skib »Aquitania« paa 47 000 Tons det største Skib i engelsk Besiddelse og det tredjestørste i Verden.

Det Forenede Dampskibsselskabs Damper »Frederik VIII«, er i Størrelse kun Nr. 20 i Rækken af de 34 i Aar byggede Kæmpedampere; men den er det største Skib i

Skandinavien og staar med Hensyn til praktisk Indretning og smagfuld Udstyrelse fuldt paa Højde med Verdens største Skibe. For at man kan anstille en Sammenligning mellem »Frederik VIII« og »Vaterland« er de vigtigste Oplysninger om de to Skibe angivet i efterfølgende Tabel,

	Vaterland	Frederik VIII
Tonnage	56 000 Br. Tr.	11 850 Br. T.
Længde mellem Pp.....	276 m	159 m
Bredde	30,5 m	18,9 m
Deplacement lastet	ca. 75 000 Tons	18 000 Tons
Hestekraft ..	61 000 H. K.	11 000 H. K.
Fart.	22,5 Knob	ca. 18 Knob
Passagerer	4 050	1 260
Besætning	ca. 1 000	ca. 250
Kulforbrug pr. Etmaal.....	ca. 900 Tons	ca. 150 Tons

Af særlige Skibe er der i Aar bygget et meget stort Antal Oletankskibe, hvoraf enkelte kan tage indtil 15 000 Tons Olie. De er saa godt som alle byggede efter det moderne langskibs Spantesystem (»Isherwood System«) og er næsten alle forsynede med Dampmaskiner og oliefyrede Kedler.

»Morten Jensen«

medens kun ganske enkelte er udrustede med Dieselmotorer.

I det hele taget er der i det forløbne Aar bygget langt færre Dieselmotorskibe end almindeligt ventet ved Aarets Begyndelse.

Blandt de Værfter, der bygger Handelsskibe med Dieselmotorer, indtager Burmeister & Wain, som sidste Aar har sit 6 Motorskibe paa ialt 28 000 Br. T. og 17 000 H. K. i Vandet, en smuk Førerstilling, og det er det eneste større Værft, som i 1913 udelukkende har sat Dieselmotorskibe i Vandet. Det største af disse Skibe »Fionia« (se Billedet i forrige Nummer) har en Tonnage af 5 300 Br. T. og er forsynet med 2–6 Cyl. Dieselmotorer, som hver udvikler 2 000 H. K. og giver Skibet en Fart af ca. 14 Knob i let Tilstand. »Fionia« har det kraftigste Maskineri og den største Fart af samtlige Motorskibe i Verden, og det udmærker sig desuden ved en praktisk Indretning, moderne Lossegrej og en meget elegant Apterling.

Verdens største Motorskib »W. A. Riedmann« er bygget i Tyskland ved Germaniaværftet i Kiel og har en Tonnage paa 9 700 Br. T., men dets Motorer udvikler kun 3 500 H. K.

Sejlskibene, hvis Tonnage i de senere Aar har udgjort en mindre og mindre Del af den samlede Tonnage, synes nu atter ved Dieselmotorens Indførelse som Hjælpemaskineri at skulle faa en større Betydning. Der er i Frankrig bygget en 5-mastet Bark »La France« med en Tonnage paa 10 600 Br. T. og et Maskinanlæg bestaaende 2–4 Cyl. Totakt-Dieselmotorer, der tilsammen kan udvikle 1 800 H. K. og

giver Skibet en Fart af 10,3 Knob i stille Vejr. Herhjemme er der paa Skibsværftet i Frederikshavn bygget en 4-mastet Skonnert »Morten Jensen« med en Tonnage paa 800 Br. T. og en Hjælpemotor af Bolinder-Typen paa 160 H. K.

Disse Skibe har store Sejlarealer, ved Hjælp af hvilke de vil kunne opnaa en stor Fart under gunstige Vindforhold, og deres forholdsvis kraftige Motorer vil kunne drive dem frem gennem Læbælter med tilfredsstillende Hastighed og overflødig Bugserhjælp til Havnemanøvrer, samtidig med at Skibene derved opnaar Fordelen af at »gaa Damperturn« under Ladning og Losning i Havn. Man maa derfor antage, at denne Sejlskibstype fremtidig med Held vil kunne optage Konkurrencen med Fragtdamperne.

En Undersøgelse over de ved Skibsværfterne for Aaret 1913 opnaaede økonomiske Resultater kan foreløbig ikke anstilles, men efter de Oplysninger, der allerede foreligger, viser det sig, at Fortjenesten ikke staar i noget rimeligt Forhold til den Travlhed, der har hersket ved alle Værfter, og de gunstige Forhold, der har været for Skibsfarten. Medens Dampskibsselskaberne antagelig gennemsnitlig vil give et Udbytte af 10—12 %, bliver Skibsværftenes Udbytte næppe over 5—6 %. Dette skyldes, foruden den skarpe Konkurrence mellem Værfterne, særligt at de udførte Skibe er bestilte for meget lang Tid siden, hvor man ikke kunde forudse den enorme Prisstigning paa Skibsbymningsmateriale, som har fundet Sted i de to sidste Aar, og som først er opført i Slutningen af 1913.

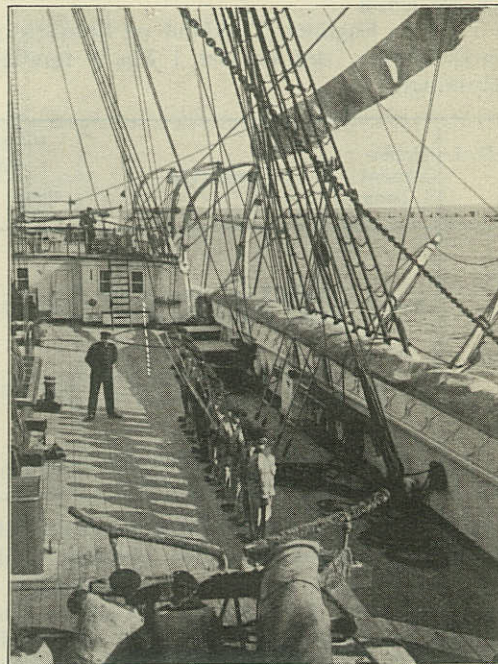
KRYDSEFREGATTEN FYENS MIDDELHAVSTOGT 1898—99

I sidste Nummer sluttede jeg med at fortælle lidt om vort Ophold i Håvre. Herfra afsejlede vi den 3dje November, og inden mange Timer mærkede vi, at nu var vi i bredere Farvand end hidtil. Fyen satte Næsen i Søerne og rystede sig — bogstaveligt talt — med hele Forskibet, først et kraftigt Dunk og saa, idet Stævnen med sin tunge Vædder kom ud af Søen, en Vibreren af hele Forskibet, som til en Begyndelse gav En en mærkelig løs Fornemmelse i Benene. Men Vanen er det halve Liv, og snart fik vi andet at tænke paa. Der blev rigget til til at hejse Skruen; mægtige 6-skaarne Taljer blev sat for, alt, hvad der kunde krybe og gaa, blev stillet op, og saa gik den store 2-bladede Skrue langsomt tilvejs i sin Brønd; det var lige alt det, at vi kunde vandre den op, uagtet Musikken ødslede med Luft og kilede paa med sine mest takt-faste Numre. Derefter blev vi for første Gang pebet tilvejs for Alvor for at gøre Sejl los. Aldrig skal jeg glemme den Fornemmelse det var, at ligge deroppe og beskrive Dele af Cirkler, med Kølen som Centrum og vor Højde over den som Radius. Det var nogle ordentlige Luftrejser fra den ene Side til den anden — opad kunde det gaa an, men nedad syntes man, at Nokken uundgaeligt maatte blive dyppet. Saa ned og fat i Mærsefald, — det kan nok være det gik! Vi hev og sled som rasende i de Ender, som vi fik stukket ud, sommetider til Baadsmandens Fryd, oftest til hans Raseri naar vi i vor Iver tog et Snuptag i urette Tid. For første Gang saa de fleste af os et Skib — et stort Skib — for fulde Sejl. Det varede længe, inden vi blev trætte af at stirre tilvejs paa de mægtige hvide Arealer, som var udspændt, betagende smukt var det.

Kanonerne var surrede, og Batteriet fuldt af andægtigt lyttende Klynger, hver ved sin Kanon og med vore flinke Underofficerer som Foredragsholdere og Eksaminatorer. Ensformigt gik Dagen med de Øvelser, som Skibets Bevægelser tillod, forberedende Øvelser og Eksercits med Gevær, Sabel og Revolver; de gymnastiske Øvelser var os selv — og andre, som saa til — en Kilde til Morskab.

Trods fuld Optagethed Dagen igennem kunde Tiden dog falde lang, — de Aftentimer, inden der blev pebet til Køjerne, hvor Musikken spillede agter paa Batteriet, medens vi slangede os og hyggede os af fuld Kraft, var de, som gik hurtigst. Søndag den 6te ringede Skibsklokken første Gang for os til Gudstjeneste. Paraden var forbi, og vi gik agterefters; Himlen var klar og blaa, og Søen ualmindelig søv. I Overhalingerne, og naar vi laa paa Bunden af Bølgedalen, kunde man se de store Vandbjærge langsomt nærme sig og løfte Skibet, for et Øjeblik efter at lade det glide støt nedad, medens det klaprede i Rær og Tovværk. Der er talt saa ofte om den Højtidelighed, som er knyttet til en Gudstjeneste i aaben Sø, saa Stedet er ikke her at gentage det — men, denne vil jeg huske fremfor alle, og jeg tror de

andre »Mænd« ogsaa. Her kunde ingen Tanker om den længselsfuldt ventede Landlov aflede Opmærksomheden; alt virkede til, at man følte sig greben, Himmel, Hav, Søndagspynteligheden hos Skib og Besætning og det store Split-

Haandvaabeneksercits

flag, som stod ret ud fra Gafflen. Mange Tanker gik til Hjemmet fra denne lille svømmende Verden under det rødhvide Flag. Chefen kom ud fra sin Kahyt — »den Gamle«, som vi kaldte ham, trods det, at han slet ikke var gammel, — Manden som, ligesom Skibschefer oftest, kun sjældent viste sig, og som vi havde Respekt for, ikke blot fordi han var vor Chef og en anset Officer, men ogsaa fordi Mængden af os kendte hans fremragende Egenskaber som Videnskabsmand. Sjældent saa vi ham som sagt, men kom vi op paa Hundevagten, naar det blæste en rigtig »Ryger«, og skævede op til Broen, kunde vi være sikre paa at se hans Skikkelse i den spidshættede Gummifrakke.

Salmerne var sungne — Gudstjenesten forbi. Med blottet Hoved og efter Chefens Ord fulgte vi den smukke gamle Skib — »Gud bevare Kongen« — udtalt samtidig af 300 Mand, — ja, man har mange smukke Minder!

Dag for Dag fulgte man med spændt Opmærksomhed den røde Streg, som afsattes paa Kortet forude, og som

angav vor Plads paa Oceanet. I kortere og længere Stykker bugtede og krydsede den sig ud fra vor sidste Station, længere og længere sydvest paa, og mange var Vædemaalene om, hvad Længde og Bredde næste Afsætning vilde give. Hvem, der først fik Øje paa Springerne, ved jeg ikke. Muligvis har det været Peter — Baks gasten. — Inden længe var han rigget ud til Fangst, barbenet og i Olietøj, og med en Ende om Livet anbragte han sig nede paa Vaterstaget. Det maa være en vanskelig Kunst fra et saa ubekvent Stade at faa Ram paa et saa lynsnart Dyr, — men Peter kunde, og vi halede Fyren ind. Harpunen, hvis halve Længde var af Jærn, saa svært som en Lillefinger, var bøjet som et Voksls, og Dyret kæmpede for Livet, da det laa paa Bakken, saa det dundrede i Plankerne, hver Gang den kraftige Halefinne slog ned. Saa kom Tømmermanden med sin Økse, — og i et Øjeblik, hvor Springeren laa rolig, slog han den tynde Halerod over, og saa var det forbi. Længe husker jeg det Hug, — den sidste Bevægelse, Springeren gjorde, gav nemlig mit Overtrækstøj sin Bekomst, — en Perlerad af Bloddraaber fra Kraven ned til Skoene, — og Springerblod kan som bekendt ikke vaskes af med grøn Sæbe, Søvand, Skruppe og Energi; — hver anden Mandag fik jeg mig en Overhaling, fordi jeg ikke kunde faa Pletterne af, men varmt Vand til at hjælpe paa det vankede der jo ikke.

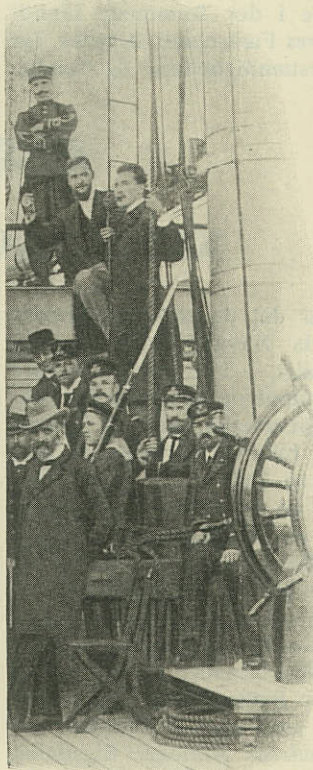
Den 12te fik vi Landkending, 2 store blaa Bjerger paa Portugals Kyst, og næste Morgen fik vi spansk Lods og gik ind til Cadiz. Hovmesterens Kurv hjalp mig til et Par Ture iland, og jeg brugte Øjnene, — der var jo nok at se paa. Det var, medens Spanien laa i Krig med United States, og samtidig med os ankom en stor sort Transportdamper med Saarede fra Cuba. Oppe i Byen mødte vi Transporterne, naar de kom fra Havnen, Baarer med sort Voksdugstog over og lukkede paa Siderne. Af og til standsede Bærerne, satte Baaren ned og slog Voksdugten tilside for at skaffe Patienten Luft. Udtærede og magre var de, dem vi saa; oppe i Gaderne mødte vi hjemvendte Soldater i Mængde, i gullige, medtagne Khakiuniformer og alle med et, eller flere, ganske ens Kors paa Brystet. Lasede og smudsige saa de ud, og slet forplejede, men med Holdning som de Spaniere, de var. En af de Gange jeg var inde med Hovmesteren, stod vi og handlede om Grøntsager i en Butik eller Bod oppe paa Hovedtorvet. Dette var ret stort og omgivet af anseelige Bygninger fra Spaniens Storhedstid, næsten alle med store spraglede Forhæng eller Markiser udenfor Stueetagen. Vi stod netop og saa paa nogle kæmpemæssige Græskar, da der lød et skarpt Smæld, som fik os til at tørne rundt i en fart. Midt paa Torvet laa en mørk Skikkelse udstrakt, — medens en anden styrtede afsted, alt hvad hans Ben kunde række, for at naa en af de mørke Sidegader, som udgik fra Torvets Hjørner, og der forsvandt han. Torvet var som blæst rent for Folk et Øjeblik efter, men ud fra den store Vagtbbygning eller Kaserne, som begrænsede den ene Side af Pladsen, og udenfor hvilken der gik Infanterister paa Post, myldrede det et Øjeblik efter med Militær, som i fuldt Løb satte efter den forsvundne; om de fik ham, aner jeg selvfølgelig intet, — vi flyttede os meget hurtigt væk fra Skuepladsen og ned til Fartøjet. Opklaring paa Begivenheden fik vi heller ikke, — en Hævntakt har det vel været, og temmeligt uhyggeligt var det.

Det var varmt nu, 24° Celsius i Skyggen og Fedtlæderskoene og Sokkerne kom af den meste Del af Dagen. For Damp gik vi fra Cadiz og stod den 17de om Formiddagen ind i Gibraltarstrædet. Marokkos Kyst tegnede sig som høje gullige Klipper med spidse Tinder, hvorom hvide Skyer svøbte sig. Om Bagbord kunde man temmelig langt inde i Bugten se Gibraltarklippen rejse sig som en uhyre Klippeblok, løsrevet fra Landet nordfor. Den 19de kom vi ind til Algier. Ved en af Salutkanonerne, som stod helt agter paa Batteriet og som var en 57 mm P. K., var en af Besætningen vistnok syg. Nok er det, Overkanoneren, som skulde bruge en Mand, slog en Klo i mig, som var kommet i for stor Nærhed af ham, og jeg blev sat til at

tage mod Hylstrene, naar de kom spadserende bagud efter Skuddet. Til denne Bestilling hørte 2 svære Læderhandsker, da Hylsteret skulde gribes i Farten og ikke maatte falde paa Dækket, men kun den ene Handske var kommen op fra Hulgasten. Glohede kom 6—7 Stykker bagud til mig, — og da Salutten var forbi, var jeg nærmest ogsaa »færdig«. Der var kun sorte Skorper at se inde i den højre Haand, og jeg spadserede langt uden om Overkanoneren for Eftertiden, naar vi nærmede os Havn.

Det var med lange Øjne, vi den næste Dag saa Kongens Kvarter falde paa Fartøjerne i fineste Puds for at gaa iland.

Vi andre maatte nøjes med i Middagstiden at se paa den Hær af Arabere i brogede Klæder, som med deres Varer af enhver Slags belejrede Fordækket. Der blev købslaaet efter Noder og pruttet paa Prisen og rakt Fingre ivejret efter alle Kunstens Regler, og naar man saa mente at have faaet den brune Rad ned til en Tredjedel eller Fjerdedel af det, han forlangte, og som vi vidste var den rette Pris, tog han ganske rolig sin Vare ud af Haanden paa os, lagde den ned i Kurven igen og saa paa os med et dybt forarget Blik i sine sorte Dueøjne. Gik man saa sin Vej til den næste, kunde man være temmelig sikker paa at se en lang brun Arm komme frem af den foldrige Dragt og med indladende Gebærder forsøge at knytte den afbrudte mimiske Forhandling igen, ogsaa videre 3—4 Gange. Holdt man saa fast ved sit sidste Bud, fik man ogsaa Handelen istand, for Sælgerens Vedkommende sikkert med 2—300 Procents

Konsul Nissen ombord i »Fyen«

Avance. En Vare stod i meget høj Kurs, nemlig de algerske Cigaretter, som Alverden kender, og som solgtes til en meget lav Pris. Alle Mand forsynede sig, saa Busseronnerne struttede, og paa de mest vidunderlige Steder, i Kistebænken, i Paradeskoene, Skotøjshylden over vore Skabe paa Banjerne, kort sagt overalt, hvor en Tomme Plads var til Rest, gemte vi afvejen. Den veltjente Shagpipe maatte vige Pladsen for Cigaretten, som saa dejlig let kunde staves afvejen i Snesevis i Huen, saa man havde Forsyning for hele Døgnet.

Vi havde selvfølgelig Besøg af franske Honoratiores af forskellige Grader, men udover Lyden af Salutten og et enkelt Glimt af pragtfulde franske Uniformer havde vi, som hørte til foran for Fokkemasten, ingen Lejlighed til at gøre større Observationer. Dog kom jeg uventet med ved en enkelt Lejlighed, nemlig Chefens Middag for forskellige franske Spidser og den danske Konsul, Dr. Nissen, — saaledes at forstaa, at jeg fik Ordre til at stille i hvidt Paradetøj til Opvartning. Det var jo en ganske betydelig Oplevelse at betræde Chefens Lejlighed, hvor ellers ingen uden Officererne, vistnok endda kun efter særlig Invitation, kom, og Opgaven krævede omhyggelig Instruksion af Chefshovmesteren. Smukke var Chefens Værelser, — Kahytter kunde man ikke kalde dem, dertil var de for store, — rentud paladsagtig præsenterede Spisestuen med det smukt dækkede Bord sig for mine Øjne, der nu i lang Tid havde været vante til andre Omgivelser og kun dunkelt erindrede en snehvid Dug og rigtige Porcellænstillerkener med opsat Serviet, Knive og Sølvgafler ved Siden af og blanke Glas foran. Bedst af alt husker

jeg dog den danske Konsul Dr. Nissen. Den Tale, han holdt for Skibet, for det danske Flag, som til hans store Glæde nu vajede over et lille Stykke Fædreland hernede i den franske Havn, og til hvis Ankomst han saalænge havde glædet sig, den Tale husker jeg endnu. Paa sin stille, rolige Maade udtalte han Ord, som man mærkede kom fra en Mand, der aldrig glemte sit Hjem i Danmark, som forstod Betydningen af, at Flaget vises, Ord, som burde have været hørt af alle Danske. Kun den, der længe har været fra sit Hjem kan, — om han da har Ordet i sin Magt —, udtrykke sig saadan, som Dr. Nissen gjorde, fordi han trods sit lange Eksil var en god dansk Mand, for hvem Fødelandet og dets udelte Bevaring var og er mere end Ord. Naar man har været længe ude i det fremmede blandt andre Nationer og lært, hvad *deres* Fædreland betyder for dem, og at intet Offer for Selvstændighedens og Selvbe-

stemmelsesrettens Bevarelse er for stort for dem, bliver man ganske uforstaaende for den Lunkenhed hos mange Danske overfor en Sag, som burde være hævet over alle andre, — Bevarelsen af vor Neutralitet ved et kraftigt Værn til Lands og til Søs; og saa kan faktisk Danmark, med forholdsvis langt ringere Midler end de fleste andre Stater, sikre sig sin Eksistens, da vore Farvande er vore naturlige Fæstninger, der i Forbindelse med et relativt billigt Krigsmateriel vil kunne holde os uberørte af Stormagternes, om kortere eller længere Tid uundgaeligt kommende Stridigheder.

E. W. MARSTON,
Arkitekt,
Værnepligtig 1898, Nr. 450,
6. Artilleribakke, Fyen

KAPERSKONNERTEN

I Folkemunde! Ja, i Krigstid er det de væbnede Mænds fremtrædende Skikkelser, hvis Navne glider gennem Nationen som en Aal gennem Vandet, — i en gylden Periode er det Kunstnerne, Videnskabsmændene og de betydelige Borgere. I en Forfaldstid er det Slubberterne, og i en Sportsidiot-Tid er det Fodboldspillerne, hvis Ry sprutter ud som en Vulkan. Og der har været en Tid — for godt Hundrede Aar siden, — hvor der var en lille Flok af en ganske egen Slags Mennesker, der blev en Art Kælebørn i deres Hjemby, og hvis Navne og Bedrifter alle kendte eller gerne vilde kende. Det var de heldige blandt *Kaperførerne*.

Forholdene havde ført det med sig, at Kapervæsenet igen vaagnede til Live efter 1807, da Landet mistede sin Orlogsflaade — og næsten ogsaa sin Koffardflaade, og »vore egne Korsarer« tog Bod og Hævn over Britten, hvor de kunde, med saare liden Blodsudgydelse, men med et Udbytte, der indbragte Landet langt over *Hundrede Millioner* Rigsdaler. Den frivillige Flaade af Kapere, ialt adskillige Hundrede, maatte nøje overholde Regeringens Reglementer (og stille Kaution for Overholdelsen), — og hver Kaperfører maatte være forsynet med Kaperbrev fra Regeringen, men iøvrigt gik hver Kaper sin egen Kurs uafhængigt og paa egen Risiko. Det Bytte, der blev taget, skulde tildømmes Kaperne af Priseretten og sælges ved offentlig Auktion, og Regeringen tog en lille Afgift deraf (til Søkæsthuset), — men gik Kaperen tabt, blev det Rhederiets Sag, og toges Gasterne til Fange, eller mistede de deres Frihed, Førlighed eller deres Liv, blev det deres egen Sag.

De kækkeste af Kaperkaptajnerne blev Helte i Befolkningens brede Lag. Hver Mand og hver rask Dreng kendte Jens Lind, Caspar Wulffsen, Lars Raabert og endnu nogle forvovne Søgutter, hvis Kanoner mangan Gang dundrede ved vore Kyster, og hvis blanke Dalere lystigt sprang i Havnene. Bly, Jern og Staal til Fjenden, men de ædle Metaller, Guldet, Sølv og Penges Værdi til dem derhjemme!

Der er et videnskabeligt Arbejde igang om Kapervæsenet 1807—1814. Her skal vi blot fortælle om Caspar Wulffsens Kryds med sin skrappe Sejler, Kaperskonnerten »Mandal«.

»Mandal« førte 8 Kanoner og havde en Besætning paa 66 Mand. Et Par Maaneder efter Københavns Kapitulation var den klar til at løbe ud, og den 16de Novbr. 1807 gik den første Gang ud gennem Langebro. Den var fortræffeligt udrustet, og Wulffsen fik snart alt til at fungere om Bord, som det skulde. Uden at tage Hensyn til haardt Vejr og uden Frygt for de engelske Orlogsmænd vovede »Mandal« sig straks paa Kryds til Østersøen, der var den bedste Tumleplads for velsejlende Kapere.

I Løbet af en Ugestid opbragte Skonnerten ikke mindre end fem fjendtlige Skibe. Hver af dem blev besat med en

Prisemester og nogle Mænd, og »Mandal« vendte saa hjemad med sit Bytte. Den 25de Novbr. om Morgenen udskar den endnu et stort Skib af en engelsk Konvoj; det var ladet med Sejldug og anslaaet til over 100 000 Rdlrs. Værdi. Nu skyndte Wulffsen sig ad København til for at faa sine Priser i sikker Havn og faa dem omsat i klingende Mønt, og henad Eftermiddagen stod han Drogden ind med hele Flotillen.

Den sidste Erobring havde imidlertid grundigt ophidset Britten, og to af de Orlogsmænd, som beskyttede Konvojen, forfulgte Wulffsen. Priserne var godt forude, og »Mandal« selv sejlede temmelig let Forfølgerne agterud, men henad Aften grundstødte desværre Sejldugsskibet paa Middelgrundden. Det var da blevet omtrent Vindstille. Englænderne satte 6 armerede, tæt besatte Barkasser ud og roede løs paa Prisen, og dengang var der intet Middelgrundsfort! Kaperen maatte selv tage fat, om den ikke vilde gaa Glip af Fangsten.

Det gjorde den ogsaa; Wulffsen lod lade med Kardætsker og krydsede sig op mod Barkasserne. Han havde kun 28 Mand om Bord, efter at have afgivet Folk til alle Priserne. Britterne talte op mod 200, men da »Mandal« gled dem paa nært Hold og dryssede Kardætskerne ud af Kanonportene med rund Haand, vendte Barkasserne Stævnene mod Orlogsskibene igen og trak sig ud af Legen.

Sejldugsskibet gik dog alligevel tabt. Den ombordværende Prisemester havde opgivet alt Haab, da Barkasserne nærmede sig, og sat Ild paa Skibet for hellere at ofre det til Elementerne end til Fjenden. Da »Mandal« havde jaget de engelske Baade bort og kom op til Prisen igen, havde Ilden grebet saa voldsomt om sig, at Skibet ikke stod til at redde. Besætningen og nogle Ubetydeligheder af Skibets Værdisager blev bragt over i Skonnerten. Hele Natten igennem saa man fra København det brændende Skib lyse over Middelgrundden.

De fem andre Priser var da velbeholdne naaet ind paa Rheden, og »Mandal« fulgte snart efter. Et af Skibene blev frigivet af Priseretten, men maatte dog betale 500 Rdlr. Erstatning til Kaperen i Opbringelsesomkostninger, da det ikke havde haft sine Papirer i Orden. De andre blev prise-dømte med deres Ladninger og solgt i Løbet af Vinteren.

I December var »Mandal« ude igen, og kun Julehelligdagene var den i Havn. Der var ikke Tale om Vinterhi. Wulffsen søgte kun Ankerplads, naar han skulde indbringe Skibe og sørge for Vand, Proviant og Ammunition til sig selv. I Vintermaanederne var det dog ret skralt med Udbyttet, og først hen ad Foraaret gik det lidt livligt til igen, men saa blev ogsaa Farerne for at blive overhalet af Fjenden større.

AKTIESELSKABET

DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI.

Kina—Japan Linie. Afsejling hver 3. Uge fra København, Göteborg og Antwerpen til Port Said, Hongkong, Shanghai, Yokohama, Kobe, Moji og eventuelt Wladivostock.

Gods medtages paa gennemgaaende Konnossement fra skandinaviske og Østersø-Havne til de vigtigste Pladser i Østen.

Skibene medfører Pakkepost.

Bangkok—Linie. Afsejling hver 3. Uge fra København, Middlebrough, Antwerpen og Genua til Colombo, Penang, Singapore og Bangkok. Skibene medfører Passagerer og Pakkepost.

Vestindisk Linie. Afsejling fra København hver 4. Uge via Rotterdam & London til St. Thomas, St. Croix, Antigua, Dominica, St. Lucia, Barbados, Trinidad, Demerara og Paramaribo.

Skibene fører Post og Passagerer og medtager Ladning til ovennævnte Pladser samt til de fleste andre Pladser i Vestindien og Passagerer og Gods til Rotterdam.

Skandinavien—Sydafrika og Australien. Afsejling en à to Gange om Maanedn fra København, Østersøen, Göteborg og Frederikstad til Cape Town, Algoa Bay, East London, Durban, Delagoa Bay og eventuelt Mossel Bay og Beira, samt Australien.

San Francisco Linie. Direkte Afsejlinger fra København og Antwerpen medtagende Gods fra Skandinavien og Østersø-Havne til San Francisco, eventuelt anløbende Buenos Aires og Havne paa Pacific Kysten.

Yderligere Oplysninger erholdes ved Henvendelse paa Kompagniets Kontor i Holbergsgade 2. Telf. 8300.

Tuborg

Apollinaris Citronsodavand • Oranga •

Tuborgs Navn yder Garanti
for et 1ste Klasses Produkt

Ernst Husmanns Søn

Vinhandel en gros & en detail

Vestergade 12, (Tre Hjorte)

☞ Telefon Nr. 5185 & 5985 ☞

Af

„BIDRAG TIL SØARTILLERIETS HISTORIE“

189 Sider, udarbejdet i 1909 af Løjtnant P. ANDERSEN, er endnu en Del Eksemplarer à 3 Kr. 50 Øre til Salg hos Forfatteren: RÆVEGADE 1. Bogen skildrer Personnellets Kaar og Levevis i gamle Dage.

Af Marinens Julehæfte „UNDER DANNEBROG“, redigeret af Premierløjtnant H. EWALD, findes endnu et mindre Restoplag, som kan sælges til Marineforeningens Medlemmer. Foreningens Kontor modtager Bestillinger paa Heftet.

INDHOLD: Hans Majestæt Kongens Billede med Signatur. — Digt af Axel Juel. — Jul om Bord. Af P. Andersen. — Eskadreliv. Af Gyldenkrone og Ewald. — Nogle Minder fra Valkyriens Togt til Østasien. Af Alf Trolle. — Hvide Ørn og Bedstemoders Drøm. Af Johan Meyer. — Torpedobaadsangreb. Af Niels Juel-Brockdorff. — Med Heimdal ved Messina. Af Prins Axel. — Undervandsbaade. Af O. Aarestrup. — I Polarisen. Af V. Laub. — Miner og Minekrig. Af R. Rothe. — Erindringer fra Martinique. Af Henri Konow. — Kadetliv. Af Cai Schaffalitzky de Muckadell. — Fra Ingolfsekspektionen. Af Hector Kiær. — Opmaaling i Vestindien. Af Godfred Hansen. — Paa Fiskeriinspektion. Af Otto Lagoni. — Skovtur pr. Aëroplan. Af Svend Christiansen.

Aargang 1913 er udsolgt

Pris: 1 Krone

Aargang 1913 er udsolgt

COLGATE'S

BARBERSÆBE I
NIKKELDAASER

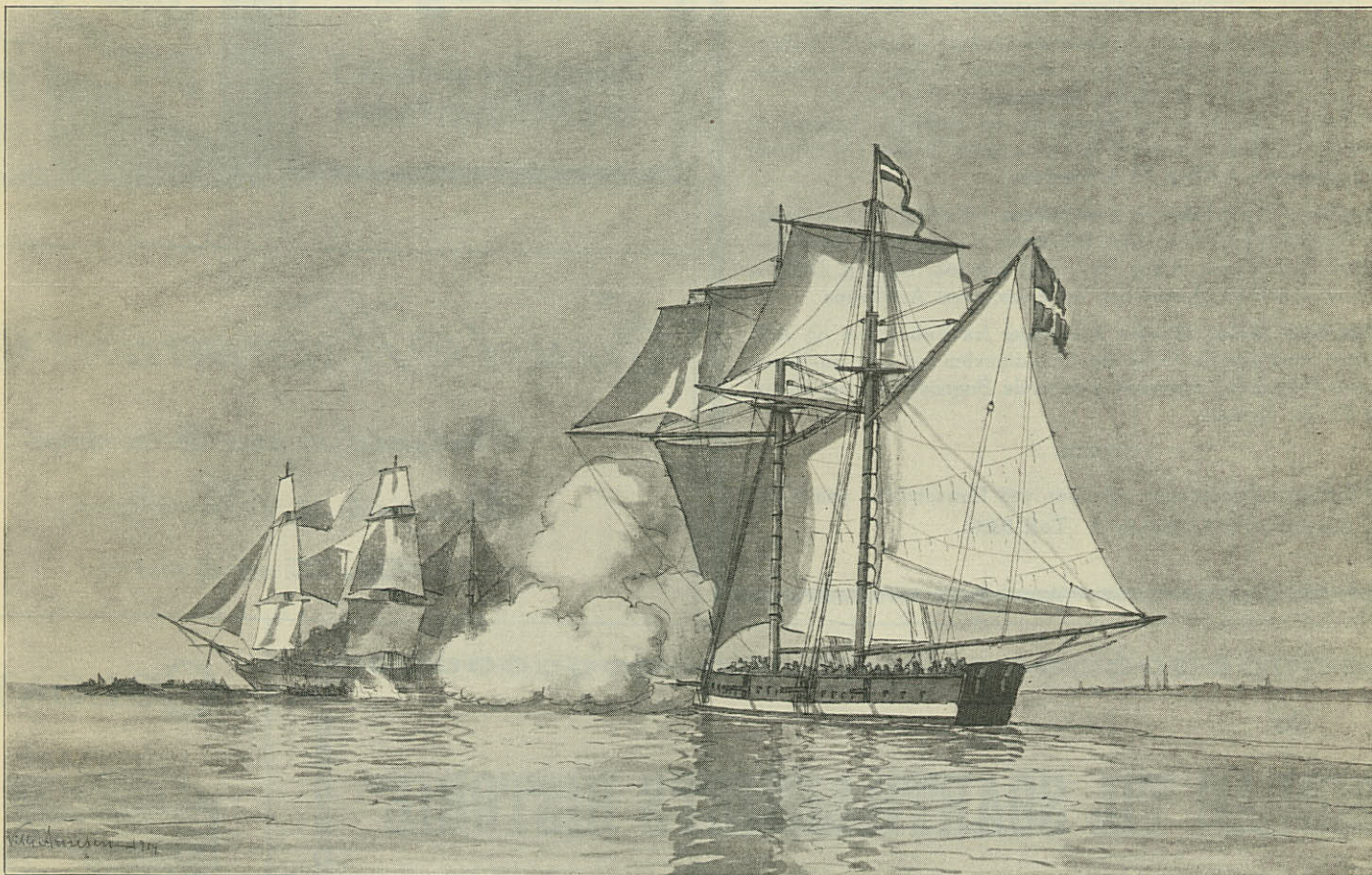
MARINEFOTOGRAF
C. NIELSEN
TOLDBODVEJ 8, I. SAL
(LIGEFOR BORNHOLMSGADE)
ANBEFALER SIG MED
FOTOGRAFIER AF ALLE
MARINENS SKIBE

Takket være dens kyndige Fører og dens gode Sejlads kom den gennem alle Vanskeligheder; den krydsede nu oftest i Kattegat og Bælterne og blev adskillige Gange forfulgt af fjendtlige Orlogsmænd, saaledes 27de Maj 1808 af en engelsk Fregat. Under Flugten kom den paa Grund i Nærheden af Aarhus, men slap af ved at kaste sin Ballast af Jern over Bord og naaede i Tide ind under Mindebatteriet ved Byen. Aarhus Borgere skaffede straks den »populære« Kaperkaptajn nyt Jern til Ballast saa godt som uden Vederlag.

I Løbet af Sommeren gjorde Kaperskonneren flere værdifulde Kup; saaledes bragte den i Juni en ganske ny ame-

kunde naa op under det Batteri, der var anlagt ved Humlebæk, kastede den Anker ud for Sletten ved Telegrafbakken, omtrent 150 Skridt fra Land.

Kanonbaaden lagde sig 2000 Skridt derfra og skød løs, og der kom nu en Kanonbaad og tre Barkasser til fra et engelsk Orlogsskib, som laa ved Ramløse. Ialt var der saaledes 9 Fartøjer med ca. 350 Britter i Ilden. Humlebæk Batteri blandede sig ogsaa i Skydningen paa lang Afstand, men det hjalp mere, da den unge Artilleriløjtnant v. Scholten kom til med en Haubits og en 3 Pds. Kanon fra Humlebæk og aabnede Ilden fra Stranden paa de engelske Baade. En Time efter kom ogsaa Løjtnant v. Ewald fra Vedbæk med

rikansk Tremaster, »Meridian«, ind til Helsingør. I Slutningen af Maanedens var »Mandal« igen paa Færde Nord for Helsingør og tog i Forening med en anden Kaper et svensk Fartøj ladet med Mahognimøbler og andre Sager. Et Par Dage efter gik Wulffsen Syd paa med denne Prise, men han var paa et hængende Haar aldrig kommet paa Kryds mere.

»Mandal« blev i Øresund angrebet af 9 Orlogsfartøjer og vilde i det stille Vejr ikke have kunnet klare sig uden Hjælp. Det var den 25de Juni 1808. Fra et engelsk Krigsskib ved Hven sendtes 4 armerede, tæt besatte Barkasser over mod den danske Kyst, og de roede Nord paa for at møde »Mandal«, medens en engelsk Kanonbaad Øst fra nærmede sig Skonnerten, der da var ud for Smidstrup. »Mandal« gik Nord paa for Sejl og Aarer, men da den var ud for Nivaa, var Fjenden den foruroligende nær, og Kanonbaaden begyndte Skydningen.

Til al Held var der en djærv Landofficer, der tog et Tag med. Det var Major v. Scholten, der kommanderede Tropperne ved Kysten paa denne Strækning. Han lod en Afdeling Jægere, som laa i Kvarter ved Nivaa, marchere til Sletten, hvor de nærmest kunde være til Nytte, og alarmede de øvrige Tropper i Nærheden. Skonnerten fyrede imidlertid paa de forfølgende Baade, men da den ikke

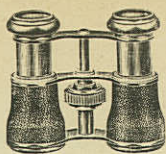
to 3 Pds. Kanoner, som blev placerede paa Telegrafbakken. Løbegravene, der var anlagt om Bakken, blev besat af Løjtnant v. Hofmand med Skarpskytter fra Sletten og Kapt. v. Kleist med Jægere fra Nivaa. Naar Baadene nærmede sig »Mandal« for at entre, kunde deres Ild gøre god Virkning.

Det var en livlig Træfning. I Tiden fra 10³/₄ til lidt over 2 faldt over 200 Kanonskud fra hver Side. Bedst Virkning gjorde Skydningen fra Kaperen, der laa nærmest Fjenden. En ung Artilleriløjtnant v. Recke var af egen Drift gaaet om Bord i Skonnerten for at bistaa ved Skydningen, og havde Held til at give den ene Kanonbaad en god Træffer i Agterstævnen, saa Splinterne røg til alle Sider. Skonnerten fik sin Takkelage slem ramponeret af Fjendens Kugler til Gengæld, men mærkeligt nok blev Skroget ikke truffet og ikke en eneste af Mandskabet saaret.

Besætningen arbejdede muntert ved Kanonerne og lod sig ikke skræmme af Kuglerne, der susede over og omkring dem. Alt om Bord gik til med orlogsmæssig Præcision, og da Kaptajnen paa det mest kritiske Tidspunkt spurgte, om nogen vilde iland, lød der et enstemmigt Nej, og Folkenes Talsmænd svarede, at man vilde holde ud til sidste Mand.

Alle Karduserne blev skudt bort, men det gjorde ingen ting. Otte Mand blev sendt ned, og de fik i en Haandevending skaaret to Flag op og fyldt Karduser paany. Skibets

MARINE- TEATER- REJSE-

med Etui og Rem for 8 Kroner

Nyhed: Buede Brillglas med stærkt
forøget Synsfelt fra 1½ Kr.

Kgl. Høi-Instrumentmager

CORNELIUS KNUDSEN

15, Købmagergade 15

Undgaa Fejltagelser

I. F. Triers kemisk-pharmaceutisk Fabrik og Medicinalhandel

Telefon 9696

Pilestræde 35

København

Alle Apotekerverer og Medicinalvarer i Haandkøb

Fabrik for cosmetiske Toiletartikler, Parfumer og Sæber

Remington

Skrivemaskine

skriver, adderer, subtraherer

og har Key Set Tabulator

L. Kristensen, 27 Vestergade.

ANBEFALING FRA KRYDSEREN „VALKYRIEN“

Til DE FORENEDE BRYGGERIER

Krydseren »Valkyrien« har paa sit Togt til Middelhavet Vinteren 1913—14 haft en Beholdning af ⁵⁰⁰/₂ Flasker ANKERØL. Øllet, der har været udsat for skiftende Temperaturer og Slingerage, har dog beholdt sin fortrinlige Velsmag, og blev hurtigt en foretrukken Ølsort. Vi anbefale det paa det bedste.

Krydseren »Valkyrien«s Underofficersmesse, den 14. Februar 1914

CHR. MIKKELSEN,
Messeforstander

W. S. C. PETERSEN
Messeforstander

Jacob Holm & Sønner

Strandgade 4 * København C.

TOUGVÆRK

Telegr.: Holmssønner

Telefon 1611

L. Andersens Eftf.s

Frugt-, Grønt- og Delikatessehandel

Torvegade 14

Tlf. Byen 1384 v

Leverandør til den kgl. danske
Marine

LOUIS POULSEN & Co.

NYHAVN 11 TLF. 7931

ALLE MOTORLAMPER

BRÆNDERE OG SAMTLIGE
RESERVEDELE I KOMPLET
OG STORT LAGER

Landbrugslotteriet

For et halvaarligt Indskud paa
Kr. 15,70 kan paa en hel Sed-
del vindes:

i 1. Klasse for Kr. 1,20	10,000 Kr.
i 2. — — —	1,70 12,000 —
i 3. — — —	2,20 15,000 —
i 4. — — —	3,20 15,000 —
i 5. — — —	3,20 20,000 —
i 6. — — —	4,20 70,000 —

Halvaarlig
25,000 Gevinster og 1 Præmie
til samlet Værdi
1 Million 132,670 Kr.

giver de

Største Gevinster

for de

Mindste Indskud!

Forlang Plan hos
nærmeste Kollectør
eller i Hoved-
kollektionen
Frederiks-
berggade **2**

UNDER DANNEBROG'S ANNONCE- EKSPEDITION

STEINS-VEJ 3¹

VALBY

HELGOLANDSPLATTEN

PAA MARINEFORENINGENS Foranstaltning har den Kongelige Porcellænsfabrik ved Hr. Marinemaler Benjamin Olsen fremstillet en ualmindelig smuk Platte, der sælges til Fordel for den Mindefest, som agtes afholdt for Veteranerne fra Kampen ved Helgoland.

Platten er 17 cm i Diameter og fremstilles i begrænset Antal. Bestilling indsendes til Marineforeningens Kontor, Chr. d. IX.s Gade 5¹.

Pris: 10 KRONER

Officerer havde iøvrigt alt paa rede Haand til at fornagte Kanonerne og bore Huller i Skibet, om det gik galt.

Nu gik det jo *godt*, og efter at Kanonaden havde varet lidt over 3 Timer, holdt de engelske Baade op at fyre. Der var nu ingen Lyst til Entring, og Flotillen vendte om og roede tilbage. Kaperen var sluppet let. I Land var der en Soldat dræbt og en saaret. Kapt. Wulffsen benyttede en Brise til at lette og gaa tæt op under Batteriet ved Humlebæk, hvor Kaperen blev Natten over.

Det var ikke den eneste Gang, »Mandal» kom i Krudtrøg i Sundet. Paa en Tur fra København til Helsingør om Eftermiddagen den 20de Juli blev den observeret fra svensk Side kort efter at have forladt Rheden, og Landskrona og Helsingborg blev alarmeret. Den stærkt bemandede Orlogsgalej, som de Danske kaldte »Gedebukken«, løb ud fra Helsingborg og stævnede op mod »Mandal» Nord for Hven. Allerede paa lang Afstand begyndte den Skydningen.

Wulffsen lod Skonnerten gaa sin Kurs, og da han kom nær nok, gav han Galejen sit glatte Lag. Galejen gik imidlertid haardt paa, og da Vinden tog af, blev »Mandal« udsat for Entring, og Tilskuerne fra dansk Side blev noget uhyggelige til Mode. Kanonbaadene fra Helsingør stak nu i Søen Kl. 9 om Aftenen, dels for at støtte Wulffsen, dels for at løbe Hornene af »Gedebukken« og søge at afskære den. Det engelske Linjeskib ved Helsingborg kunde ikke lette, men advarede Galejen ved Signaler. Kanonbaadene gav Galejen nogle faa Skud, som Svenskeren besvarede med et enkelt, hvorpaa den skyndsomt roede ad sit Hjemsted til. Kort efter, da det blev helt mørkt, kom alle de danske Fartøjer i Havn.

Saaledes kunde Kaperne bringe Røre i Farvandet. Nogle faa Dage efter tog Wulffsen en svensk Jagt med Stenkul ved Høganæs tæt under Land og lige for Næsen af Landmilitæret, som forgæves kom paa Benene.

Atter den 27de Juli alarmerede Wulffsen det svenske

Militær. Under Kongens Besøg i Helsingør slappedes Opsynet ved Havnen, og otte Slaver benyttede Lejligheden til at stjæle en Slup ved Kronborg og stikke til Søs, medførende 2 Drengene, Embedsmændssønner fra Kronborg, som havde badet fra Baaden. Flygtningerne var allerede midtvejs i Sundet, da de blev bemærkede fra dansk Side. En af Wulffsens Styrmand og nogle af hans Folk satte straks efter dem og naaede dem i sidste Øjeblik ved glimrende Roning og førte Sluppen tilbage, forfulgt et Stykke Vej af Svenskerne, der havde slaet Alarm ved Synet af Baadene. Kongen fik lige inden sin Afrejse til Fredensborg Meddelelse om den lille Bedrift og komplimenterede Udøverne gennem sin Adjutant.

I dette Tidsrum nævnes foruden »Meridian« et Skib »Nep-tunus« med en stor Saltladning og tre mindre Fartøjer med Stenkul som gode Priser. Fra Efteraaret 1808 krydsede Skonnerten igen i Østersøen og opbragte adskillige Skibe til Bornholm og Christiansø, saaledes en Tremaster, der var armeret med 2 Kanoner.

I Marts 1809 konvojerede »Mandal« selv Priserne til København, — foruden de nævnte ogsaa en svensk Jagt, en Tremaster med østersøiske Produkter og et Fartøj med en Vare, som var særdeles velkommen paa Holmen, nemlig 1000 Tdr. Tjære, som Regeringen erhvervede paa Auktionen for 40 000 Rdlr.

Ved Tilbagekomsten til Hovedstaden blev »Mandal« solgt, og Kapt. Wulffsen afgav Kommandoen. Kaperen krydsede endnu et Par Aar under forskellige Kaptajner, men Wulffsen tog Lykkestjernen med sig over paa sit nye Skib, Skonnerten »Grev Danneskjold«, der erobrede den Popularitet, »Mandal« havde haft. »Mandal« havde indtil da bragt sine Rhedere Rigdom og sin Besætning Guld og Ære; den fik vel endnu af og til en Prise, men det var forbi med dens Stortid. I Folkets Bevidsthed gik den snart i Glemmebogen, den største og næstbedste af alle Bøger. KAY LARSEN

Undervandsbaadsdivisionens Besætninger spiller Fodbold paa Orlogsværftet

KABELWERK RHEYDT ^{A/G} RHEYDT, RHEINLAND

CA. 1000 ARBEJDERE

KAPITAL: CA. 6 MILL. MARK

BLANKE KOBBER- OG BRONCETRAADE I FORSKELLIGE KVALITETER OG DIMENSIONER
ISOLEREDE TRAADE OG KABLER FOR LYS- OG KRAFT-ANLÆG
TELEFON-, TELEGRAF- OG LYNKABLER

ALLE SLAGS KABLER FOR KRIGS- OG HANDELSFARTØJER

ISOLERBAAND PARAGUMMI

BLYKABLER FOR INDTIL 50,000 VOLTS SPÆNDING

GENERAL-AGENT FOR DANMARK:

AXEL SCHOU, DRONNINGENS TVERGADE 9, **KØBENHAVN**

TELEFON CENTRAL 9210

TELEGR.-ADR.: „EDISON“

Forsikringsaktieselskabet NATIONAL

Nordens

største Syge-

Forsikringsselskab

En Forsikrings Værdi

afhænger af Forsikringsbetingelserne. — NATIONAL's Betingelser er korte, letfattede og liberale

Agenturer overalt i Skandinavien. Forlang Tilbud

København — Aktiekapital 1 Million Kroner

Udbetalte Erstatninger

i

Syge- og Ulykkesforsikrings-
Afdelingen:

I 1905	Kr.	25,937. 27
- 1906	-	50,917. 42
- 1907	-	104,571. 49
- 1908	-	171,916. 33
- 1909	-	221,690. 56
- 1910	-	303,296. 03
- 1911	-	378,272. 60
- 1912	-	428,478. 56
- 1913	-	389,777. 22

DA VI BUGSEREDE KAPTAJN HAMMERS HVALDAMPER „THOMAS ROIS“ FRA ISLAND TIL SKOTLAND. JULI 1869

Den 20de Marts 1869 mødte vi som værnepligtige om Bord i Logiskibet. Den 1ste April hejstes Kommandoen i Skrueskonnerten Fylla, Folkene blev indrullerede og forsynede med Tøj, hvortil hørte blank Hat med Navnebaand, engelsk Trøje med stort rødt broderet Navn »Fylla« paa Brystet, samt Nankins Benklæder og Kraver, og tilsidst en Dyffelsstortrøje med Ankerknapper. Hatten skulde sidde ned i Nakken, saa Forhaaret var frit. Den 4de April lettede vi fra Rheden og stod Nord efter.

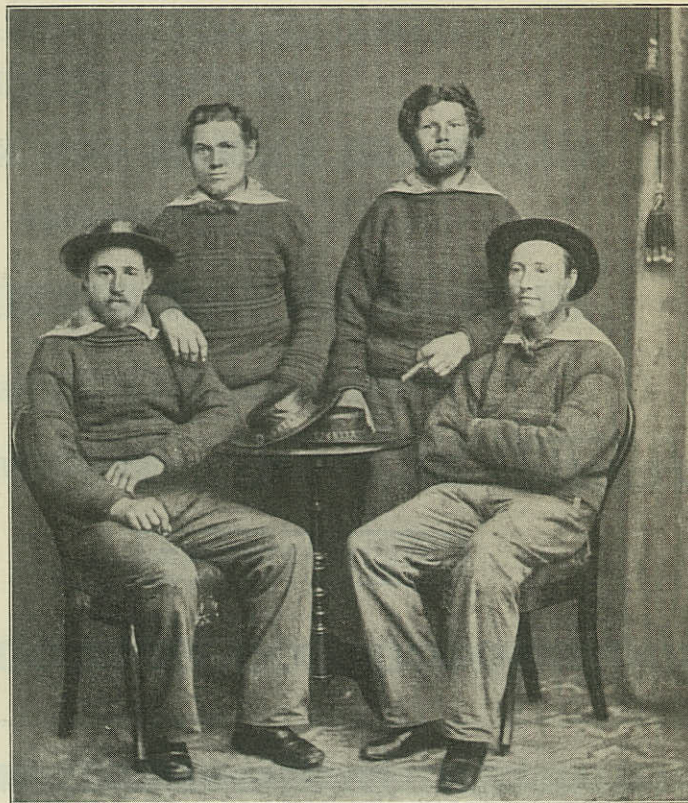
Skonnerten ankom den 9de til Leerwich paa Shetlandsøerne og fik Bunkerkul, hvorpaa den afsejlede og passerede Færøerne den 14de. Vi var ved Islands Østkyst den 18de, men kunde for Drivis ikke komme Landet nærmere end 3 Mil. Det var stormfuldt Vejr, vi forsøgte 3 Gange at forcere Isen, men uden Resultat. Afsejlede saa derfra og ankom til Reykjavik den 29de. Landet var overalt dækket af Sne. Byen bestod af Træhuse, og Gaderne var ubrolagte. Latinskolen var en toetages Bygning af Træ; men Kirken og Landshøvdingens Hus var af Mursten. Der var enkelte Haver med lidt Grøntsager men ingen Træer eller Blomster. Byen med Omliggende havde circa 2000 Mennesker. Rugbrød kunde man faa at købe, men vilde man have Franskbrød, skulde det bestilles Dagen før hos Bageren oppe ved Møllen.

Derefter sejlede vi Nord over til alle Havne for at opmaale Farvandet og oprejse Baaker ved Indløbene, og i denne Maj Maaned var det ofte Storm og Snøfog. En tidlig Morgen i Grønnesund havde jeg i saadant Vejr Vagt ved Vandstandsmaaleren i Land for at notere Vandhøjden til forskellige Klokkeslet, da Vandet stiger og falder med Tidevandet. Jeg var iført store Vandstøvler, Sejldugskappe foret med uldent, Sydvest paa Hovedet og en stor Stage i Haanden og lignede mest en Sørover. Da min Pibe var gaaet ud og jeg ingen Svovlstikker havde, gik jeg fra Stranden op over Klipperne og saa derfra en Jordhytte, et Hus af Kampesten tækket med Græstørv, knap til at skelne fra de naturlige Høje. Et Stykke derfra gik en Kone med nogle Faar, men ellers var alt øde, saa langt man kunde se, intet levende og ingen Huse. Hun saa efter mig, da jeg gik ind i Huset gennem den lave Gang, og da jeg kom indenfor foer et Par Børn afsted til den bagerste Del af Gangen, hvor en lille Trappe førte op til deres Stue. Jeg gik rolig ind i Ildrummet til venstre, hvor deres primitive Køkken var, og tændte min Pibe ved en Glød, og saa gik jeg igen. Konen saa efter mig, men turde ikke gaa til sit Hus, før jeg var forsvunden. I den Retning er Islændere og Færinger saa forskellige som Nat mod Dag. Islænderne er sky og holder sig tilbage, dem havde vi aldrig noget Samkvem med. Paa Færøerne derimod modtoges man med Glæde, Orlogsskibet blev næsten belejret af unge Mænd og Kvinder, naar vi ankom til Thorshavn, og saa gik Dansen i en lang Kæde fra for til agter, og der blev sunget: »det var ved Helgoland« eller »raske Drengene Grinder dræber«.

30te Maj var vi atter ved Reykjavik, hvor der nu laa en fransk Fregat og en Korvet. Efterat have indtaget Kul og Proviant sejlede vi Syd om Island til Østlandet, hvor vi kom ind i Isen og var ved at blive lukket inde, hvorfor der sattes fuld Kraft paa for at komme ud igen; men herved blev Forstævnen beskadiget, og derfor sattes Kursen atter Syd om, tilbage til Reykjavik.

Hele Besætningen var 76 Mand. Af Helbefarne var der kun 13 Mand, deraf 4, der havde sejlet som Styrmand. For dem var Livet ombord noget, de var vant til; men for de usøvante, der var Bønder og Haandværkere, var det drøjt nok, baade med Søsnygen og dette, at holde sig ren. I Varmen gaar det lettere, men deroppe, hvor der Sommeren over ikke var en Nat uden Frost, var det en anden Ting. Naar der om Morgenen blev pebet til Vask, fik vi kun salt Atlanter-

havsvand og det gjorde de usøvante mere skidne end rene. Vi andre, der var kendte med Livet om Bord, vaskede os naturligvis ikke i Saltvand, vi vidste at skaffe os det ferske, og da der paa Island overalt er rindende Vand, og man ofte kom i Land, ved Opmaalinger og ved Vand-

I Fylla-Tøjet

fyldninger, saa havde man altid Sæbe og Haandklæde i Lommen. Bedre gik det, naar den største Part af Mandskabet blev beordret til at vaske Tøj og Hængekøjer i Land ved den varme Kilde udenfor Reykjavik, for det regnede man som en Skovtur, saa var Skibskokken med, og man blev hele Dagen derinde. Han behøvede blot at sænke en Daase med henkogt Suppe ned, hvor det kogende Vand vældede ud, saa havde vi snart Maden kogt. Vi andre vaskede et Par hundrede Alen derfra, hvor Vandet flød fra Kilden som en Aa til Havet. Der var et Sted, en 10—20 Alen bredt, hvor man gik i til Livet, og hvor Vandet var et Par og tredive Grader varmt, der sad mange nøgne, i Vand til Halsen, og vaskede.

Var det koldt paa Dækket den Sommer, saa var der til Gengæld varmt under Dækket paa Banjerne. For det første ligger man i Hængekøjer saa tæt op ad hinanden, at kommer man lidt sent ned, efterat de andre er krøben ind, saa maa man fra en af Enderne se at komme op i sin Køje, og derefter skubbe og puffe med Skuldrene til man kommer ned mellem de andre. Dernæst var baade Skibskokkens og Mesterkokkens Komfurer samt Bagerovnen anbragt om Læ. Straks man kom ned fra Kulden, vaad og forfrossen, var det dejligt, men naar man efter en kort Tid kom i Sved, var det mindre rart. Dog var der ingen Syge om Bord, saa det er muligt, at Varme og Kulde ophævede hinanden. Men hvordan vilde det have været, om det Skib var bleven sendt til Vestindien? Alt dette hører egentlig ikke med i denne Beretning, men der er sikkert sket mange Forbedringer i Marinens Skibe i de 45 Aar, der er gaaet siden den Tid, derfor har de Unge, der læser dette, godt af at høre lidt om vor Tid.

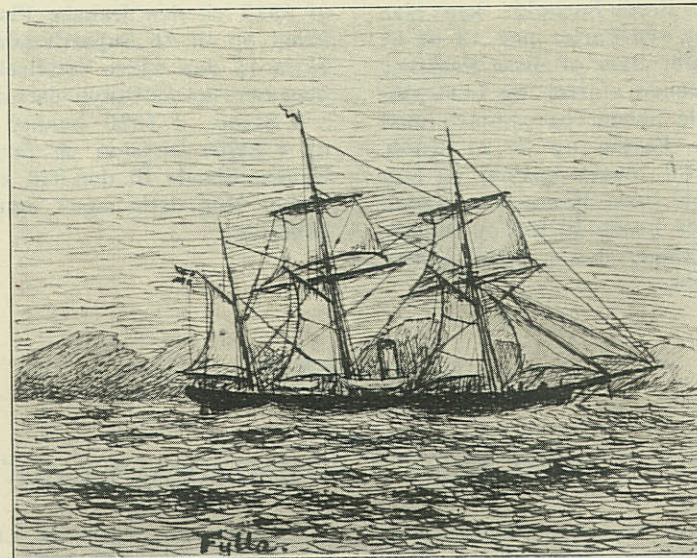
I Reykjavik laa de franske Orlogsskibe endnu, og hos dem laante vi Dykkeapparater. Efterat Løjtnant Suenson først var gaaet ned for at gøre en Prøve med Apparaterne, gik Tømmersmanden og en Underofficer i Gang med at reparere Skaden paa Forstævnen; og de drev det til at kunne være nede over en Time ad Gangen og gjorde Arbejdet færdigt i Løbet af 10 Dage. Efter at have gjort et lille Trip Nord over gik Turen atter til Østlandet, og den 26de Juni slap vi endelig ind til Berufjord. Fire Dage forinden var Isen nemlig dreven bort.

Her laa Kaptajn Hammer med sit Skib Thomas Rois, der var Havarist. De havde været Nord paa og gjort en Fangst af 14—1500 Sæler, blev saa klemt ind i Isen og mistede Skruen, men naaede dog til Berufjord. I Fjorden laa Skeletter af flere Hvaler, og her havde Kaptajn Hammer sit Oplagssted, sit Trankogeri og sine Beboelseshuse. Vi fortøjede paa Siden af Thomas Rois, der laa ved Landingsbroen, hvorefter vi fyldte Kul. Ude ved Kysten, paa en høj Klippe, blev der posteret en Vagt Nat og Dag for at holde Udkig med Isen, at vi ikke skulde blive indelukkede. Paa min Vagt derude i Regn og Rusk observerede jeg en tidlig Morgen de franske Orlogsmænd, der vendte tæt under Land og stod Nord over, hvilket jeg meldte om Bord i Fylla. Derefter sejlede vi til Faskrud Fjord, hvor den franske Korvet laa, omgivet af en Mængde franske Fiskerfartøjer, hvis Mandskaber gik paa Stranden og tørrede Fisk eller fyldte Vand ved de mange Vandløb, der er overalt. Paa et højtliggende Sted saas en Del hvide Kors, der var den franske Kirkegaard. Den franske Chef kom om Bord hos os, og Musikken spillede til Ære for ham. Vi havde nemlig af det faste Mandskab et Musikkorps paa 8 Mand, en Underkanoner var Dirigent. Kaptajn Hammer og hans 2den Styrmand var i Thomas Rois Hvalbaad fulgt med os. Næste Dag gik Turen til Rødefjord, hvor Hvalbaaden, bemanded med vore Folk til at ro, var paa Jagt efter Hvaler, men de fik ingen, dernæst gik vi til Eskefjord, der er begrænset af meget høje Fjælde. Her var Landgangskorpset i Land for at foretage Øvelser og skyde til Skive. Senere gik Kursen

efter Seydisfjord, men da den var lukket af Is, styredes der atter efter Berufjord. Ankomsten hertil lagde vi igen paa Siden af Thomas Rois og tog Kul ind til den forestaaende Rejse til Skotland, hvortil vi skulde bugserne dette Skib.

Søndag den 3die Juli var der Selskab om Bord hos os, og den næste Dag var Kaptajn Hammer Vært i sit Skib. Efter Middag foretoges en Tur paa Klipperne; men da var vor Næstkommanderende saa uheldig at glide. Kaptajn Hammer vilde gribe ham, men fik i det samme en nedrullende Sten i Ansigtet, den slog hans Næse itu og slog ham et Par Tænder ind i Munden. Vor Næstkommanderende, von der Recke, maatte bæres om Bord, og yngste Løjtnant Bardenfleth slog sig ogsaa en Del. Man maa huske, at paa Island er Klipperne ikke fast Granit, men ganske porøse, saa det er nemt at sparke Sten løse. Dette bevirkede, at der maatte ventes en hel Uge, til Kaptajn Hammer, der boede i sit eget Hus og havde sin egen Læge, blev saa restitueret at han kunde komme om Bord hos os, hvor han forblev paa Overrejsen med samt sin Læge. Saa endelig den 10de Juli fik vi Slæbetovene anbragte paa Thomas Rois, og Rejsen begyndte. De to første Dage var det stille med høj Dønning, og Slæbningen foregik med 5 Mils Fart; men om Natten blæste det op af Nordlig, saa vi med klodsrebede Sejl løb 8 à 9 Mils Fart. Den 13de passeredes Færøerne, næste Dag Fair Hill, og der styredes ned langs Skotlands Østkyst. Men da var der gaaet Ild i Bunkerkullene, der laa op ad Dampkedlerne. Der blev sprøjtet Vand ned, og derefter maatte Matroserne ned i dette Dampbad og læmpe Kullene bort. Jeg var selv en af dem. Den 16de Juli ankom vi paa Leiths Rhed, og Thomas Rois blev af en Slæbedamper hentet ind til Værftet, hvor den skulde repareres. Fylla gik ind i Granton Havn og kom til at ligge tæt ved en engelsk Orlogsmænd. Her havde Folkene Landlov, før Rejsen atter gik til Færøerne og Island efter at vort Hverv med Thomas Rois var endt.

H. S. A. OLSEN,
fhv Skibsfører M. S. H.

FORNYELSEN AF DEN FRANSKE KAMPSKIBSFLAADE

INDFØRELSEN AF 4 KANON-TAARN-SKIBET

I Frankrig arbejder man før Tiden kraftigt paa atter at skabe en Flaade af stærke Slagskibe. Fra gammel Tid har de franske Skibbygningsingeniører haft Ry som de bedste, og de synes nu at have benyttet Lejligheden til at tage Revanche over Englænderne, der ved Bygningen af Dreadnought tog tæten for lang Tid. Den franske Regering har nemlig antaget et af Ingeniør Dupont udarbejdet Forslag om Bygningen af et Skib med 4 34 cm Kanoner i hvert Taarn. Dette vil blive det første Skib med 4 svære Kanoner i et Taarn, der er bygget. Kølen til 4 Skibe af denne Type er allerede lagt i Efteraaret 1913, nemlig til la Normandie i Saint-Nazaire, til la Flandre i Brest, til la Gascogne i Lorient og til le Languedoc i Bordeaux.

Disse mægtige Skibe vil faa 3 4-Kanons Taarne i Diametralplanet, og som sekundær Armering 24 14 cm Kanoner fordelt 3 og 3 i pansrede Kassematter, desuden vil de blive forsynet med 6 Torpedoudskydningsrør.

Skibets Dimensioner er projekteret til: Længde 175 m, størst Brede 27 m, Dybgaende 8,88 m, Deplacement 25 230 ts.

Panseret bestaar af et Bælte i Vandlinjen paa 30 cm Tykkelse ligesom Kanontaarne, Kommandotaarn og Kassematter er kraftigt pansrede.

Selve 4 Kanons Taarnet vejer alt i alt 2 073 ts., medens 2 2 Kanons Taarne vilde veje 2 332 ts.

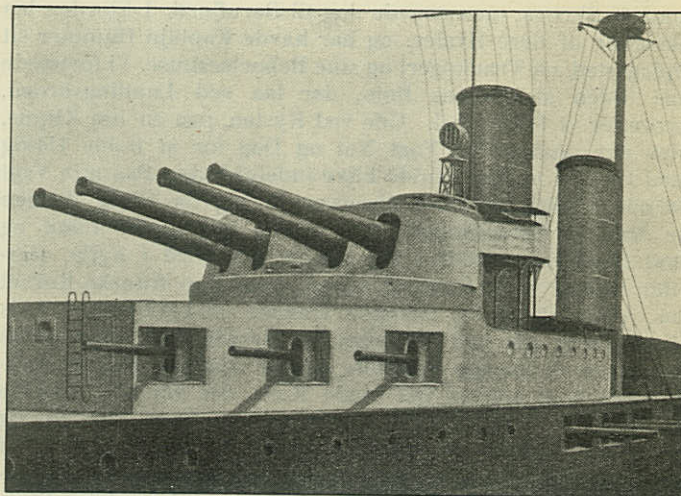
Taarnet er delt i 2 Dele ved en Panservæg, i hver staa 2 Kanoner i samme Affutering, som enten kan skyde samtidigt eller særskilte. Selv om alle 4 Kanoner skulde gaa af paa samme Tid, vil Taarnet være stærkt nok til at udholde Rystelserne.

Da Kanonerne kan skyde op til 2 Skud pr. Minut, vil Skibet altsaa pr. Minut fra Bredsidene kunne udslynge 24 Projektiler à 650 kg lig 15,6 ts.

Maskineriet bestaar af 2 4 Cylindrede Stempel Ekspansionsmaskiner i Borde, der driver de 2 yderste Skruer. De anvendes til Fremdrivning under Freds-Forhold, kan give Skibet en Fart af 16 Knob og er ved Farter paa 12 og 14 Knob meget økonomiske. Indenfor hver af disse Maskiner ligger en Turbinemaskine bestaaende af Høj- og Lavtryksturbiner, der driver de 2 inderste Skruer og sammen med de yderste Maskiner kan drive Farten op til 21 Knob. Denne Fremdrivning er imidlertid meget kostbar og kun til Anvendelse i Krig eller under store Manøvrer. Kedelanlægget bestaar af Vandrørskedler baade til Kul og Brændoljefyring, og med fulde Beholdninger d. v. s. 2 700 ts. Kul og 300 ts. Olje kan Skibet udløbe:

1 812 Sømil med Maksimums Fart og alle 4 Maskinerier, 3 375 Sømil med 16 Knob alene med de 2 Stempelmaskiner, og 6 560 Sømil med disse og Farten reduceret til 12 Knob. Tilsammen har alle 4 Maskiner 32 000 H. K.

At Skibet har et mægtigt elektrisk Anlæg, og at alle For-

bedringer og Sikkerhedsforanstaltninger er truffet, er en Selvfølge. Bl. a. findes Torpedonet.

Ikke tilfreds med denne nye Kæmpetype, er man ved Planlæggelsen af en ny Division paa 4 Skibe gaaet endnu et Skridt videre, idet man vil anbringe 4 4 Kanons-Taarne i disse.

Denne Type vil faa et Deplacement af 29 500 ts. og en Længde af 190 m. Serien vil blive paabegyndt i Slutningen af 1914 og skal være færdig i 1917. I Slutningen af 1917 vil den franske Flaade ved disse Forøgelse være bragt op til 16 Superdreadnoughts, naar dertil kommer 6 Skibe af den ældre Voltaireklasse og 5 af Patrieklassen, vil man være tæt ved Opfyldelsen af Flaadeprogrammet: 4 Eskadrer à 8 Skibe. I 1920 haaber man baade at have bygget en ny 4 Skibs Division og fornyet de gamle Skibe, saa den franske Flaade til den Tid kan bestaa af 32 fuldt moderne Skibe. Men dette anser man i Frankrig ogsaa for at være Minimum.

PREBEN LEMBCKE

UDRUSTNINGERNE I SOMMERHALVAARET

I Midten af April hejse Kommandoen i Kystforsvarsskibene *Herluf Trolle* og *Peder Skram*; det værnepligtige Mandskab, der udgør ca. 200 Mand giver samtidig Møde paa Orlogsværftet og afgaar straks til Skibene. Disse forbliver i ca. 1 Maaned ved København af Hensyn til Besætningernes Ekserceruddannelse. Kommandørerne *Konow* og *Carstensen* er Chefer for de 2 Kystforsvarsskibe.

Krydseren *Heimdal*, der fra Slutningen af Maj skal paa Togt som Øvelsesskib for Kadetter og Ingeniørelever, skal forinden eskortere Kongeskibet *Dannebrog* under Kongens Rejse til Udlandet. Kaptajn *da Cunha Sotto Maior* skal være Chef for *Heimdal* under Eskorteringstogtet og Kommandør *Scheel* Chef for Kongeskibet. Under Kadet-skibstogtet skal Chefen for Kadetskolen, Kommandør *Kier* være Chef for Krydseren.

Torpedobaaden *Hvalrossen*, Chef Kaptajn *Topsoe-Jensen*, hejser Kommandoen den 14de April og tager Station i danske Farvande for at føre Tilsyn med Fiskerierne. Den deltager i denne Tjeneste sammen med Inspektionsskibet *Absalon*, der er udrustet Aaret rundt. Af de andre Inspektionsskibe har *Islands Falk*, Chef Kaptajn *Saabye*, Station ved Island og *Beskytteren*, Chef Kaptajn *Bendsen*, ved Færøerne.

Skonnerten *Ingolf*, Chef Kaptajn *Amdrup*, skal fra Begyndelsen af Maj paa Togt som Øvelsesskib for Konstabelevskolen. Skonnerten skal i Aar bl. a. vise Flaget ved de grønlandske Kolonier, hvor den sikkert vil blive en kærkommen Gæst. Naar undtages, at *Islands Falk* for et Par Aar siden anløb nogle af de grønlandske Havne, er det snart 20 Aar siden, at en dansk Orlogsmænd sidste Gang var paa Togt til Grønland.

Hen paa Sommeren formeres Eskadren med Kommandør *Nyholm* som Eskadrechef. I Eskadren indgaar de 2 Kystforsvarsskibe, *Herluf Trolle* og *Peder Skram*, endvidere en Torpedobaadsflotille bestaaende af de 9 nyeste Torpedobaade, en Undervandsbaadsflotille paa 7 Undervandsbaade samt Mineskibet *Hjælperen*.

Som man vil se, er det en efter vore Forhold ganske anselig Flaadestyrke, der i det kommende Halvaar vil være under Vimpel. Saa godt som alt fast Personal er da ogsaa i den Tid under Udkommando og kun en ringe Del er tilbage til Bestridelse af Landtjenesten.

FRA FREMMEDE MARINER

I den engelske Marine sker der i næste Finansaar en Udvidelse med 4 000 Mand, hvorefter Marinens samlede Personalbestand er oppe paa ca. 160 000 Mand.

Den australske Flaades Flagskib, Panserkrydseren *Australia*, har ved en nylig stedfunden Skarpskydning opnaaet følgende smukke Resultat:

Med 30,5 cm Kanon: af 32 Skud 21 Træffere. Bedste Præstation med et enkelt Taarn: 8 Skud 8 Træffere i 2 Min. 18 Sek. Med 10,2 cm. K.: 96 Skud 67 Træffere; heraf præsterede den bedste Kanonbesætning 6 Skud med 5 Træffere i 40 Sek.

Under Øvelserne med den til Devonport Havn hørende Undervandsbaadsflotille sank U. V. B. A Nr. 7 den 16de Januar paa 42 Meter Vand i Whitsand Bugten tæt ved Plymouth og er ikke senere bleven bjærget, hvorfor man desværre er afskaaret fra at faa opklaret Aarsagen til Katastrofen, der kostede den engelske Flaade Tabet af 2 Officerer og 9 Mand.

De til den australske Marine byggede 2 Undervandsbaade forlod England den 28de, ledsagede af en Krydser. Baadene er paa 700 Ts. med en Besætning paa 29 Mand.

29 engelske Koffardidampere er bleve armeret hver med 2 Stk. 12 cm Kanoner for i Krigstilfælde at kunne gøre Tjeneste som Hjælpekrydsere.

Forholdene i Meksico er yderlig forværrede, hvorfor den amerikanske Regering i de sidste Dage har forstærket de derværende maritime Stridskræfter betydeligt. I de meksicanske Farvande er der saaledes i Øjeblikket stationeret 7 Linjeskibe og 4 Krydsere.

Interessen for Udviklingen af Spaniens Søforsvar er i stærk Tiltagen. Marineministeren forelagde i Oktober Rigsdagen Forslag til Lov om Bygning af 3 Linjeskibe à 21 000 Ts. 2 Krydsere à 3 000 Ts., 6 Jagere à 700 Ts. og 8 Undervandsbaade à 450 Ts.

Det tredje af de i Spanien byggede Linjeskibe paa 15 700 Ts. der skulde være løbet af Stabelen i December, bliver først sat i Vandet til August, men vil i Løbet af 1915 være fuldt udrustet.

Efter den græsk-tyrskiske Fredsslutning synes den tyrkiske Marine at skulle vaagne til nyt Liv. Man har indset Fejlene ved den hidtidige Marine-Organisation der havde til Følge, at Flaaden under Tripoliskrigen var bunden til Dardanellerne, og ligeledes senere under Krydseren *Hamidieh* Togt set, hvad et godt ført Krigsskib kan udrette. Dette førte til Fordringen om en grundig Reorganisation af Flaaden, bestaaende i Skabelsen af 2 Eskadrer, grundig Uddannelse og Sættelse af Officerskorpset, Omlægning af Marineforvaltningen, Tilvejebringelsen af moderne Arsenaler, Dokker m. m.

Den engelske Admiral *Limpus*, hvem det er overdraget at reorganisere den tyrkiske Krigsmagt til Søs, har udarbejdet et foreløbigt Byggeprogram, der omfatter 2 Linjeskibe à 23 000 Ts., 2 Krydsere, 4 Jagere og 1 Undervandsbaad.

MARINEFORENINGENS DRIFT 1913

FRA STIFTELSEN TIL DEN 31. DECEMBER 1913

UDGIFT

INDTÆGT

	Kroner	Øre
Kontorhold og lønnet Medhjælp.....	746	74
Alm. Omkostninger, Tryksager, Porto m. m.).....	697	00
Agitations-Rejser og Møder	484	62
Anskaffelse af Emblemer	1 887	30
Afholdelse af Festligheder (Leje af Lokaler, Udsmykning)	404	77
Afskrivning paa Inventar (10 %)	6	47
Overskud	3 536	10
	7 763	00

Gave til Foreningen	Kroner	Øre
Kontingenter og Indskud	2 000	00
	5 763	00
	7 763	00

EWALD

Kasserer

F. FRODA

Undersek.

AKTIVER

STATUS PR. 31. DECEMBER 1913

PASSIVER

	Kroner	Øre
Bankbog og kontant Beholdning	2 956	68
Inventar (64 75 ÷ 10 % Afskrivn.).....	58	28
Udestaaende Fordringer	1 660	75
	4 675	71

Ubetalte Regninger	Kroner	Øre
at overføre til 1914	1 139	61
	3 536	10
	4 675	71

EWALD

Kasserer

F. FRODA

Undersek.

Regnskabet revideret og befundet rigtigt. Beholdningen forefunden.

EMIL BJØRN
Handelsrejsende

E. SCHOUSTRUP
Overretssagfører

MARINEFORENINGEN

Marineforeningen tæller nu 2047 Medlemmer

NAKSKOV: Marineforeningen for Nakskov og Omegn har valgt til foreløbig Bestyrelse: Kammerjunker *Malthe-Bruun*, Formand, Købmand *C. C. Jensen*, Sekretær, Boghandler *R. Allerup*, Lods *Chr. Nielsen*, og Lodsformand *K. Hansen Krøyer*, Albuen.

RUDEKØBING: Premierlieutenant *Baron Juel-Brockdorff* holdt den 5te April et udmærket og instruktivt Foredrag om Undervandsbaade ved et vellykket Møde i Marineforeningen for Langeland. Købmand *Alfred Nielsen*, der havde indbudt til Mødet, bød velkommen. Foredraget hilstes med stærkt Bifald af den talrige Forsamling, der derefter valgte en Bestyrelse, bestaaende af Købmand *Alfred Nielsen*, Havnefoged *L. Jørgensen*, Hotelejer *E. E. Hansen*, Gæstgiver *G. P. Clausen* og Mejeribestyrer *Thomsen*. Bestyrelsen agter at supplere sig med 1 Medlem fra Lohals og 1 fra Bagenkop.

Ved en festlig Sammenkomst i Nimbs Selskabslokaler fejrede en Kreds Marinere af Aargangen 89 deres 25 Aars Jubilæum. Marineforeningen har bl. a. sat sig den Opgave at hjælpe med til at samle gamle Marinere af samme Aargang og havde ogsaa ved denne Lejlighed stillet sig til Disposition for det Udvalg, der havde planlagt og arrangeret Festen. Tilslutningen var knap saa stor som man kunde have ønsket. Trods Annoncer i Bladene og andre Meddelelser har det vist sig, at mange til deres Beklagelse har været uvidende om Festens Afholdelse, og Marineforeningen haaber paa, at for Fremtiden mange vil følge Aargang 91's Eksempel, der allerede nu har henvendt sig til Foreningen for at forberede Jubilæumsfesten i 1916. Men de, der var mødt den 17 April, tilbragte til Gengæld en saa festlig og fornøjelig Aften sammen, at de sent vil

Marinere af Aargang 1889 fejrer 25 Aars Jubilæet i Nimbs Lokale den 17de April 1914¹

FAABORG: Marineforeningen havde den 27de Marts en vellykket og godt besøgt Sammenkomst med Foredrag af den norske Marineløjtnant *Couchezon-Aamots* om Revolutionen i Kina og Glimt fra Rejser gennem Japan og Østasien. Foredraget var ledsaget af ca. 100 fortrinlige Lysbilleder, og Foredragsholderen hilstes med Begejstring. Foreningens Medlemmer med Damer var indbudt. Ikke-Medlemmer havde Adgang mod en mindre Entré. Efter Mødet fandt der en Del Indmeldelser Sted i Marineforeningen.

MARIBO, SAXKØBING: Premierløjtnant *Malthe Bruun* foretog fra den 4de—6te April en lille Tourné for Marineforeningen til Maribo, Saxkøbing og Nysted og holdt Foredrag med Lysbilleder om Marinen i alle 3 Byer, hvorfra der er indløbet Meddelelse om Mødernes overordentlig vellykkede Forløb. Under stor Tilslutning blev der stiftet Lokalkredse for Saxkøbing og Maribo-Bandholm, og det interessante og klart tilrettelagte Foredrag gjorde megen Lykke.

Til Bestyrelse for Maribo-Bandholmkredsen valgtes: Skovrider *Marcher*, Inspektør *Christensen*, Maskinmester *Rasmussen*, Lærer *Frands Hansen*, Skelstrup Skole, Mægler *Hovmand*, Bandholm og som Suppleanter: Proprietær *Petersen*, Østoftegaard og Bestyrer *Steffensen*, Østoftes Mejeri.

Til Bestyrelse for Saxkøbingkredsen valgtes: Bagermester *Chr. Møller*, Formand, Skorstensfejer *Christensen*, Kasserer, Lods *Grønvold-Hansen*, Oreby. Fisker *J. Rasmussen*, Guldborg og Tømmer-svend *Fr. Jacobsen*, Saxkøbing.

¹ Fotografiet kan bestilles gennem Marineforeningens Kontor. Pris 2 Kr.

glemme den. Som Gæster var indbudt flere af Marinernes Befalingsmænd fra 89 — Kommandør *Amundsen*, Kaptajn *Wessel*, og Kanoner *Mogensen* — og Marineforeningens Formand, Kommandør *Mægaard* og Sekretær Premierløjtnant *Ewald*. Mange af Deltagerne var komne langvejs fra — fra Jylland, Bornholm m. m. og alle glædede sig ved det kammeratlige Samvær, de fornøjelige Sange og udmærkede Taler, af hvilke den første blev holdt af Papirhandler *K. P. E. Jensen*, og selvfølgelig gjaldt *Hans Majestet Kongen*, til hvem der blev afsendt et Telegram. Senere paa Aftenen indløb der følgende Svar, der blev modtaget med Begejstring:

Hjertelig Tak og Genhilsen.

Christian R.

Der afsendtes endvidere under stormende Tilslutning et Telegram til *Hans kongelige Højhed Prins Valdemar*, der gjorde Tjeneste som Næstkommanderende i St. Thomas i 1889, og det vil sikkert vække stor Glæde hos alle Festens Deltagere at erfare, at Udvalget den næste Dag modtog følgende Telegram fra Hans kongelige Højhed, som ikke havde været hjemme, da Marinens Telegram ankom:

Deres gamle Næstkommanderende fra St. Thomas sender Dem alle, der fejrede 25 Aars Jubilæet, en hjertelig Tak for venlig Erindring. Held og Lykke følge Dem alle.

Deres forhenværende Næstkommanderende

Prins Valdemar.

Under Premierløjtnant *Ewalds* Udkommando med Krydsere Heimdal har Grosserer *Valdemar Schou* overtaget Posten som Marineforenings Sekretær.

HELGOLANDSDAGEN

Den 8de—10de Maj vil Mindet om Kampen ved Helgoland blive fejret af Marineforeningen i Forbindelse med Søofficersforeningen og Søunderofficersforeningen »Ørnen« og Godsejer *E. Schou* til Palsgaard ved en Fest dels i København, dels ved Juelsminde, hvor Fregatten Jylland ligger forankret. De 3 Foreninger har valgt henholdsvis Premierløjtnant *Ewald*, Premierløjtnant *Bardenfleth* og Baadsmand *Petersen* som Repræsentanter i et Udvalg, der er tiltraadt af Godsejer *Schou*, og hvor de nærmere Planer for Festen udarbejdes med Assistance af flere Underudvalg fra de forskellige Foreninger.

Festens Midtpunkt bliver selvfølgelig Deltagerne i Kampen ved Helgoland d. 9de Maj 1864, og til hver enkelt af disse er der udgaet Indbydelse til at komme til København d. 8de Maj og, forsaavidt de ønsker det, til at overnatte paa Søværnets Kaserne. Den 8de Maj Kl. 1³/₄ Em. vil der i Odd-Fellow Palæet finde en Mindefest Sted med Kantate af *Aksel Juel* og Tale af Forfatteren *Erik Skram*. Billetter à 2 Kr. er reserveret Marineforenings Medlemmer og kan daglig — senest Torsdag den 7de Maj Kl. 6 Em. — afhentes paa Marineforenings Kontor, Chr. IX Gade 5, mod Forevisning af Medlemskort. Billetten er gyldig til fortsat Forbliven paa Mindeudstillingen den 8de Maj. Kl. 4 vil Palæet blive aabnet for alle mod en lille Entré, og en smuk maritim Udstilling, Tableauer, Jyllands Banjer og meget andet vil sikkert tiltrække sig almindelig Opmærksomhed. Hertil kan Marineforenings Medlemmer paa Foreningens Kontor Chr. IX Gade 5 gratis afhente en Billet, der giver Adgang med en Ledsager til Odd-Fellow Palæet

en af Dagene 8de—9de eller 10de Maj, Fredag fra Kl. 4, Lørdag og Søndag fra Kl. 2.

Udenbys Medlemmer kan ogsaa erholde disse Adgangskort i Bureauet tilvenstre for Indgangen i Odd-Fellow Palæet paa de ovennævnte Dage. Medlemskort medbringes. Der vil desuden blive solgt Platter, Samlermærker, Under Dannebrog's Helgolandnummer, Fotografier, Postkort m. m.

Kl. 6 vil Deltagerne fra Kampen blive samlede til en Fællesspisning, hvortil et begrænset Antal af de tre Foreningers Medlemmer kan tegne sig for 4¹/₂ Kr. pr. Kuvert. Den 9de Maj vil Holmens Provst Kl. 10 Fm. holde Mindegudstjeneste i Holmens Kirke. Børn og Enker efter Mænd, der har deltaget i Kampen, vil kunne sikre sig Plads ved Henvendelse til Marineforenings Kontor. Derefter vil Deltagerne i Kampen blive indbudte til Frokost i Odd-Fellow Palæet, hvorefter der finder en Omvisning Sted paa Orlogsværftet. Kl. 7 sejler en Damper med Deltagerne i Kampen samt en Repræsentation fra de 3 Foreninger m. fl. som Godsejer *Schou's* Gæster til Juelsminde, og d. 10de vil der her blive afholdt forskellige Mindefester, hvortil Marineforenings jyske Medlemmer er velkomne.

Agitér for Tilgang for Marineforeningen

Som **ordinære** Medlemmer kan optages uberygtede Mænd, der har aftjent deres Værnepligt i Marinen, og Befalingsmænd samt Funktionærer, der er eller har været tjenstgørende i Marinen.

Som **ekstraordinære** Medlemmer kan optages uberygtede Mænd med Interesse for Orlogs- og Handelsflaaden og de dermed beslægtede Erhverv.

Aarskontingent 3 Kr. — Indmeldelse 1¹/₂ Kr.

Livsvarige Medlemmer 100 Kr. én Gang for alle.

BESTYRELSEN

KANTATE

VED

MINDEFESTEN I ODD-FELLOW-PALÆET

FOR

SØTRÆFNINGEN VED HELGOLAND

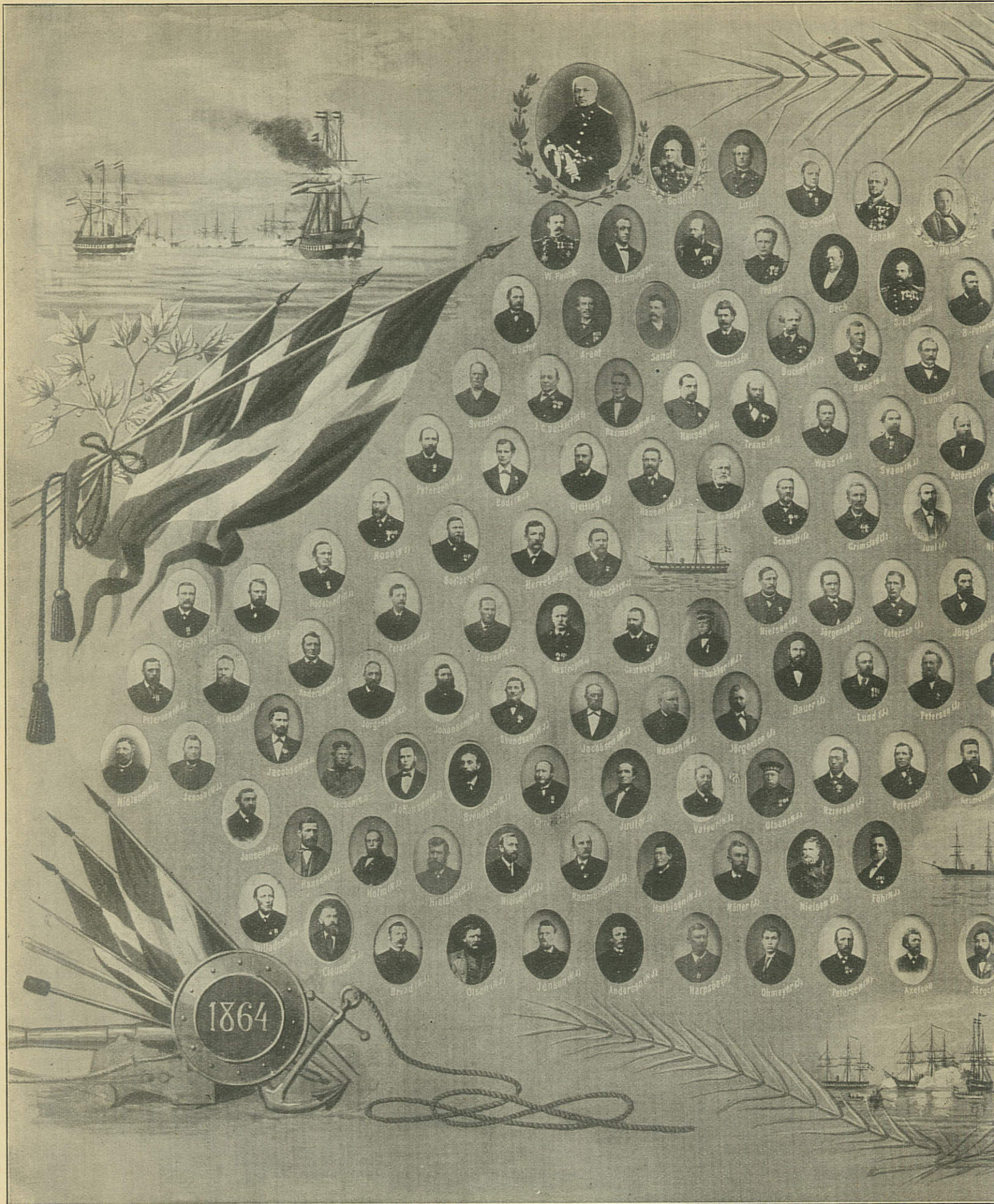
KANTATE

VED

HELGOLANDS-OMSLAGET
OG VIGNETTERNE ER TEGNEDE AF
KUNSTMALER AAGE GIØDESEN

SOTRÆFNINGEN VED HELGOLAND

FÆLLESSANG

(Blev nu til Spot dine tusindaars Minder)

FREDSTID, Du lovpriste, alting Du giver,
 alle Livets Goder maa følge Dit Spor;
 smilende, trygge, vi høster med Iver
 Frugten af vort Arbejd: vor Aand og vor Jord,
 dyrker vor Glæde — og dyrker vor Sorg,
 dyrker vor Have og luger dens Gange,
 nynner i Tankens befæstede Borg
 Fredens frimodige Sange.

Fredstid, Du priste, for lidet Du tager,
 alle Ting Du hyller i daarende Drøm;
 Drømmene svulmer, men Viljen bli'r mager,
 Blodet rinder trægt i den vanlige Strøm.
 Rygter Du fostrer — men Kamp skaber Ry —
 Ordene hvæsses som Dolke og Kaarder,
 Smaakævlet indtager By efter By —
 piner, forgifter og saarer.

Kamptid, Du søndrer Idyllen og Drømmen,
kræver kun at se, hvad vi vover og vil,
streng er Din Kræven og haard Din Bedømmen,
alle skønne Ord slaar nu slet ikke til.
»Hvordan har Du Dig til Kampen beredt,
kan Du mod Farerne med oprejst Pande vandre —
og kan Dit Sind, der har smilet og lé, lél,
lide og ofre for andre?»

Ja, vil Du Sjælenes dybeste Toner,
og om Du vil kende Dit Hjærte en Gang,
fremman Dig Hvislen og Brag fra Kanoner,
Kampens Larm og Sværdenes susende Sang.
Storheden stiger af Rædsel og Nød,
Natten er Moder til Morgenens Rødme,
ene kan Kamp bære Sejr i sit Skød,
Veer Forløsningens Sødme!

SOLO-KVARTET OG KOR

(Paa skelokken kimed mildt)

Evgit rinder Danmarks Graad for den tabte Søn.
At han kom tilbage, var længe Landets Bøn.
Hulket ud blev det Bud: Dannevirke rømt —
dræbt og haanet laa en Drøm, et Land og Folk har drømt.

Fod for Fod af Hjærteblod strimes Slesvigs Jord,
Undergangen følger i Hærens røde Spor;
smærtesløv gaar hver Mand, førende sin Hest —
om nu Døden tog ham, var det for hans Hjærte bedst.

Nævers Greb om frosne Reb, Folk som Trækdyr gaar,
danske Feltkanoner vor Fjende ikke faar!
Afmagt nær er en Hær i den bitre Nat,
slagen haardt af Mismod og af Tro og Haab forladt.

Men vi véd, dens Kærlighed kunde ikke dø,
Purpurskrud sig folded ud af Trofasthedens Frø.
Dybbøls Blod, Løvemod, vidner højt derom,
Helledaad for Tidens og for Evighedens Dom.

Bøjet over Graven som Silkefaners Rad
er vort Sind og Tanke — dog stiger Sangen glad:
Afmagt slog, Døden tog, Lykken kom dog til,
flyve skal de Faner højt og klinge skal vort Spil.

Tapre Mand fra Helgoland! Smilet i vor Nød!
For en tørstig: Væde, og for en hungrig: Brød!
Sejrens Krans blev dog hans. Hil det raske Kor,
der har talt med Malmets Sprog de sidste danske Ord!

KOR

(Gutter om Bord)

Herlige Lyd,
Sømandens Fryd,
Sejlenes Sus fra Skanse til Spryd.
Brisen er lun,
Vant og Bardun
synger, og glad Neptun

omrisler saa blidt det svajende Skrog —
saa gaar det stik i Syd;
at lystre, det er Soldaternes og
en Sejlers Dyd.

Luver den op,
duver dens Top,
vi haler tot hver Bras og hver Strop.
Det lille Sving,
Skagen omkring,
er jo slet ingenting.
Saa stryger vi ned langs Lyngens Land,
som Sky mod Himlens Grund —
en Sky, der vil sende Lynenes Brand
i Farens Stund.

Ærligt forhad
er vor Fregat
fra mangel rask Blokade-Tagfat.
Snart har vi ladt —
riflet og glat
dundrer et *pereat!*
Granaten vi sender, hidsig paa Rov,
den hede Tigerkat,
den river hans Rig og flænses hans Bov
og gør ham mat!

RECITATIV

»Klart Skib« er blevet blæst, og Topsgasterne sendt op
med Rifler og med blanke Falkonetter,
og Sejlene beslaaet fra Dæk og til Top,
paa Plads hver Mand fra Chefer til Kadetter,
Kanonerne er surret løs og Kugler lagt i Krans —
Orkestret er beredt til at spille op til Dans — —

»Den Gamle« har talt, saa det genlød om Bord —
og den, der taler sjældent, naar til Bunds med sine Ord —:
»De pinte os ved Dybbøl, nu gi'r vi dem igen!«
De Ord gik som een Vilje gennem alle Hjærter hen.
For *Suenson* var *Chefen*, var Manden iblandt Mænd,
en Fører, paa hvem Folket kunde lide,
og fandtes der en Kryster, og »Den Gamle« kom hen —
da gik han glad i Døden ved hans Side!
For vel var *Chefen* barsk, og hans Blik en farlig Pil,
— men den, der mest er mørk, naar til Hjærtet med et Smil —
og havde han af liden Aarsag brummet op og bandet,
og været som et voldsomt henfarende Vejr —
i Stormen var han Olien paa Vandet!

Kun Baadsmanden forude, der tager sig en Pris,
er ikke rigtig glad ved Kamp-Befalingen,
for han har lige malet, og bekymret paa sin Vis
han ser omkring og op mod Stængesalingen
og mumler, mens han tænker paa Flænge og paa Flis:
»Idag vil det gaa ud over Malingen« —

Saa skaffes der i Stilhed paa Dæk og Batteri
— den underlige Stilhed før Stormen sætter i —
for nogen skaffer aldrig mer, naar Kampen er forbi.
Og En gi'r i Tavshed Haanden til sin Ven;

det er et tyst Farvel, hvis de ikke ses igen.
Stille, aa, saa stille — for det er jo dog saa sært,
at vide: inden Aften er der hændet lidt af hvert.

Nærmere og nærmere, det syntes Fod for Fod,
gled Skibene hinanden — da mødtes Mod med Mod,
da mødtes stejle Viljer og Mænd, der ikke flyr —
»Skyd, naar I kan — paa Stævnen — godt Sigte —
og saa fyr!«

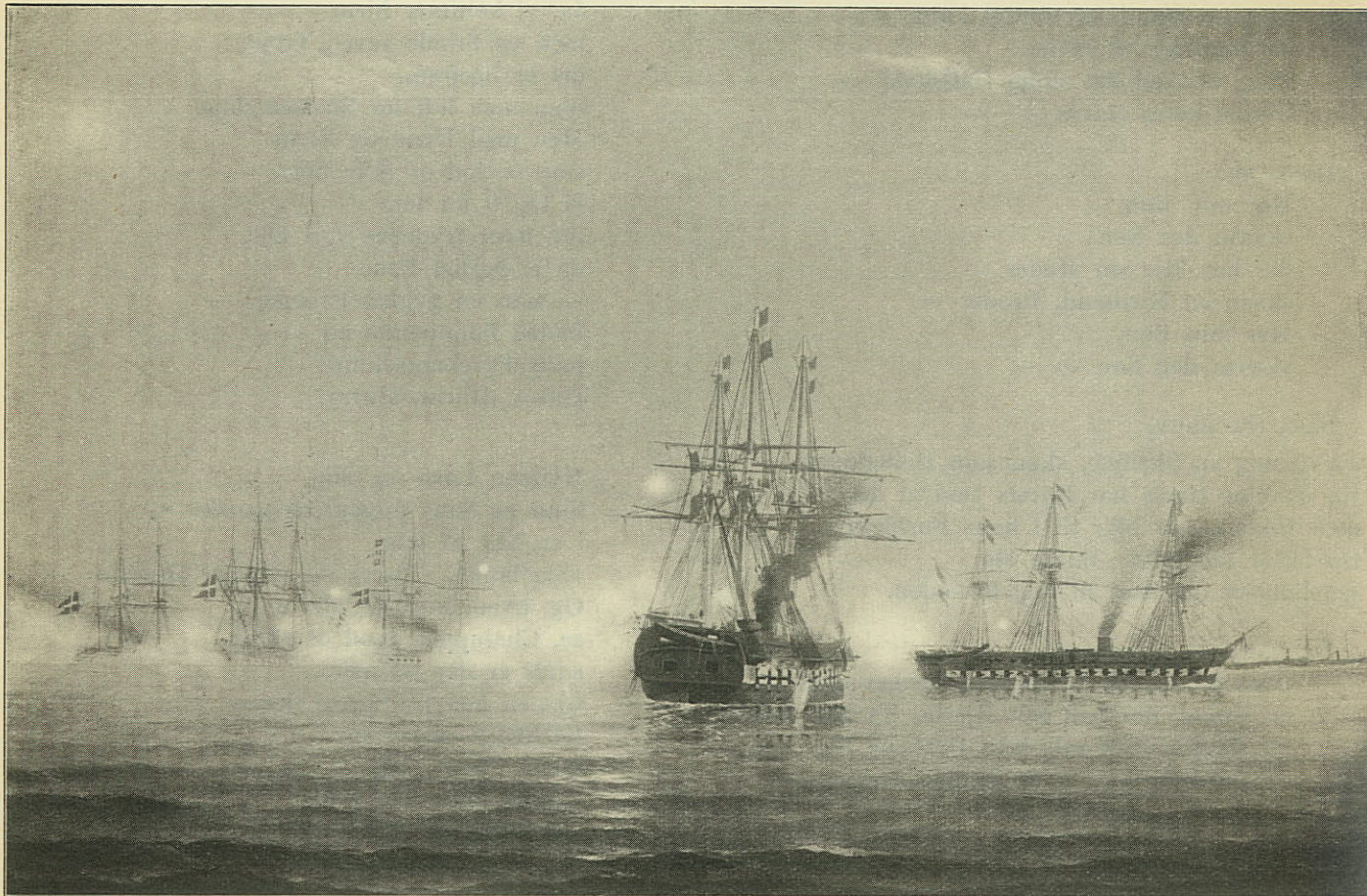
Kanonerne brøler som i Smærter
og braser i Brogene som indestængte Dyr
og hugger i de knagende Raporter,

Ja, Ja, Ja — —
og Jubelen forstummer trindt paa Sejersskibets Dæk.

Ad larmdøvet Øre og glædesvimmelt Sind
der sniger sig en Tone dybt i alle Hjærter ind.

Og Glæden maa standse med dæmpet Aandedræt —
for Sorgen har jo høstet i det trange Lazaret.

Dernede har de lyttet til Slagets djærve Gang,
glemte deres Kval og Pine for Hjærtets Jubeltrang.

Affæren ved Helgoland. (Efter Maleri af Premierløjtnant P. F. Giødesen, Batterichef paa Jylland)

men stærke Næver bakser dem i Portene igen,
og fyrer og lader, mens Røgen driver hen —
og højt over Dampen og Bulder og Brag,
højt oppe i den straalende solklare Dag
over Kamptumlens hidsige Stigen
Falkonetternes Søfugle-Skrigen!

Da høres to sælsomt fortryllende Ord —
de hvisker sig frem til hvert Øre om Bord,
de stiger med mægtige Vingeslags Brus,
de griber hvert Sind med en svimlende Rus,
de slapper de anspændte Hænder —
Schwarzenberg brænder!!!

SOLO MED KOR

(Agnete hun stander)

Kanonerne tier, mens Røgen driver væk —
og Jubelen forstummer trindt paa Sejersskibets Dæk.

Og raabt i Sejrens Hurra med, skønt haardt det bed
og kneb —
selv Døden maatte slække for et kort Sekund sit Greb.

Thi købte de med Livet for Danmark Sejrens Lod —
hvor er da, Saar, Din Pine, og hvor er Død, Din Brod —

Saa svøbte man de døde i Flagets skønne Dug —
saa mangan Taare tørred bort krudtsværtet Haand i
Smug.

De Baade glider sagseligt vort Broderland imod —
mens sænkte Faner vajer tungt, som drypped de af
Blod.

Der hviler de, som frejdigt sig selv for Danmark gav,
og gode, milde Hænder har smykket deres Grav.

DUET

(Duettino af »Liden Kirsten«)

DANMARK:

Ak, fristed jeg da ikke Sorger nok,
skal aldrig ende mer min Nød og Klage,
af mine unge, karske Sønners Flok
jeg har jo næppe Hælvten nu tilbage.

SAGA:

Sløret er dit Moderblik,
Graad har slukt dit Øje,
faa som Danmark Sønnen fik,
der kan Trængsler døje.
Fejg en Mand har fattigt Fald,
aa, men jeg vil favne
dem, der lod det stolte Heltekald —
hviske deres Navne — —

DANMARK:

Hør min Bøn,
skærm den Søn,
der har kær sin Moder —
skaan en Husband, Broder —
Hør min Bøn,
skærm den Søn — —

SAGA (Recitativ):

Nævn mig en Skæbne, skøn som Heltedøden —
En daadløs Mand har Dyrets Død at dø,
men Heltens Liv bli'r til i hans Forbløden.
Du altfor moderlige, milde Mø,
saa lidet er din Bøn til mig fornøden.

DANMARK:

Bebrejld mig ej, jeg længes, længes mod
en Graad, der helt mit Hjertes Tyngsel letter;
ak, Dagen viser mig kun Drab og Blod,
en Lindring ene er de dunkle Nætter —

SAGA:

Krigersaar i unge Aar
er en Pryd at bære,
Arret under graanet Haar
giver dobbelt Ære!
De, der fristed bitre Kaar
kun for Dig at eje,
er som Støtter, manende de staar
langs Din Fremtids Veje!

DANMARK:

Hør min Bøn,
tag min Søn,
angrende jeg skønner:
evigt Du belønner —
Hør min Bøn,
tag min Søn — —

KOR

(Holmens faste Stok)

Vi staar Kronborg ind,
Helsingør imod os flager,

i den milde Vind
hundred Baade om os vager.
Se med Blus paa Kind
unge Kvinder mod os drager,
for vort glade Sind
ingen synes før saa fager;
men vi ved et Navn,
der os helt om Hjertet tager,
som en kærlig Favn —
Vort Maal er København.
Hurra, Hurra, Hurra!

Ja, vi kommer hjem
med en Smule reven Trøje,
det er ligefrem,
man maa lidt for Stadsen døje.
Men med Fynd og Klem
slog vi, lod os ikke nøje,
vi tog ti for fem —
Aa, hvor frydedes vort Øje,
da et herligt Skud
— som en gylden Papegøje —
folded flammende ud
hans Foremærseklud!
Hurra, Hurra, Hurra!

Hvilken Larm og Støj,
Sind og Sans forgaar os ganske —
i en Sky af Røg:
»Sjælland«, »Thor« og »Holger Danske« —
Og, hvem kommer dér —
se, Chaluppen mod os stiler,
snart er den os nær,
Chefen ned fra Broen iler —
KONGEN stiger op,
takker, roser, nikker, smiler —
Hjertet fløj i vor Krop,
som Flag fra Gaffeltop!
Hurra, Hurra, Hurra!

RECITATIV

I mindes vel Dagen, ærværdige Mænd,
og tit har I manet den frem for Jer Tanke
og kendt Jeres Hjærter saa frydefuldt banke —
vi hilser Jer alle med Glæde igen!
Vi hylder »Den Gamle« — den barske og grumme —
og dem, der i Tiden blev stille og stumme,
vi hylder Jer alle, ærværdige Mænd!
Vi beder, at Danmark, ifald det igen
blev tvunget til væbnet at møde en Fjende,
maa skabe sin Fremtid et lysende Minde,
som det I har rejst paa dets mørkeste Vej
hin sollyse niende Maj!

SOLO OG KOR

Kongernes Konge! ene Du kan

FÆLLESSANG

(Kong Kristian)

I Tidens Gry en Verden steg
af Hav, af Hæv!
Og Lande dukked frem — og veg
for Havets Magt i trodsig Leg —
nu minder kun om Urtids Eg
det gule Rav.
Ja, Verdnens Liv i Lyst og Nød
sank atter hen i Havets Skød
og tav.

Den Brink saa brat og brænding-vaad
og Havets Spejl
har hilset Danmarks første Daad:
en egetømret Vikingbaad,
der skar igennem Bølgens Fraad
for Pres af Sejl,
et Drageskib, der drog afsted
og tæmmed Havets Harme med
sin Plejl.

Du stolte Hav i Braad, i Brand,
i Kamp, i Ro —
snart styrter Du Dig grum mod Strand,

snart glatter Du det hvide Sand
og buer fint fra Land til Land
Din Bølgebro.

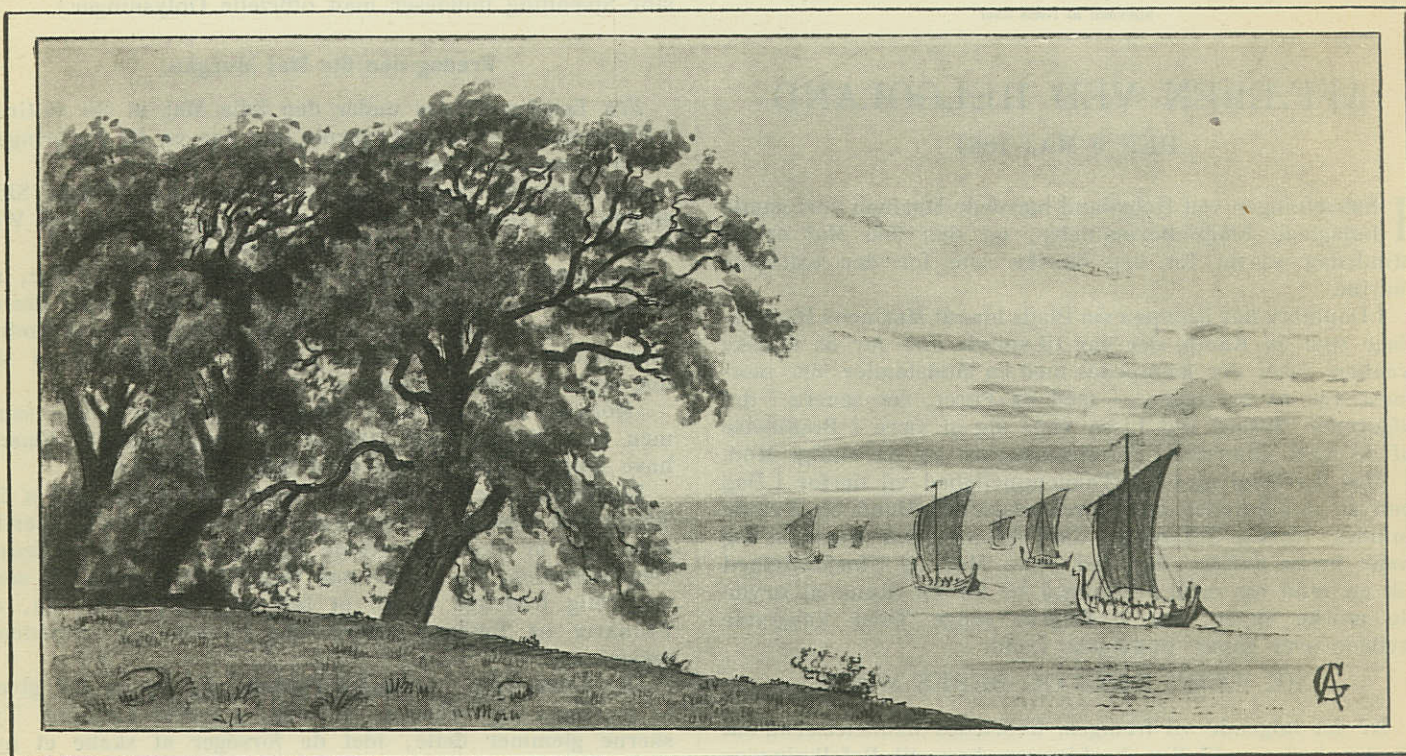
Vort Sind er lutret i Din Daab,
Du bølger i vor Elskov, Haab
og Tro.

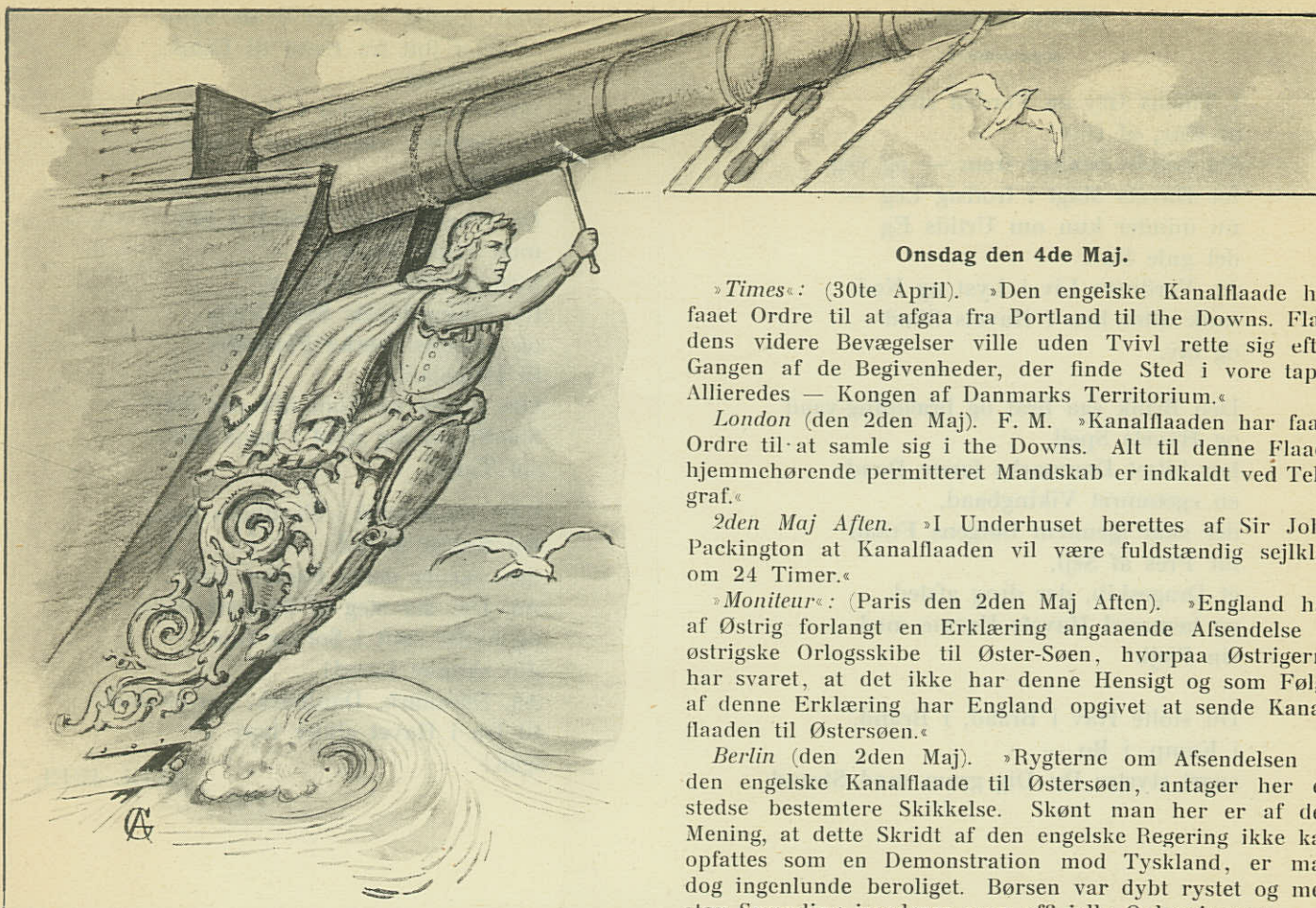
De Vingesnækker svandt i Sky
mod Sagas Strand,
men efterlod et Ørnery
fra Vikingskibets Skjoldegn
og Bispens stærke Flaadeby
til Helgoland.

Om nogen nu kom hid paa Rov —
Staalhagen jog dybt i hans Bov
sin Tand.

Vort Fædreland i Nordhavs Sus,
Du fostrer Mænd,
der værner deres Fædres Hus.
Aa, Du, der steg af Bølgens Brus,
og hviler sødt i Sol og Gus
din skønne Lænd!
Aa, Danmark, Danmark, Du er vort,
til Du i Havet glider bort
igen!

AXEL JUEL

Stevnen af Niels Juel

AFFÆREN VED HELGOLAND

DEN 9 MAJ 1864

I Sotræfningen ved Helgoland hævdede Marinen vort gamle højagtede Flags Berømmelse, og den 9de Maj er en Mindedag saavel for den danske som for den østrigske Marine.

I Danmark har Kampen sin Plads blandt Marinens Hædersdage som en Kamp, der var til største Ære for de danske Vaaben, fordi der kæmpedes med en Modstander, der nærmest var os overlegen — med en Fører, der senere i det afgørende Søslag ved Lissa viste sig at være i Besiddelse af de mest glimrende Føreregenskaber og personligt Mod.

Med Ærefrygt og i dyb Taknemmelighed vil derfor i Dag enhver dansksindet og fædrelandskærlig Mand og Kvinde mindes Nordsø-Eskadrens Chef Kommandør Suenson og hans brave Søfolk, der ved deres Mod og Uforfærdethed fik en mild og varm Foraarsol til for en Stund at bryde de mørke Skyer, der i Krigens tunge Tider knugende hvilede over gamle Danmarks Land.

ÆRE VÆRE HANS OG DERES MINDE.

Af det følgende vil fremgaa, hvorledes Meddelelserne om Begivenhederne til Søs herbjemme kom til Befolkningens Kundskab (saaledes som der berettes om dem i »Berlingske Tidende«) samt med hvilken Interesse man ude i Verden omfattede de trufne Forholdsregler og deres Forløb. Samlet ved Premierløjtnant K. E. Ackermann.

FOR 50 AAR SIDEN

Lørdag den 30te April.

»Berlingske Tidende«: »Østrigske Krigsskibe er efter indkomne private Telegrammer ankomne til Nord-Søen«.

Onsdag den 4de Maj.

»Times«: (30te April). »Den engelske Kanalflaade har faaet Ordre til at afgaa fra Portland til the Downs. Flaadens videre Bevægelser ville uden Tvivl rette sig efter Gangen af de Begivenheder, der finde Sted i vore tapre Allieredes — Kongen af Danmarks Territorium.«

London (den 2den Maj). F. M. »Kanalflaaden har faaet Ordre til at samle sig i the Downs. Alt til denne Flaade hjemmehørende permitteret Mandskab er indkaldt ved Telegraf.«

2den Maj Aften. »I Underhuset berettes af Sir John Packington at Kanalflaaden vil være fuldstændig sejlklar om 24 Timer.«

»Moniteur«: (Paris den 2den Maj Aften). »England har af Østrig forlangt en Erklæring angaaende Afsendelse af østrigske Orlogsskibe til Øster-Søen, hvorpaa Østrigerne har svaret, at det ikke har denne Hensigt og som Følge af denne Erklæring har England opgivet at sende Kanalflaaden til Østersøen.«

Berlin (den 2den Maj). »Rygterne om Afsendelsen af den engelske Kanalflaade til Østersøen, antager her en stedse bestemtere Skikkelse. Skønt man her er af den Mening, at dette Skridt af den engelske Regering ikke kan opfattes som en Demonstration mod Tyskland, er man dog ingenlunde beroliget. Børsen var dybt rystet og med stor Spænding imødeser man officielle Oplysninger.«

Fredag den 6te Maj Morgen.

Fra London meldes under den 3die Maj, at Sir G. Grey i Underhusets Møde den nævnte Dag paa en til Regeringen rettet Forespørgsel svarede:.

»at ifølge de bestemteste Forsikringer fra Østrigs Side skulde den Østrigske Eskadre kun hindre Elbens og Weserens Blokade og beskytte den tyske Handel.

Den engelske Regering havde Grunde til at antage, at Østrigerne ikke vilde løbe ind i Østersøen; ikke desto mindre havde den engelske Flaade erholdt de fornødne Instruktioner for et saadant Tilfælde — disse egnede sig dog ikke til Offentliggørelse.«

»Morning Post« skriver: »Naar Konferencen træder sammen paa Tirsdag (den 10de Maj) vil den engelske Flaade have gjort et Skridt frem mod Krigsskuepladsen.

Kanalflaaden er kommet til Dünerne; i Løbet af 2 × 24 Timer kan den være i Østersøen. Vi smigrer os imidlertid ikke med, at Tyskland skulde tage nogen Notice af denne Demonstration, da de er saa vant til at betragte os som urokkelig fredelige og til at føle sig overbevist om, at Frankrig og England aldrig ville handle i Overensstemmelse.

Hvorledes dette nu end forholder sig, saa er det givet, at alt, hvad der vedrører Marinen, vedrører England. Tyskerne glemmer dette, idet de forsøger at skabe et nyt Sinope i Østersøen.

Der er 3 østrigske Skibe i Kanalen; de styre Nord paa, 8 andre er paa Vej — og de har samme Bestemmelse. Disse 11 Skibe i Forbindelse med Preussernes Søstyrke vil være tilstrækkelig til at undertvinge Danmark og fuldende dets Erobring ved at sætte deres Aktion i Forbindelse med Landarmeen. Alligevel forsikrer Østrigerne, at de omtalte Skibe ikke vil gaa ind i Østersøen, men hvor meget gælder saadanne Forsikringer.

Vi anmoder derfor Regeringen om fuldstændig at forhindre den tyske Eskadre fra at overskride Kattelgat, hvorfor

Flaadens Afgang fra Dünerne maa fremskyndes. Der er ingen Grund til at forvente, at Vaabenstilstanden snart vil blive sluttet, da Tyskland ingenlunde er tilbøjelig dertil.

Deres Formaal er at ødelægge Danmark og dets Sømagt og skabe en vældig tysk Sømagt der.

Dette er den længe nærrede Plan til Trods for traktatmæssige Rettigheder og Forpligtelser.

Vore Panserskibes Argumenter vil derfor have større Vægt end Bevisførelser og Overtalelsesgaver ved Konferencens grønne Bord.

Fredag den 6 Maj E. M.

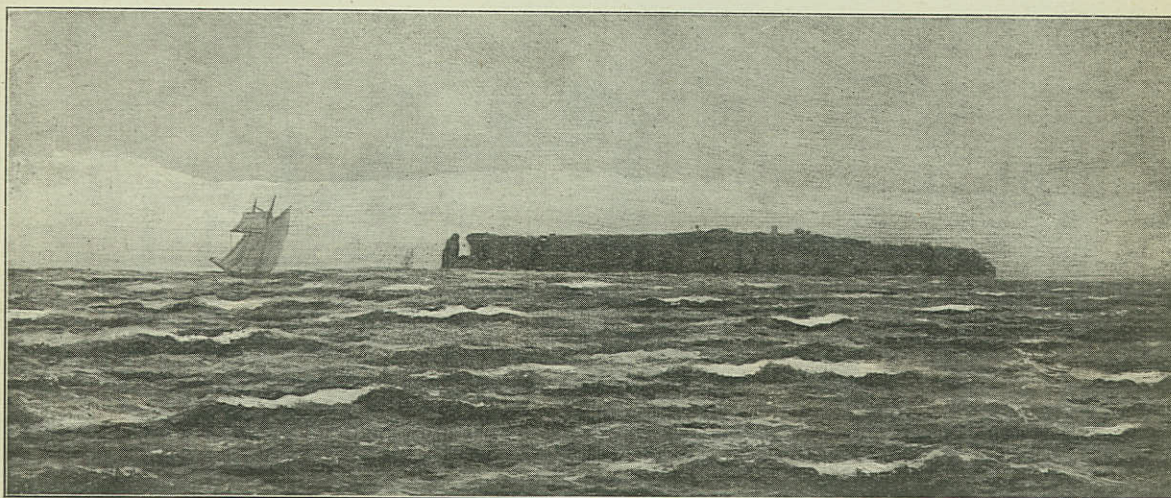
»Nord. allg. Zeit« skriver den 4de Maj. »Signalet til den engelske Flaades Afgang i fjendtligt Øjemed mod Tyskland vil være ensbetydende med vore Konferencebefuld-mægtigedes Afrejse.«

»Berlingske Tidende«: »De østrigske Orlogsskibe »Schwarzenberg« og »Radetzky« afsejlede den 30te April fra Deal og ankom den 1ste Maj til Texel, hvortil samme Dag indtraf den engelske Kanonbaad »Magnet«.

saadan Maade, at vi kunne tage nogensomhelst Forsikring for gode Varer, og det tilkommer os, forsaavidt vi for-maar, at paase, at intet Skridt foretages, som vilde gøre det til en Umulighed for England at lade sig nøje med diplomatiske Forestillinger. Indsejlingen af en østrigsk Flaade i Østersøen vilde være et saadant Skridt, og det glæder os meget at kunne meddele, at en Del af Kanal-flaaden har faaet det Hverv at paase, at intet saadant Skridt i Retning af Danmarks Tilintetgørelse foretages. Sir M'Clentocks Skib er allerede afsejlet til Nordsøen og alt er ordnet til, at den hele Flaade øjeblikkelig kan anvendes i hvilket som helst Øjemed, hvortil dens Tjeneste maatte blive fornødent.«

Tirsdag den 10de Maj.

Hamborg den 9de Maj Kl. 4¹/₂ E. M. (via Torneä) (Privat-efterretning fra Helgoland). »Øst for Helgoland finder nu en levende Fægtning Sted mellem tyske og danske Orlogsskibe.« Paa Helgoland kunde Skytsets Virkning iagttages.« Definitive Efterretninger mangler.

Øen Helgoland

Fra Helgoland telegraferes den 4de Maj Kl. 1 E. M. »En Eskadre af 5 Skibe er i Sigte — den styrer mod Elben.«

»Fra Cuxhaven« meldes samme Dag Kl. 4¹/₂ E. M. »Fra Neuwerk signaleres Ankomsten af østrigske Orlogsskibe paa Elben. De 5 omtalte Skibe er de østrigske Fregatter »Schwarzenberg«, »Radetzky« og de preussiske Kanonbaade »Preussische Adler«, »Basilisk« og »Blitz«.

Mandag den 9de Maj Morgen.

»Kanalflaaden«. I Underhusets Møde den 6te svarede Sir G. Grey paa en Forespørgsel, at Regeringen vilde fortsætte sine Bestræbelser til Opnaaelse af Freden og en tilfredsstillende Ordning og meddelte, at »Aurora« var afsejlet for paa sædvanlig Maade at varetage Englands Handelsinteresser; foreløbig vilde »Aurora« fra Helgoland holde Øje med den østrigske Eskadre. Sir Grey tilføjede, at Østrig paa det bestemteste havde forsikret, at dens Eskadre kun vilde forhindre Elbens og Weserens Blokade.

Avisoskibet »Black Eagle« er den 6te ankommen til Cuxhaven.

Iøvrigt er Kanalflaaden (8 Skibe) beliggende ved Dünerne.

Mandag den 9de Maj E. M.

»Globe« slutter en af sine Artikler med følgende; »Man ved, at i dette Øjeblik befinder en østrigsk Eskadre sig paa Vej til Østersøen. Hvad dens foregivne Maal er, eller hvad man officielt forsikrer os angaaende Hensigten med H. t. dens Togt — er os ligegyldigt. Under hele dette Anliggende har de tyske Regeringers Forsikringer og Handlinger ikke været overensstemmende med hinanden paa en

Onsdag den 11te Maj Morgen.

Ophævelse af Blokaden. »Marineministeriet bringer her-ved til Offentlighedens Kendskab, at som Følge af den i Gaar i London afsluttede Vaabenhvile, vil Blokaden være at ophæve.«

Marineministeriet den 10de Maj 1864.

Onsdag den 11te Maj E. M.

Søtræfningen ved Helgoland. »Om den i Mandags E. M. stedfundne Træfning foreligger endnu ingen officiel Meddelelse, men af de foreløbige Beretninger fra tysk og engelsk Side viser det sig, at vore Skibe har tilføjet den forenede østrigsk-preussiske Eskadre alvorlige Tab, som har bragt den til at søge ind under Helgoland, medens den danske Flaade synes at være sejlet Nord paa.«

Nedenfor meddeles de Efterretninger, som indeholdes i »Hamb. Nachr.« af Torsdag Morgen den 10de Maj, dels de pr. Telegram ihændekomne.

Helgoland, den 9de Maj Kl. 4 E. M. »En Søtræfning, der har varet c. 2 Timer, har fundet Sted mellem 3 danske Skibe og den tyske Eskadre. En østrigsk Fregat er kommet i Brand. De Tyske kommer ind hertil — de Danske styre Nord paa.«

Helgoland, den 9de Maj Kl. 5¹/₄ E. M. »De forenede tyske Skibe er gaaet til Ankers bag ved Sandøen. Ilden i Fregatten er delvis slukket, men den har mistet Føkkemast og Spryd. De Danske styre Øst i.«

Helgoland, den 9de Maj Kl. 7 E. M. »Fregatten »Schwarzenberg« har c. 100, »Radetzky« c. 25 Døde og Saarede, som man har isinde at landsætte her og til hvis Optagelse de

nødvendige Anstalter bliver truffet. Begge Skibe har lidt meget. De danske Skibe sejle Nord paa og synes altsaa(?) ogsaa at have lidt meget, hvorom det nærmere imidlertid mangler.»

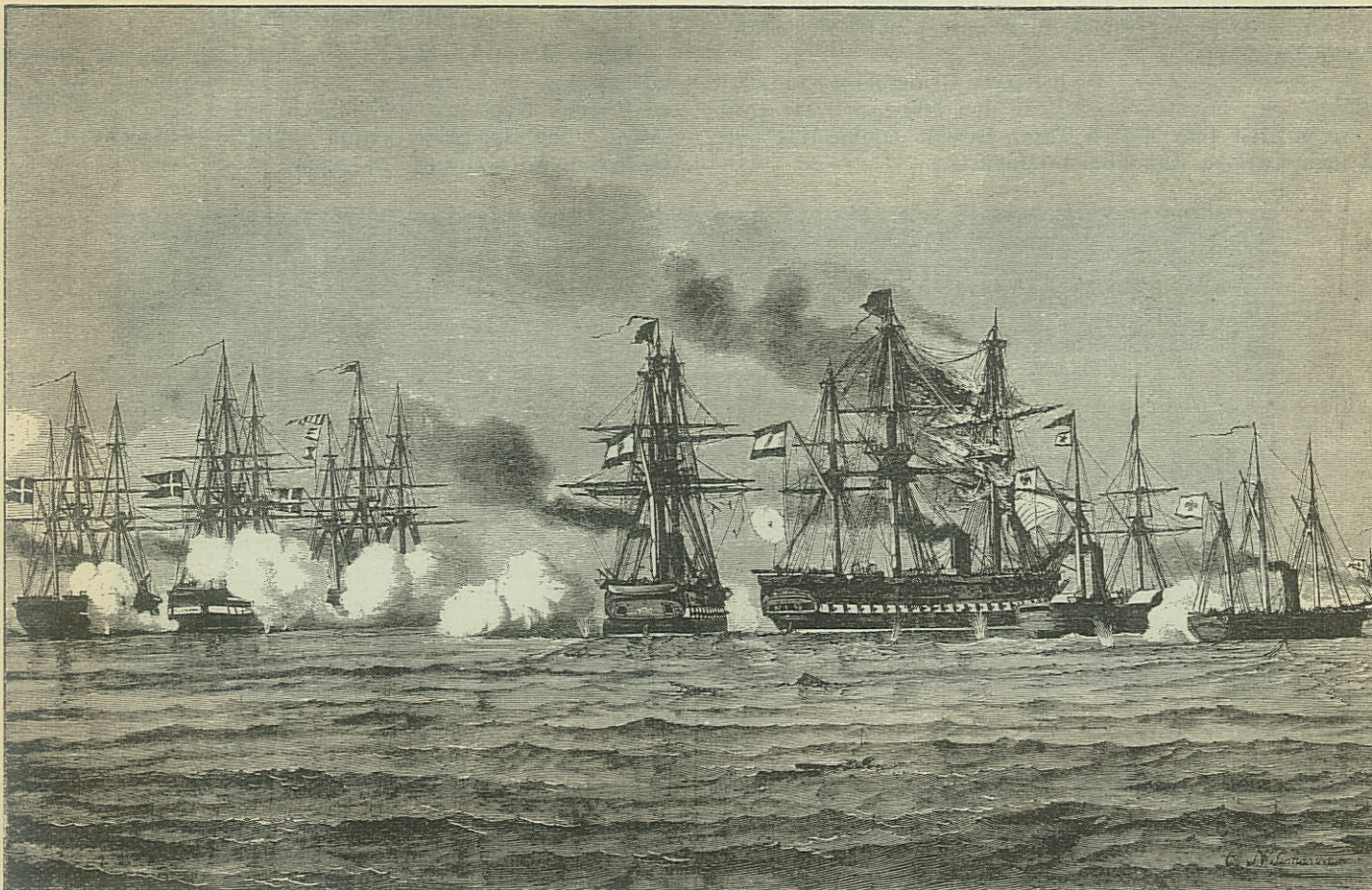
Cuxhaven, den 10de Maj (Telegram til Berlingske Tidende F. M.). »Den forenede østrigsk-preussiske Eskadre er imorges ankommen hertil. Fregatten »Schwarzenberg« har mistet Fokkemast og Spryd og er stærkt beskadiget. Eskadren skal efter Forlydende have mistet omtrent 170 Døde og Saarede.»

London, den 10de Maj Kl. 10 Aften (Telegram til Berlingske Tidende). »I Underhuset meddelte Sir G. Grey som Svar

De haardt Saarede — 6 fra »Niels Juel« og 9 fra »Jylland« var i Gaar E. M. Kl. 7 bragt i Land paa Hospitalet i Christianssand.»

Liste over Døde og haardt Saarede forventes tilsendt.

Helgoland, den 10de Maj Kl. 6¹/₂ E. M. (Telegram). »I Gaar kom her haade den østrigsk-preussiske Eskadre og den danske i Sigte, begge styrende lige mod hinanden. Ilden blev Kl. 2 aabnet af »Schwarzenberg« som efterfulgtes af »Radetzky« og den preussiske Flotille. Der udspandt sig nu en meget heftig Kamp og Kanonerne tordnede, saa at Husene rystede paa Helgoland. De enkelte Skibe kunde en Tid lang ikke kendes, da de var aldeles indhyllede i Røg, dog syntes det

Kampen ved Helgoland

paa en Forespørgsel af Hr. Osborne, at ifølge Telegram fra Gouvernøren paa Helgoland, havde der i Dag ved Helgoland fundet en Træfning Sted mellem tyske og danske Skibe. De tyske Skibe var blevet slaaet og havde trukket sig tilbage til Helgoland. Paa en af de østrigske Fregatter var der udbrudt Ild. Huset modtog denne Meddelelse med Bifald.»

Torsdag den 12te Maj Morgen.

Meddelelser for Flaaden. Marineministeriet, den 11te Maj Aften. Chefen for Nordsø-Eskadren melder til Marineministeriet pr. Telegraf fra Christianssand den 11te Maj Aften, »Den 9de Maj kæmpet med østrigske Fregatter og preussiske Kanonbaade i Helgolandsbugten fra Kl. 2—4¹/₂ E. M.; dreven Fjenden ind paa Helgolands Territorium for Frelse. »Schwarzenberg« brændende og grundskudt. Eskadrens Tab 14 Døde, 54 Saarede.

Torsdag den 12te Maj E. M.

Marineministeriet, den 12te Maj. »Efter Melding fra Chefen for Nordsø-Eskadren er der under Affairen ved Helgoland ingen faldne eller saarede Officerer. Kadetunderofficer Tramp, der har mistet sit højre Ben og er amputeret over Knæet, befinder sig efter Omstændighederne vel.

som om de danske Skibes større Hurtighed var til Skade for de allierede, saa at ogsaa deres Hensigt, at entre de danske Skibe, mislykkedes.

Begge Parter manøvrerede meget rosværdigt, indtil »Schwarzenberg« kom ind mellem de fjendtlige Bredsider. Snart skød Granaterne fra de danske Skibe det østrigske Flagskibs Fokkemast i Brand, saa det begyndte at brænde i Nærheden af Krudtmagasinet. Desuagtet fortsatte »Schwarzenberg« Kampen med stor Bravour ligesaa tappert understøttet af sine Kolleger, indtil den ved en stadig heftigere Ild, som hurtigt bredte sig, blev nødt til at afbryde Kampen og trække sig tilbage for at frelse Skib og Mandskab. Den styrede nu ind mod Helgoland, hvorhen ogsaa »Radetzky« og den preussiske Eskadre fulgte, uden at de danske Skibe lagde dem særdeles Hindringer i Vejen.

Eskadren gik til Ankers tæt under Helgoland, hvor Ilden heldigvis blev slukket. Fra Øens Side blev alt muligt opbudt for at yde Bistand. Det var i Førstningen ogsaa paatænkt at landsætte de Døde og Saarede, men denne Beslutning blev atter opgivet, idet man bestemte sig for straks at sejle til Elben. Begge kæmpende Parter synes at have lidt lige meget paa det nær, at »Schwarzenberg« har mistet Fokkemast og Spryd. Den ved Helgoland lig-

gende engelske Fregat »Aurora« tilbød velvillig sin Hjælp, hvilket man imidlertid takkede for og afslog.

Østrigernes og Danskernes Tapperhed finder almindelig Anerkendelse og den allierede Flaades Tilbagetog maa tilskrives »Schwarzenberg«s Brand.

De danske Orlogsskibe er ude af Sigte. »Aurora« ligger her paa Rheden.

Fredag den 13de Maj.

Søtræfningen ved Helgoland bekendtgjordes som meddelt allerede i det engelske Underhus samme Dag Træfningen fandt Sted.

Efter engelske Blade berettes det udførlige Referat af den i den Anledning stedfundne Forhandling, der indledes med følgende Forespørgsel af Mr. B. Osborne.

»Jeg ønsker at rette et Spørgsmaal til den ædle Lord Indenrigsministeren: Har Regeringen modtaget nogen Underretning om en Træfning i Nordsøen mellem østrigsk-preussiske og danske Orlogsskibe, og dersom den har modtaget en saadan Beretning, om denne da gaar ud paa, at Østrig har trukket det korteste Straa? (Hør hør!)«

Sir G. Grey: »Regeringen har i E. M. Kl. 4 modtaget et Telegram fra Gouvernøren paa Helgoland saalydende: Kl. 2 E. M. »Den østrigske Eskadre er i dette Øjeblik ifærd med at angribe den danske Eskadre 6 Kml. Øst for Helgoland.«

Resultat senere.

Kl. 4 E. M. »De Danske har sejret. (Stærke og længe vedholdende Bifaldsraab). En af de østrigske Fregatter staar i Brand, og den tilligemed den anden østrigske Fregat og Kanonbaadene styre ind mod Helgoland. De befinder sig allerede næsten i engelsk Farvand. »Aurora« er her.« (Stærke Bifaldsraab).

Den officielle Rapport fra den østrigske Eskadrechef v. Tegetthof, dateret Helgoland, den 9de Maj Kl. 8⁴⁵ E. M. lyder saaledes:

»Jeg var Dags Formiddag paa Vejen til Cuxhaven, da jeg paa Elben modtog den Efterretning, at 3 danske Fregatter havde været i Sigte fra Helgoland; jeg vendte, fik de 3 Skibe i Sigte SØ for Helgoland og angreb dem. Efter 2¹/₂ Times Fægtning var »Schwarzenberg«s Fokkemast skudt i Brand. Vi stevnede Vinden, saa jeg maatte nødvendigvis falde af, for at hindre Ilden fra at gribe mere om sig, og gav de andre Skibe Signal til at gøre det samme. Vi afbrød Kampen og ankrede under Helgoland.

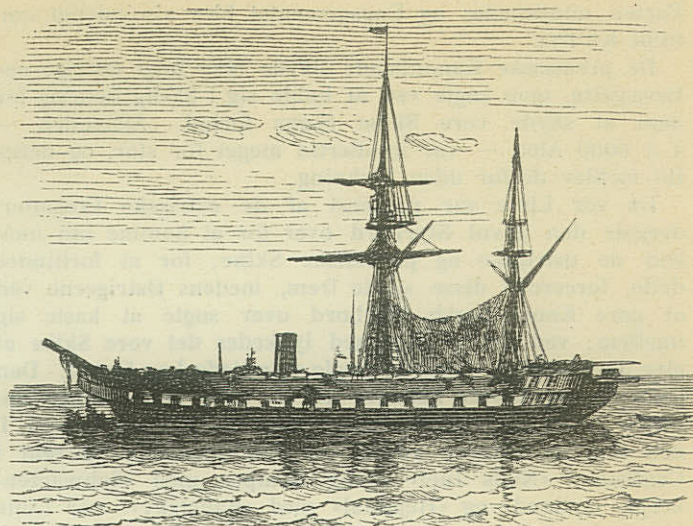
Paa »Schwarzenberg« er faldet: Auditor Kleinert og 32 Mand; haardt saarede henvend 50 Mand, blandt dem Kadet Turkovitz. Paa »Radetzky« er faldet: Kadet Belsky og 2 Mand; saarede 22 Mand.

Vi arbejde endnu med at slukke Branden. Det er nødvendigt at kappe Fokkemasten: De 3 danske Skibe krydse mellem Elbmundingen og her. De Danske har sikkert ogsaa lidt en Del, siden de ikke forfulgte os.«

Fra Altona skrives den 11. Maj:

»Imorges Kl. 6¹/₂ indtraf Hjuldampere »Preussische Adler« hertil med haardtsaarede. Skibet skulde bringe 53 — men de 3 var døde paa Vejen. Den sidste saarede, der bragtes i Land, var en ung Kadet, hans Ben var blevet amputeret om Natten. Ganske paafaldende var Antallet af saadanne, som havde Brandsaar paa Hovedet, Arme og Bryst. Dette skal være foranlediget ved, at Folkene havde opstabet en større Mængde Huulprojektiler, istedetfor at bære dem enkeltvis til Batterierne; en dansk Kugle havde truffet denne Stabel og bevirket en Explosion.

»Schwarzenberg« har 34 Døde, medens 12—14 endnu savnes, som rimeligvis ved Sammenstyrtningen af Fokkemasten er gaaet over Bord og druknet. »Radetzky« har 6 Døde. Blandt disse er flere døde paa Rejsen fra Helgoland til Altona. Fokkemasten er kappet 2¹/₂ Fod over Dækket.

Fregatten Schwarzenberg efter Kampen

BERETNING FRA MARINEMINISTERIET

OM

SØTRÆFNINGEN PAA HELGOLANDBUGTEN

DEN 9DE MAJ 1864

Efter at Fregatten »Jylland« den 6te ds. havde forenet sig med Fregatten »Niels Juel« og Korvetten »Hejmdal« paa Højden af Christianssand, stod den samlede Eskadre under Kommando af Orlogskaptajn E. Suenson, der havde sin Stander hejst i Fregatten »Niels Juel«, Sønder i for ifølge Ministeriets Ordre at krydse paa Helgolandsbugten. Den 8de Maj Kl. 10 F. M., staaende ind mod Røde Klif, kom en Dampfregat i Sigte. Fregatten »Jylland« fik Ordre til at jage den og kom Kl. 12¹/₂ tilbage med Melding, at det var den engelske Fregat »Aurora«, Kapt. Mac Clintock, der Dagen før havde været sammen med den kombinerede østrigsk-preussiske Eskadre; vore Skibe satte straks Dampen op og stod Sønder i for at søge Fjenden. Kl. 3¹/₂ F. M. den 9de, drejede Eskadren til udfor Smaldyb, for gennem Kaptajnløjtnant Hammer at erholde Bekræftelse paa Efterretningen om, at den forenede tyske Søstyrke den 6te om Aftenen var løbet ud fra Cuxhaven og befandt sig i Farvandet mellem Elben og Helgoland.

Efter at Aftale var truffen med Kaptajnløjtnant Hammer om Tønders og Mærkers Udlægning i Smaldyb for det Tilfælde, at vore Skibe blev nødsagede til at søge derind, stod Eskadren under Sejl SV hen mod Helgoland. Kl. 11 F. M. opdagedes en stærk Røg i SSV og Kl. 12 havdes den fjendtlige Eskadre bestaaende af 2 østrigske Fregatter og 3 mindre preussiske Dampskibe i Sigte, holdende ned mod vore Skibe, Fregatterne med Bramstængerne til Dæks og flagende fra Toppen. Signal blev gjort for vore Skibe til »Damp op«, »Beslaa Sejl«, »Klart Skib« og »Følger den Kommanderende i tætsluttet Kølvaandsorden«.

De fjendtlige Skibe havde imidlertid nærmet sig vore Skibe paa c. 3000 Alen, Fregatten »Schwarzenberg« førende, i nogen Afstand »Radetzky« og længere borte de preussiske Kanonbaade; Pladsen var SO for Helgoland, omtrent 10 Kml. af, Vejret smukt med let østlig Brise.

»Schwarzenberg« aabnede nu Ilden med sine dreiende Kanoner og forsøgte kort efter ved at lægge Roret Bagbord at løbe os for om; da dette imidlertid forhindredes ved at vore Skibe straks drejede Bagbord af, opgav den sin Hensigt.

Eskadrerne var nu kommet hinanden nærmere, styrende modsatte Kurser Nord og Syd, og »Schwarzenberg« modtog vor første Ild paa 5 à 6 Kabellængder (15 à 1800 Alen):

Farten mindskedes og Engagementet blev almindeligt omtrent Kl. 1³/₄.

De preussiske Kanonbaade havde ikke fulgt Østrigernes Bevægelse, men søgte ved at holde sig i SV-lig Retning for dem at skyde vore Skibe skøns forind. Afstanden — 4 à 6000 Alen — var imidlertid meget for stor, og deres Ild forblev derfor uden Virkning.

Da vor Linie var passeret af de østrigske Fregatter, drejede den jævnt Styrbord over for at komme ind mellem de østrigske og preussiske Skibe; for at forhindre dette, forcerede disse sidste frem, medens Østrigerne ved at gøre Kontramarsch Styrbord over søgte at kaste sig imellem; ved denne Lejlighed lykkedes det vore Skibe at give de fjendtlige Fregatter nogle velrettede Lag forind. Den østrigske og danske Eskadre løb nu efter denne sidste Manøvre jævnsides, efterhaanden bøjende SSV og Vester i, den danske Eskadre yderst og Kanonbaadene omtrent i Centrum. »Niels Juel« optog Kampen med »Schwarzenberg«, »Jylland« og »Hejmdal« med »Radetzky«; vor Linie var godt sluttet og vore Skibe havde fortræffelige Skud, navnlig da Afstanden efterhaanden var reduceret til 2 à 3 Kabellængder (6 à 900 Alen); Østrigernes Ild var særdeles velrettet og underholdt, uagtet de bleve heftigt beskudte. Kanonbaadene var nu som under hele Affairen i en meget betydelig Afstand og deres Ild uden Virkning. Henimod Kl. 3¹/₂, da Kampen havde varet omtrent 7 Kvarter, opdagedes Ild i »Schwarzenberg«s Fore Mærsselj, stærk Røg saas at komme ud af dens Batteriporte og Kanonilden der om Bord sagtledes kendeligt; fra vor Side forøgedes Anstrengelserne og vor Ild gjorde udmærket Virkning paa det nære Hold.

Kl. 4 stod hele »Schwarzenberg«s Forrejsning fra under Mærset og op efter i voldsom Brand, og den synes fra nu af at have opgivet Kampen, den satte fuld Fart og drejede op imod det søndre Indløb ved Helgoland, fulgt af »Radetzky«, der paa den mest udmærkede Maade søgte at dække den. Under denne sidste Drejning lykkedes det os at give Fjenden vore Bredsider agter ind paa ret godt Hold. Vore Skibe forfulgte de fjendtlige med fuld Kraft, brugende deres Bougkanoner med Fordel, indtil Kl. 4¹/₂ E. M., da de var Helgoland paa 4 Kml. nær, og Jagten maatte ophøre for ikke at krænke det neutrale Territorium. Eskadren kastede nu NO over og blev liggende i nogen Tid, observerende Fjenden. De østrigske Fregatter saavel som Kanonbaadene ankrede under Sydenden af Helgoland og lod Dampen gaa; Fregatten »Schwarzenberg«s Forrejsning styrtede kort efter sammen.

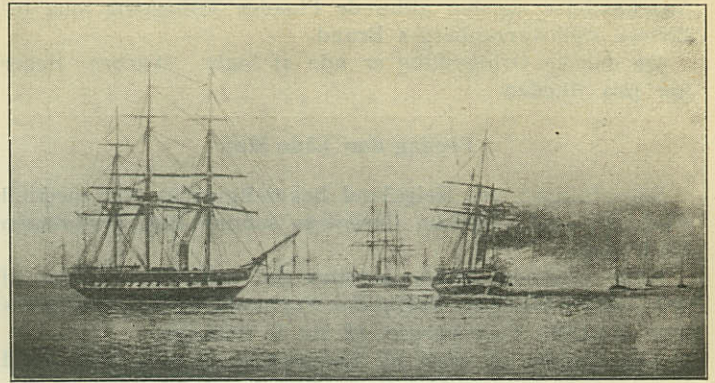
Den engelske Fregat »Aurora« havde under hele Affairen holdt sig til Ankers under Sydenden af Helgoland. Den danske Eskadre stod henad Aften Øster i og gik Kl. 3¹/₂ den næste Morgen ifølge en fra Marineministeriet modtagen Depeche Nord efter. Vort Tab i denne for vor Marine saa hæderlige Kamp, er som tidligere meddelt 14 Døde og 54 Saarede, hvorimod »Schwarzenberg« alene efter Udsigende af et Øjensvidne, som ved Helgoland har været der om Bord, har haft 150 Døde og saarede. Vore Skibe havde intet Øjeblik under hele Affairen været utjenstdygtige.

STYRKELISTE

Eskadre	Riflet Skyts					Glatløbet Skyts		Ialt	Vægt af Bredside			
	24 lb. B. K.		18 lb. F. K.		12 lb. F. K.		60 lb. G. K.		30 lb. G. K.	Riflet	Glatløbet	Ialt
	24 lb. B. K.	18 lb. F. K.	18 lb. F. K.	12 lb. F. K.	60 lb. G. K.	30 lb. G. K.						
Dansk	22	4			76	102	111 Kg.	1140 Kg.	1251 Kg.			
Østr.-preussisk .	9				14	64	108 Kg.	1396 Kg.	1504 Kg.			

Hertil maa bemærkes, at Østrigernes riflede Skyts foruden at være Bagladeskyts, var affuteret saaledes, at det

kunde benyttes til begge Sider, ligesom Vægten af en Bredside var større end Modstanderens. Til Gengæld havde

Østrigernes Retræte, tegnet om Bord i den engelske Fregat Aurora

Danskerne en ikke ubetydelig Overvægt i riflet Skyts, saaledes at de to Eskadrens Styrke nærmest maa betragtes som lige.

ESKADRE-DAGSBEFALING

Marineministeriet har paalagt mig at tilkendegive de til Nordsø-Eskadren henhørende Skibschefer, Officerer, Underofficerer og Mandskaber dets Tilfredshed og Tak for den Dygtighed og det ufortrødne Mod, der har givet vore Vaaben Sejr over den forenede østrigsk-preussiske Eskadre i Kampen paa Helgolands-Bugten den 9de Maj.

Det er med Stolthed og Glæde, at jeg bringer dette Budskab til Eskadrens Besætninger, og jeg har haft den Ære at kommandere dem længe nok til at være overbevist om, at Følelsen af at have gavnet Fædrelandet og hævdet vort dyrebare Flags gamle Hæder vil anspore os alle til endmere at gøre os dygtige til at fortsætte Kampen, naar vor Konge byder.

GUD BEVARE KONGEN

Skruefregatten »NIELS JUEL« den 17de Maj 1864.

E. SUENSON.

Om selve Kampen og Folkenes Holdning og Iver under denne skriver Premierløjtnant O. Lütken:

»Skuddene faldt Slag i Slag fra begge Sider, saa hurtigt, at der ikke mere var Tale om at tælle dem. Den svage SØlige Brise var ifærd med at dø hen, saa Krudtrøgen hang tung og tæt over Vandet. Skibsskrogene var ofte dækket og skjulte i Røgen, man saa kun Glimtene fra Kanonerne og de høje Rejsninger, der ragede tilvejs i den klare Luft. Ombord i de danske Skibe, hvis hele Kraft koncentrerede sig paa de to østrigske Fregatter, var Folkene gaaede til Kanonerne ved Kampens Begyndelse med samme Ro og Orden som til den daglige Eksercits. Under de første Skud fra »Schwarzenberg« var der en alvorsfuld Stilhed udbredt over dem alle, men da først Ordren til at begynde Skydningen var givet, var det som om Hornsignalet virkede forløsende paa hele den Skare, der hidtil havde staaet uvirksom paa Batterierne; Kanonkommandøerne traadte ud i Færdigstillingerne, Folkene ved Haandspagerne arbejdede med at bakke Kanonerne, og fra det Øjeblik var alt i fuld Virksomhed fra For til Agter. Det varede ikke længe, førend Besætningerne begyndte at arbejde sig varme. Det milde stille Vejr, Heden fra Maskinrummet, Spændingen og det forcerede Arbejde, alt bidrog til at give Varme i Blodet; Krudtslammen og Røgen, der som en tyk Taage laa over Batterierne, gjorde Folkene tørstige, saa de af og til maatte ty til Ølfadet.«

Betagende smukt og uforglemmeligt maa det have været at se den Hvirvel af Damp og Krudtrøg, der som skarpt

AXEL SCHOU, DRONNINGENS TVERGAEDE 9, KØBENHAVN

TELEFON CENTRAL 9210

TELEGR.-ADR.: „EDISON“

STØRSTE LAGER AF

INSTALLATIONS-MATERIALER AF DANSK OG UDENLANDSK FABRIKAT

TRAAD OG KABLER AF ENHVER ART TIL SVAG- OG STÆRKSTRØMS-ANLÆG

KLOKKER ✚ TELEFONER ✚ RØRPOST-ANLÆG

MAALEAPPARATER FOR TEKNISKE OG VIDENSKABELIGE ØJEMED

TACHOMETRE

PHILIPS METALTRAADSLAMPER FOR ALLE SPÆNDINGFR
OG LYSSTYRKER

PHILIPS 1/2-WATT-LAMPER

PRØVER OG TILBUD PAA FORLANGENDE

LEVERANDØR TIL DE FLESTE STATSLIGE OG KOMMUNALE INSTITUTIONER
I DANMARK

Forsikringsaktieselskabet NATIONAL

Nordens

største Syge-

Forsikringsselskab

En Forsikrings Værdi

afhænger af Forsikringsbetingelserne. — NATIONAL's Betingelser er korte, letfattede og liberale

Agenturer overalt i Skandinavien. Forlang Tilbud

København — Aktiekapital 1 Million Kroner

Udbetalte Erstatninger

i

Syge- og Ulykkesforsikrings-
Afdelingen:

I 1905	Kr.	25,937. 27
- 1906	-	50,917. 42
- 1907	-	104,571. 49
- 1908	-	171,916. 33
- 1909	-	221,690. 56
- 1910	-	303,296. 03
- 1911	-	378,272. 60
- 1912	-	428,478. 56
- 1913	-	389,777. 22

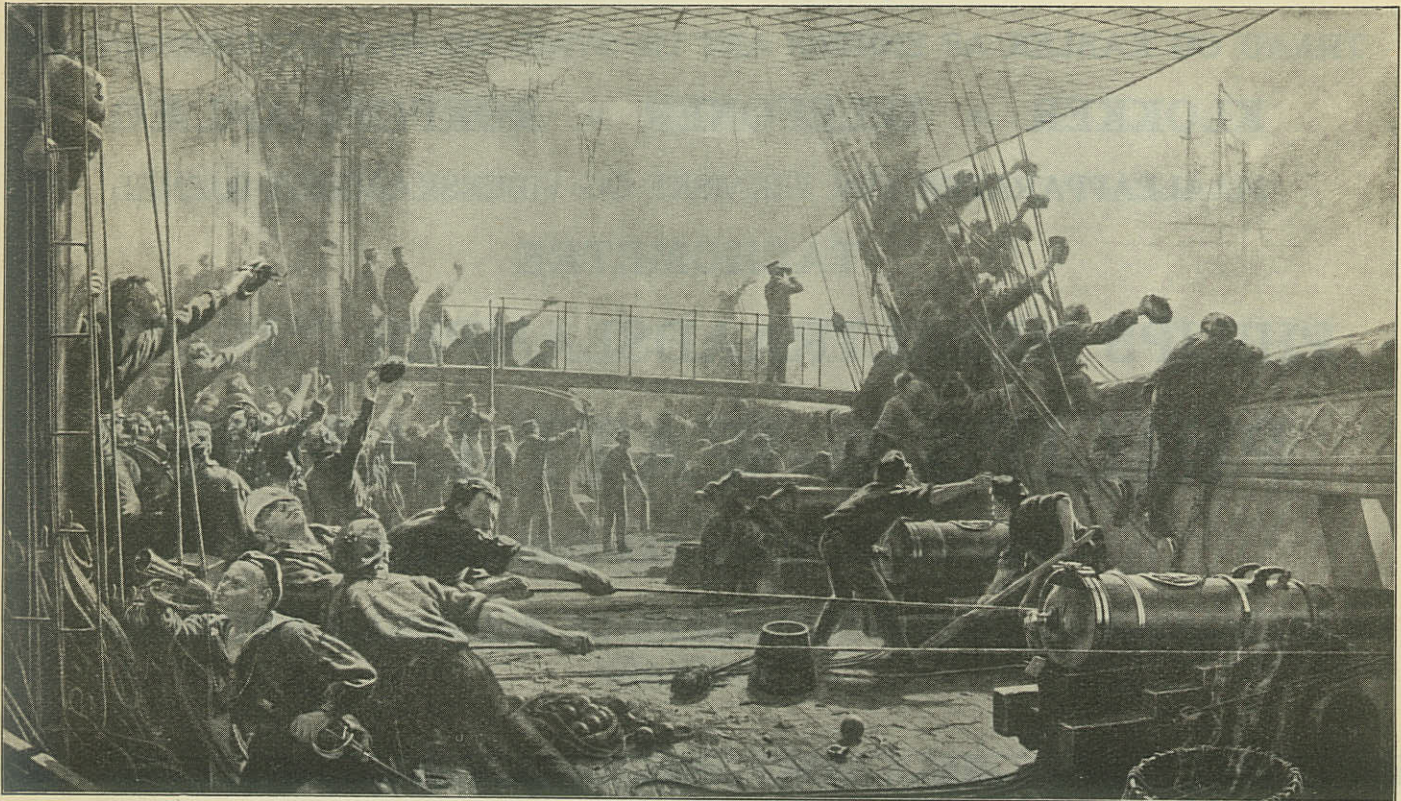

markerede Linier dannede sig, hvor Solens gyldne Straaler skar sig ind under Dækket gennem de aabne Kanonporte.

»Da Fægtningen blev hidsigere, blev det Mandskabet for varmt dernede; Huerne blev slængt bort, Skjortæærmerne smøgede op over Albuerne, medens Vandet perlede ned over de sværtede Ansigter; og hjalp det ikke, gik man videre, Skjorterne kom af, Bevægelsen var friere i den

rede var betydeligt reduceret. Skibene var endnu paa Vej til Cuxhaven, da den derværende K. K. Konsularagent kom mig imøde og leverede mig et Telegram fra Helgoland, hvilket berettede, at 3 formentlig danske Fregatter var i Farvandet der.

Jeg lod derfor øjeblikkelig vende og styrede med den forenede Flaadeafdeling ud i rum Sø.

Schwarzenberg brænder!

Stenders Forlag

uldne sribede Trøje, og gennem den tætte Røg skimtede man endogsaa enkelte Skikkelser ved Kanonerne, der arbejdede ufortrødent ved Haandspagerne, barhovede, nøgne til Bæltstedet, men stadig med Livremmen med Patron-tasken og Huggerten paa.« Og midt i Kampens Hede og Alvor virkede det ganske opmuntrende paa Besætningen i »Niels Juel«, at en af Fjendens Granater inspicerede i Foremars og hensynsløst lod det drysse ned fra Vejret med nogle Sko, Sokker og Uldtrøjer, som nogle af Folkene havde listet sig til at tørre deroppe.«

Tegethoffs officielle Rapport af 10de Maj lyder saaledes:

TIL MARINEMINISTERIET, WIEN

»Til Fuldstændiggørelse af mit Telegram af G. D. har jeg den Ære ærbødigst at indberette følgende angaaende den i Gaar E. M. i Farvandet ved Helgoland stedfundne Sø-træfning mellem den østrigsk-preussiske Flaadeafdeling og de danske Skibe.

Fredag den 6te Maj var jeg løbet ud herfra med den forenede Flaadeafdeling paa Grund af en gennem den her-værende K. K. Konsularagent modtaget Efterretning om, at danske Krigsskibe var sete foran Elbmundingen.

Den 7de ved Solopgang saa man i Horisonten en Tremaster, som jeg straks lod gøre Jagt paa, men da vi senere naaede den, saa vi, at det var en engelsk Fregat.

Da alle Efterforskninger efter danske Krigsskibe havde givet det overensstemmende Resultat, at man ikke havde set saadanne foran Elben i de sidste 14 Dage, løb jeg i Gaar Morges igen ind paa Elben for at lade de preussiske Kanonbaade komplettere deres Kulforraad, da dette alle-

Kl. 1 E. M. fik vi 3 Krigsskibe i Sigte, hvilke viste sig at være danske, nemlig 2 svære Fregatter og en Korvet.

Jeg lod signalere til Skibene:

»Vore Hære har tilkæmpet sig Sejre; lad os gøre det samme.«*

Derpaa gav jeg Signal til »Klartskib til Fægtning« og satte Kurs for at afskære de fjendtlige Skibe, der styrede mod Helgoland.

Den forenede Flaadeafdeling havde formeret Slaglinie og styrede en NV.lig Kurs, medens de danske Skibe, ligeledes i Slaglinie, henimod Kl. 1¹/₂ E. M. vendte og styrede SO.lig, altsaa imod os.

Paa en Distance af 18¹/₂ Kabellængde blev Fægtningen fra vor Side aabnet først med Dreje-Kanoner og derpaa fortsat med Bredside-Kanonerne paa 8¹/₂ og 10 Kabellængders Afstand.

Da jeg saa, at et Resultat ikke vilde blive naaet saa hastigt paa denne Maade, besluttede jeg at formindske Afstanden og lod derfor Flaadeafdelingen ved Kontramarsch styre en østlig Kurs, altsaa konvergerende med de danske Skibe. Paa denne Maade lykkedes det mig efterhaanden at reducere Afstanden til 2 Kabellængder.

Under alt dette vedligeholdte vi en levende Kanonild, som de Danske besvarede med overordentlig Heftighed. Et af de første Skud, der ramte Fregatten »Schwarzenberg«, var en Granat, som sprang paa Batteriet og gjorde omtrent en hel Kanonbesætning ukampdygtig.

To Gange udbrød der Ild om Bord i Fregatten, den ene

* I den danske Eskadre løb »Jylland« og »Hejmdal« paa klods Hold af »Niels Juel«, hvorfra Suenson sagde til sine Besætninger: »Der har I Østrigerne, Folk! Nu moderer vi dem. Vi vil kæmpe som vore tapre Kammerater ved Dybbøl.«

„Singalwatté“

(Ceylon Have The)

Højeste Udmærkelse her i Landet

Importeret af

IVERSEN & LARSEN

I. F. Triers kemisk-pharmaceutisk Fabrik og Medicinalhandel

Telefon 9696

Pilestræde 35

København

Alle Apotekervarer og Medicinalvarer i Haandkøb

Fabrik for kosmetiske Toiletartikler, Parfumer og Sæber

A/s Dansk Farvefabrik, System Holzapfel

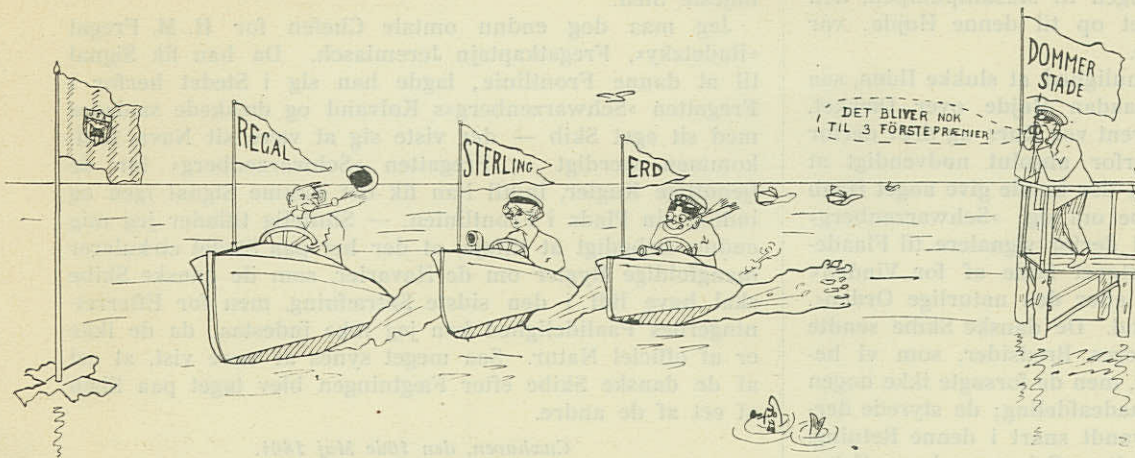
Toldbodvej Nr. 7

København Telefon 5601

Holzapfel's Bundfarver til Staal-, Jern & Træskibe

Holzapfel's Danboline til Lastrum & Bunkers
Holzapfel's Langoline til Opstaaende

Leverandør til Flaaden & Statsbanerne

ENEREPRÆSENTANTER FOR

ERD, REGAL OG STERLING MOTOREN

GUNDESTRUPS IMPORT & EXPORT CO.

TELEFON 7177

TOLDBODVEJ 7

MARINEFOTOGRAF C. NIELSEN

TOLDBODVEJ 8, I. SAL

(LIGEFOR BORNHOLMSGADE)

ANBEFALER SIG MED

FOTOGRAFIER AF ALLE

MARINENS SKIBE

KEJSERLIG RUSSISK HOF LEVERANDØR

Leverandør til den kgl. danske Marine.

Alt Proviant til Lystfartøjer.

Har provianteret de kejs. russ. Lystyachter siden 1895.

AXEL MØRCK,

Kejsersk russisk Hof-Leverandør.

St. Kongensgade 116. Telf. 2599-2699.

C. B. HANSEN'S ETABL.

KGL. HOF MØBELFABRIKANT

LEVERANDØR TIL HS. MAJ.

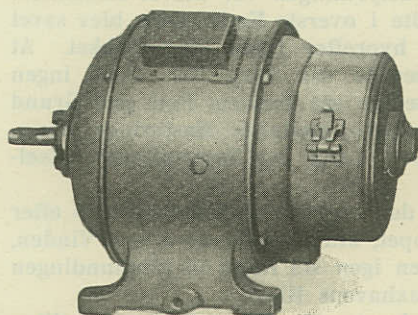
KEJSEREN AF RUSLANDS HOF

ST. KONGENSGADE 29

UDSTILLINGSLOKALE

BREDGADE 61

KØBENHAVN

THOMAS B. THRIGE

MOTORER TIL ANVENDELSE OMBORD I SKIBE ODNENSE-KØBENHAVN

BRIX-PEDERSEN & CO.

AUT. ELEKTRISKE INSTALLATØRER

TLF. 1900-1901 LØVSTRÆDE 10 TLF. 1900-1901

UDFØRER ALLE ARTER ELEKTRISKE ANLÆG
TILBUD GRATIS PAA FORLANGENDE

GRUNDEVANDSPUMPER MOTORER
LYSREKLAMER

DANSK YACHTBUREAU

MOTOR-, UDSTYRS- & ASSURANCEFORRETNING

OVER 500 MOTOR- & LYSTFARTØJER TIL SALG

ENEAGENT i DANMARK FOR VALSPAR FARVER & LAKKER

KELVIN & DAY BAADMOTORER

STORT UDVALG AF YACHTINVENTAR ETC.

TELEGR. ADR.: OLGA
FORLANG TILBUD

AMALIEGADE 6

TELF 7949
FORLANG SALGSLISTE

Gang paa Grund af en Granat, som exploderede paa Banjerdækket over Nedgangen til det forreste Krudtmagasin, og som stak Ild i Sejldepotet.

Begge Gange blev Ilden slukket, uden at Kampen blev i mindste Maade afbrudt derved.

Henimod Kl. 4, efter omtrent 2 Timers meget heftig Fægtning satte en Granat, der gik igennem Bugen paa Fregatten »Schwarzenberg«s Foremærsejll, Ild i dette, og Ilden bredte sig med rasende Hastighed.

Slangerne til vore Brandsprøjter naaede ikke saa højt som til Foremærseraa, og Slangen til Maskinpumpen, den eneste, der kunde drive Vandet op til denne Højde, var bleven skudt over af en Kugle.

Det var derfor bleven en Umulighed at slukke Ilden, saa længe den holdt sig i en saadan Højde over Dækket. Vinden blæste først OSO., omtrent vor Kurs og drev derfor Ilden agter efter; det var derfor absolut nødvendigt at falde af, da det var det eneste, der kunde give noget Haab om at hindre Ilden fra at gribe om sig. »Schwarzenberg« maatte altsaa falde af. Jeg lod derfor signalere til Flaadeafdelingen: »Skibene skal ufortøvet falde af for Vinden« og derefter »Frontlinie dannes efter den naturlige Orden«.

Jeg satte Kurs efter Helgoland. De danske Skibe sendte os endnu nogle Kugler fra deres Bredsider, som vi besvarede med vore Drejekanoner, men de forsøgte ikke nogen Forfølgelse af den forenede Flaadeafdeling; de styrede derimod en NO.-lig Kurs og forsvandt snart i denne Retning.

Jeg holdt gaaende med Fregatten »Schwarzenberg« Østen for Helgoland for stadig at holde den for Vinden, indtil vi kunde blive Herre over Ilden.

Efterhaanden styrtede den forkullede Foremærseraa, Fokkeraaen og tilsidst ogsaa Forstangen og Fokkemastens staaende Gods ned paa Dækket. Ved denne Lejlighed gik ogsaa Klyverbommen overbord. Da Undermasten nu var det eneste, der stod og stadig var i Brand, var der ikke andet at gøre end at kappe den. Med dette Arbejde blev vi først færdige Kl. 10¹/₂ om Aftenen, medens derimod Forstangen, som ved Nedstyrtningen var blevet staaende i Dækket og stadig brændte i øverste Ende, først blev savet over Kl. 1 om Natten, hvorefter Ilden blev slukket. At kappe Fokkemasten krævede saa lang Tid, fordi ingen i Begyndelsen kunde nærme sig Mastens Fod paa Grund af de uophørlig nedstyrtende, glødende Masteringe, brændende Stykker af Mærset, Lang- og Tværslinger, Æselhoveder o. s. v.

Kl. 10¹/₂ om Aftenen, da Fregatten »Schwarzenberg« efter at Fokkemasten var kappet, atter kunde styre mod Vinden, tiltraadte Flaadeafdelingen igen sin Rejse til Elbmundingen og ankrede Kl. 4 paa Cuxhavens Rhed.

Paa H. M. Fregat »Schwarzenberg« er faldne: Auditor Kleinert og 31 Mand; haardtsaarede (for største Delen mistet Benene): Kadet Turkovitz og 43 Mand; letsaarede: Lineskibsløjtnant Gaal, Overløjtnant i Marineinfanteriet Pokerny og Kadet Schönberger, begge de sidste med Contusioner, samt 22 Mand. Paa H. M. Fregat »Radetzky« ere faldne: Søkadet Belsky og 4 Mand, haardtsaarede: 8 Mand, letsaarede: Fregattens Chef, Fregatkaptajn Jeremiasch, der blev kastet omkuld af en foribifyvende Granat, men dog heldigvis kun saaret meget let i venstre Øre — samt 15 Mand. De preussiske Skibe have ikke haft noget Tab, hverken af døde eller saarede, og de have heller ikke lidt noget Havari. Paa H. M. Fregat »Schwarzenberg« blev der amputeret og opereret fra Kampens Ophør og til næste Morgen Kl. 4 og de 2 Kgl. preussiske Reservelæger Dr. Køster og Dr. Grethsel fra Skibene »Adler« og »Basilisk« have med en i Sandhed utrættelig Energi ydet de K. K. Krigsskibes Læger den bedste Bistand. H. M. Fregat »Schwarzenberg« har mellem 70 og 80 Skud i Skroget, hvoraf 2 i Vandlinien. H. M. Fregat »Radetzky« har flere Skud i Vandlinien; begge Fregatter have faaet deres Master og Rundholter tildels stærkt beskadiget, og ingen af Fregatterne har mere end 1 brugbar Baad tilbage, da alle de andre er sønderskudte. Under hele Træfningen have baade Officerer og Mand-

skab paa Flaadeafdelingen lagt de klareste Beviser paa Mod og Koldblodighed for Dagen, og jeg tror at kunne udtale den Overbevisning, at den K. K. Marine kun behøvede en Lejlighed for at vise, at den var en værdig Vaabenfælle for den K. K. Armé. Det vil være vanskeligt at udvælge de værdigste blandt de mange, der have udmærket sig ved deres ved denne Lejlighed udviste Tapperhed. Jeg skal dog tillade mig snarest i Ærbødighed at forelægge det høje K. K. Marineministerium et Forslag angaaende de Udmærkelser, hvorom Indstilling vil være at gøre paa allerhøjeste Sted.

Jeg maa dog endnu omtale Chefen for H. M. Fregat »Radetzky«, Fregatkaptajn Jeremiasch. Da han fik Signal til at danne Frontlinie, lagde han sig i Stedet herfor i Fregatten »Schwarzenberg«s Køl vand og dækkede saaledes med sit eget Skib — der viste sig at være sit Navn fuldkommen værdigt — Fregatten »Schwarzenberg« for de fjendtlige Kugler, indtil han fik det samme Signal igen og indtog sin Plads i Frontlinien. — Slutelig tillader jeg mig endnu ærbødigt at tilføje, at der her paa Stedet cirkulerer mangfoldige Rygter om de Havarier, som de danske Skibe skal have lidt i den sidste Søtræfning, men for Efterretningernes Paalidelighed kan jeg ikke indestaa, da de ikke er af officiel Natur. Saa meget synes at være vist, at eet af de danske Skibe efter Fægtningen blev taget paa Slæb af eet af de andre.

Cuxhaven, den 10de Maj 1864.

TEGETTHOFF

I Cuxhaven udstedte Tegetthoff den 10de Maj følgende Dagsbefaling.

ESKADRE-DAGSBEFALING

»Under den i Gaar leverede Træfning var jeg Vidne til den af Cheferne, Officererne og Mandskaberne paa de K. K. østrigske og K. preussiske Skibe udviste Tapperhed, hvilket det er mig en kær Pligt at yde min rosende Anerkendelse. Jeg nærer den Forvisning, at Sejren vilde have været vor, hvis ikke et for os ulykkeligt Skud havde sat Ild i Fregatten »Schwarzenberg«s Fokkemast og derved tvunget os til at afbryde Fægtningen.«

»Jeg har ogsaa det Haab, at Krigslykken vil være os gunstigere en anden Gang, og at der da ikke skal ramme os noget Uheld, mod hvilket selv det mest prøvede Mod og den mest opofrende Tapperhed ikke er i Stand til at opnaa et gunstigt Resultat.«

Cuxhaven, den 10de Maj 1864.

TEGETTHOFF

I en ledende Artikel skriver »Times« en af de første Dage efter Træfningen:

»Søtræfningen ved Helgoland er den første, der har fundet Sted i europæiske Farvande mellem Skibe af Nutidens Konstruktion. Efter den nyere Tids Begreber om en Søtræfning burde en stor Del af Arbejdet have været udført af de pansrede preussiske Kanonbaade. Vi havde ventet, at disse havde holdt sig udenfor de danske Kanoners Skudvidde og sendt de danske Skibe Granater fra deres riflede Kanoner, indtil Kampen var afgjort.

Resultatet burde efter Nutidens Teori have vist sig efter en halv Snes Minutters Forløb. Tværtimod begyndtes og vedligeholdtes Kampen paa en eneste Undtagelse nær ganske paa den gamle Maade. Tegetthoff førte sit Skib ganske som Nelson vilde have gjort det og troede øjensynlig paa det gamle System; han efterlignede Nelsons Taktik og mente, at ingen Skibschef kunde handle galt i »at lægge sit Skib langskibs af Fjendens«, engagere »Raanok mod Raanok« og saa tage, hvad der følger paa.

Danskernes Fordel laa i, at de vidste, hvordan man bruger Granater.

Selve »Warrior« kunde ikke bedre have benyttet sig af disse ødelæggende Projektiler end »Niels Juel«, og de afgjorde Kampen. De svære Fuldprojektiler havde ikke meget at betyde paa nogen af Siderne. Det kan være fuldkommen sandt, at indenfor en vis Afstand viser de 68pundige Kanoner sig at være ødelæggende; og dersom det afgørende i en Søtræfning endnu bestod i Bredsider af Fuldkugler paa nært Hold, vilde næppe nogen anden Kanon være synderlig bedre.

Men det er usandsynligt, at Søkrigen nu vil føres efter hint Princip, og Tegetthoff har maattet bøde for sin Dristighed ved at ville slaas paa den gamle Maade.

Dersom han havde hejst sit Flag om Bord i »Basilisk« eller »Blitz« og havde sendt den danske Fregat Granater

Danske forblev Herrer over Kamppladsen. Den Moral, der kan drages af denne Lære, er betydningsfuld.

Der er stor Lighed mellem den østrigske Fregat og mangen en Fregat i den engelske Flaade. Vore 50 Pd.s Kanons Skruefregatter er bestykkede ligesom »Schwarzenberg«, hovedsagelig med svære glatløbende Kanoner, til hvilke man har føjet et Par riflede Pjecer.

Mange af vore Skibschefer vilde — frygter vi for — have været tilbøjelige til ligesom Tegetthoff at lægge sig paa nært Hold af Fjenden og at stole mere paa Bredsider og Fuldkugler end paa langt Hold og Granater og tror maaske stadig paa Fortrinligheden af den Krigsførelse, som sikrede os vor Overlegenhed for $\frac{1}{2}$ Aarhundrede siden.

Vi frygter for, at selv, hvor riflede Kanoner anvendes

Nordsø-Eskadrens Hjemkomst til København den 15de Maj 1864

fra de pansrede Kanonbaade, vilde han maaske have vundet en Sejr, i Stedet for nu kun at have kæmpet en hæderlig Kamp.

Det er ikke saa let at forstaa, hvad Kanonbaadene har taget sig til; det berettes, at de holdt sig udenfor Skudvidde, hvori de handlede meget rigtigt; men naar man samtidig beretter, at de gjorde den mest mulige Brug af deres riflede Kanoner, saa spørger man følgelig om Resultatet. Svaret er, »at man formoder de har tilføjet de Danske betydelig Skade.« Men saa meget er sikkert, at de ikke hindrede de Danske i at vinde en Sejr, eller i at bringe deres Skibe ud af Træfningen i god Behold. Kærnen i Kampen synes at have været en Kamp paa nært Hold mellem »Niels Juel« og »Schwarzenberg«, og med dens Nederlag fulgte de allieredes. De Danske holdt sig paa ægte britisk Vis til deres stærkeste Modstander og lod sig ikke bringe derfra ved noget som helst andet Angreb. De bed sig som Bulldogger fast i »Schwarzenberg« og slap den ikke, før den var gjort ukampdygtig.

Resultatet retfærdiggjorde deres Udholdenhed, thi da Fregatten trak sig tilbage, retirerede hele Eskadren, og de

til et lille Skibs Bestykning, betragtes de ikke med gunstige Blikke — og en flittig Øvelse med disse nymodens Skydevaaben er vist ikke meget alvorlig. Vi kan sige, at saadanne Fordomme er i høj Grad uheldige og vil maaske ved given Lejlighed medføre alvorlige Følger.

Fremtidens Slag vil blive vundet af dem, som med største Hurtighed og paa bedste Maade benytter sig af den nyere Krigsvidenskabs Opfindelser. De Danske vandt denne Sejr ved deres Granater. Østrigerne tabte Slaget paa Grund af den gammeldags Fremgangsmaade, og man kan være forvisset om, at saaledes vil det gaa i Fremtiden.

Selv om en Fregat kun kan føre $\frac{1}{2}$ Snes riflede Kanoner, saa vil disse dog udgøre den vigtigste Del af Bestykningen.

Det er i disses Behandling, at Mandskabet paa det omhyggeligste maa indøves. Hvert nyt Vaaben kræver Dygtighed, og det fører ikke til noget at sige, at vi ikke er fuldstændig tilfredse med det nyopfundne Skyts. Enhver ny Kanon bør studeres og anvendes med taalmodig Øvelse — som den bedste man for Tiden har.

Det er kun ved saaledes at holde Skridt med viden-

skabelige Fremskridt, at vi kan hævde vor Plads paa Havet. Nye Vaaben paa Havet vil sikkert ogsaa have Overvægten i Søtræfningerne, som de havde det ved Dybbøl, og end ikke Heltemod eller Forvovenhed vil være tilstrækkeligt ligeoverfor en saadan Overlegenhed.»

Tirsdag den 17de Maj Morgen.

Nordsø-Eskadrens Hjemkomst, der fandt Sted Søndag F. M., havde et meget smukt og højtideligt Præg. Allerede om Morgenen havde paa Toldboden indfundet sig en Mængde Mennesker, hvis Antal hver Time forøgedes, for at modtage de Skibe, der havde deltaget i den hæderlige Træfning ved Helgoland. Omtrent Kl. 11 fik man Eskadren i Sigte og

opstillet paa Hønsbroen udfor samme, og saavel herfra som fra »Tordenskjold« modtoges Kongen med rungende Hurraraab, der istemtes af den ligeoverfor paa Toldboden forsamlede Mængde.

Kl. 12¹/₂ roede Kongechaluppen under Salut af 27 Skud fra Batteriet Sixtus og fra samtlige paa Rheden liggende Orlogsskibe ud igennem Bomløbet.

H. M. Kongen gik først om Bord i »Niels Juel«, derpaa i »Sjælland« og »Jylland« og tilsidst i »Hejmdal«. Paa hvert af disse Skibe blev Kongeflaget hejst, naar H. Majestæt kom om Bord, og fra flere af dem kunde Hurraraabene og Nationalmelodierne høres i Land.

Under Besøget i »Niels Juul« blev Eskadrechefen, Orlogskaptajn Suenson dekoreret med Storkorset af Dannebrog.

Suenson gaar i Land paa Toldboden

Kl. 11³/₄ løb den ind paa Rheden under en Salut af 11 Skud for Admiralflaget paa Fregatten »Sjælland«, der besvarede Saluten med samme Antal Skud. Af Nordsø-Eskadrens Skibe ankrede først »Niels Juel«, derpaa fulgte »Hejmdal« og »Jylland«.

Flere af de paa Rheden liggende Skibe var prydet med Flag, og idet Eskadren nærmede sig, blev der paa de tidligere ankomne Skibe, Fregatten »Sjælland« og Korvetten »Thor« mandet Ræer, hvorpaa Besætningerne paa disse modtog deres fra Kampen hjemvendende Kammerater med tordnende Hurraraab, der begejstret istemtes fra den paa Langelinie og Toldboden forsamlede Mængde, der fra Baade og Smaafartøjer var roet Eskadren i Møde.

Kort efter deres Ankomst steg H. M. Kongen med Følge ved Kvæsthusbroen om Bord i den smukt udstyrede Kongechalup, fra hvis Stævn Kongeflaget vajede, og roede ledsaget af Hs. Exl. Marineministeren igennem Havnen. Ogsaa her var flere Koffardskibe prydet med Flag, og da Kongechaluppen passerede Flaadens Leje, mandede den der liggende Fregat »Tordenskjold« Ræer. Mandskabet fra Logiskibet »Dronning Marie« stod med Officererne i Spidsen

Henved 1 Time efter at Hs. M. Kongen under Salut fra Skibe og Batteriet under fornyede Hurraraab var roet tilbage til Kvæsthusbroen, kom Suenson i Land paa Toldboden, hvor han modtoges med et Leve og med begejstrede Hurraraab, for hvilke han takkede og sagde, at »man ikke maatte gøre for meget af det; han havde gjort hvad enhver Sømand vilde have gjort i hans Sted, men Vorherre havde været med os«.

Ikke længe efter kom Chefen for »Fregatten« »Jylland« — Orlogskaptajn Holm — i Land og hilstes ligeledes med et Leve og begejstrede Hurra, for hvilke han takkede med de Ord, »at det glædede ham, vi havde haft denne Affaire og viist, at vi ogsaa med vor Marine kunde udrette noget endnu«.

Ogsaa Chefen for Korvetten »Hejmdal«, Kaptajnlojtnant S. Lund modtoges med Begejstring.

Eskadrens Skibe, der nu blev betragtet af Publikum med den største Interesse, saa ud som om de kom tilbage fra en Manøvre og ikke fra et Slag. Ingen af dem havde lidt noget af Betydning, og de var alle i fuldkommen kampdygtig Stand.

Nordsø-Eskadren ved Christianssand, hvor de faldne blev begravede

Samtlige hertil ankomne Saarede befandt sig vel og kunde endogsaa beholdes om Bord.

Torsdag den 19de Maj.

Danske Søkrigeres Begravelse i Christianssand, dateret 14de Maj.

»Igaar fandt en for vor By ligesaa storartet som sjelden Højtidelighed Sted, idet de i Søtræfningen ved Helgoland faldne Danske jordfæstedes.

Fra Kl. 4 E. M. lød Sørgesalut fra Ørlogsskibene. Butikkerne lukkedes, og de i Lejr liggende Tropper og Borgerkorpset dannede Spalier fra Landingsstedet ved Toldbod-bryggen ligetil Kirkegaarden.

Kl. 5 forkyndte Kirkeklokkerne, at Ligene var landsatte, og at Processionen satte sig i Bevægelse. Denne aabnedes af de Danskes Musikkorps efterfulgt af to Dannebrogspaner. Derpaa kom parvis de jordiske Levninger af de faldne Helte, hvis Kister var dækkede med Dannebrog og rigt prydede med Kranse og Blomster, som velvillige Damer i Dagens Løb i stor Mængde havde besørget om Bord. Kisterne bares og fulgtes af de Faldnes Krigskammerater; efter disse kom de danske Officerer og Byens samtlige Gejstlige; hertil sluttede sig Militæret og Borgerkorpsets Officerer, de øvrige militære og civile Autoriteter, samt endelig en stor Del af Byens Borgere.

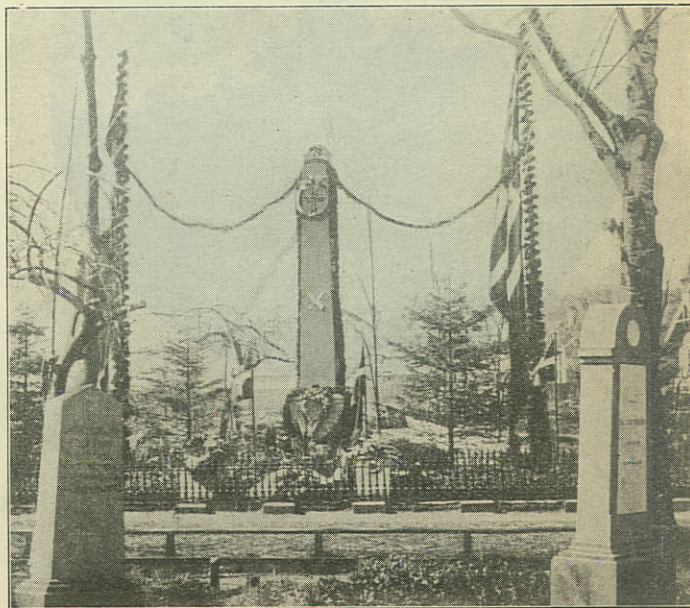
Toget bevægede sig langsomt gennem de med grønt bestrøede Gader og ledsagedes paa begge Sider af en tavs og talløs Menneskeskare. Kl. henved 6 naaedes Kirkegaarden, hvor en stor Fællesgrav var opkastet paa en aaben Plads, og Side om Side blev de 15 Faldne ned-sænket. Efter at de første 4 Vers af nedenstaaende af Hr. residerende Kapellan Sagen forfattede Gravsang var af-sunget, holdt Hr. Stiftsprovst Lassen en varm og hjærtelig Tale, hvori han efter at have peget hen paa Livets og Dødens dybe Alvor, dvælede ved det skønne i Kampen og Døden for et elsket Fædreland. Talen sluttede med en

inderlig Bøn for Danmarks Fremtid, dets Hæder, Frihed og Selvstændighed.

Hr. Rektor Friis tolkede derefter i varme Ord de Norske Sympathi for det betrængte Broderfolk og udtalte et forvisningsfuldt Haab om, at det Blod, der var udgydt i Kampen mod de overmægtige, ikke skulde være forgæves, men bære velsignet Frugt.

Derefter blev det sidste Vers af Gravsangen sungen, hvorefter Kisterne bedækkedes med Jord.

Højtideligheden, der gjorde et dybt Indtryk paa den store Skare, var dermed endt. Den begunstigedes i høj Grad af det dejligste Sommervejr.

Krigergraven i Christianssand

Hvor skjønt at slaa for Fædrelandet
Og drage hjem i Sejrens Glands!
— Men Sejrens Frugt er vemodblandet
Thi blodbestænkt er Ærens Krands;
Og blegt og stille er det Tog,
Som dækkes nu af Dannebrog.

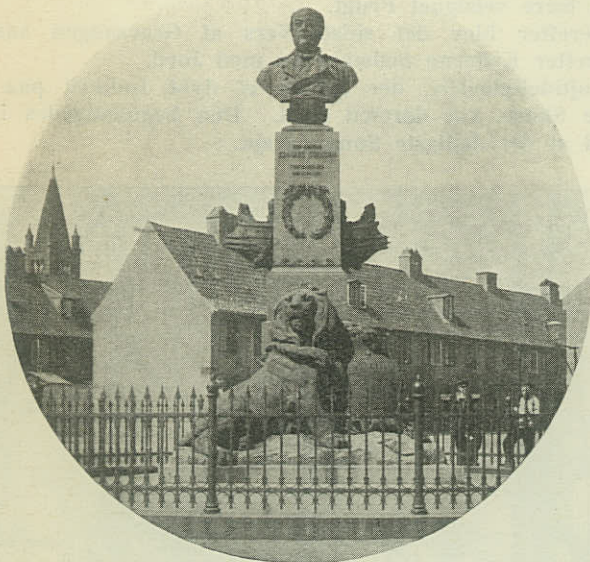
Nys vifted den i Sejersgløden
Stolt over sine Tapre ned,
Nu dækker den dem midt i Døden
Og vier dem til Gravens Fred.
Den sidste Strid, de har stridt ud,
Den sidste Sejr gi'er Naadens Gud.

Gud signe Jer I tapre Døde,
Som ofred Danmark Liv og Blod!
Hav Tak fordi I vilde bløde,
Hvor Kampen nylig hedest stod!
O! Hæderfuld er Heltens Død
Paa blodigt Dæk er Hvilen sød.

Men bedste Sejer er i Himlen,
I Jesu Favn, i Jesu Tro,
Der er det godt fra Verdensvrimlen
At samles til en Frelzers Ro,
Til enig, salig Sejersfred,
I Jesus Christi Kærlighed.

* * *

Saa sov nu sødt I Danmarks Sønner,
I gamle Norges Klippeskød,
Gud høre Eders Elsktes Bønner,
Om Trøst i Sorgens bitre Nød!
O Gud! Skærm gamle Danmarks Land
Og vær Du selv dets Frelsermand.

Suensons Monument

Ungdomsbillede af E. Suenson

BIOGRAFI

ORLOGSKAPTAJN EDOUARD SUENSON

ST. AF D. D. M. P. P.
FØDT 1805 DØD 1887

Suenson blev født i København den 13de April 1805, var Datterens søn af Admiral Otto Lütken og henhørte saaledes til en Familie, der gennem flere Generationer var en Prydelse for den danske Marine.

Efter at have faaet den »Gernerske Medaille« afgik han i en Alder af 18 Aar fra Søkadetakademiet som Sekondløjtnant, og efter et Togt til Middelhavet med Fregatten »Nymphen« søgte han og erholdt i 1826 Ansættelse som Enseigne de vaisseau paa franske Skibe. I flere Aar gjorde han Campagne i Levanten om Bord i Skonnertbriggen »Alcyon«, der kommanderedes af en af Frankrigs ypperste Søofficerer, den senere Admiral Turpill.

Om Bord i dette Skib var det, at Suenson deltog i Navarinoslaget og kort efter udnævntes — som Belønning for udvist Tapperhed — til Ridder af Æreslegionen. Senere i 1831 deltog han i Ekspeditionen mod Algier under Admiral Duperré og havde saaledes rig Lejlighed til at udvikle sig og samle Erfaring, der senere skulde komme hans Fædreland til gode.

Faa Aar efter sin Hjemkomst udkommanderedes han med Fregatten »Bellona« til Sydhavet og ansattes som Adjutant hos Fregattens Chef Kommandør Christian Wulff, der med sin Stilling som Skibschef forenede en diplomatisk Virksomhed overfor de forskellige sydamerikanske Republikker.

I 1836—37 gjorde Suenson Tjeneste som Næstkommanderende i Briggen »St. Croix« i Vestindien. Da der en Gang, medens Chefen var i Land, indløb Ordre til uopholdelig at afgaa til en af Øerne, lettede Suenson uden at afvente Chefens Komme og fuldførte Rejsen paa egen Haand. Denne hans Optræden vidner om en stærkt udviklet Selvstændighedsfølelse.

Under Krigen i 1848—50 tilintetgjorde han som Chef for Dampskibet »Hekla« i Neustadter Bugten det fjendtlige Dampskib »von der Tann«.

Efter Krigens Slutning udnævntes Suenson til Kadetchef, i hvilken Stilling han i 13 Aar virkede med den Samvittighedsfuldhed og Arbejdsomhed, som alle anerkendte hos ham.

Daværende Prins Christian til Danmark betroede ham sin Søns Opdragelse, og fra Søkadetakademiet udgik den Prins, der senere kom til at beklæde Grækenlands Trone. Det var under Suensons Kommando om Bord i Fregatten »Jylland«, at Prins Vilhelm (senere Kong Georg) for første Gang saa England under Verdensudstillingen 1862, og Engelskmændene havde en Tilfredsstillelse af at se »den lille

Prins«, »de flinke danske Søfolk« og deres »alvorlige Kommandør«.

Omorganisationen af Kadetkorpset bragte Suenson i 1863 til at træde tilbage fra denne Post; samtidig modtog han Kommandørkorset til Paaskønnelse for den Maade, hvorpaa han havde røgtet sit Kald.

Storkorset af Dannebrog blev overrakt ham personlig af Kongen om Bord i »Niels Juel« den Dag, han med sin Eskadre ankrede paa Københavns Rhed efter Søtræfningen ved Helgoland.

Suenson forenede de Egenskaber, som er uvurderlige for en Flaadefører — en tapper og viljestærk Mand, der var elsket og agtet i Eskadren fra Høj til Lav.

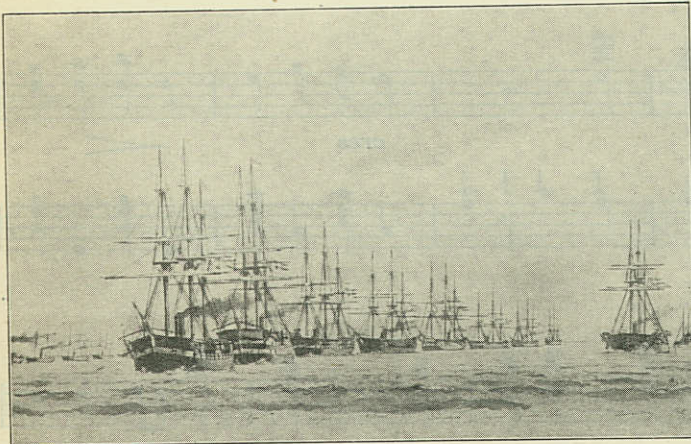
Han var en koldblodig Mand med et klart Blik, og Efterverdenen anerkender ham for sin Dygtighed som Strateg — det viste han tilfulde i Slaget ved ikke at forfølge sin Sejr ind paa engelsk Territorium — et Skridt der vilde have været skæbnesvangert og til ubodelig Skade for den Velvillighed, hvormed man i England omfattede vort gamle haardt betrængte Fædreland.

FLAADENS UDRUSTEDE SKIBE I 1864

VED KONTORCHEF A. C. D. WENDEL

Den 15de Juni 1864 samledes i Langelandsbeltet de paa Billedet viste 15 Skibe, under Kontreadmiral C. van Dockum, der havde sit Flag hejst paa Krydstoppen af Fregatten Sjælland. Det var de to Eskadrer, fra Østersøens østlige Operationsfelt, og Nordsø Eskadren, under Orlogskaptajn E. Suenson, hvis Stander vejede fra Stortoppen i Niels Juel, der her samledes under Vaabenhvilen, og daglig foretog Evolutioner under Damp.

Den danske Eskadre i Langelandsbeltet

Paa Billedet ses i den midterste Række, først Fregatten Sjælland, Chef: Orlogskaptajn H. H. Grove. Derefter i Rækkefølge, Nr. 2, Skruelinieskibet Skjold, Chef: Orlogskaptajn P. Wulff. Nr. 3, Fregatten Niels Juel, Chef: Orlogskaptajn J. L. Gottlieb, der den 10de Juli afløstes af Orlogskaptajn F. Paludan. Nr. 4, Fregatten Jylland, Chef: Orlogskaptajn P. C. Holm, der den 22. August afløstes af Orlogskaptajn F. L. F. Sommer. Nr. 5, Fregatten Tordenskjold, Chef: Orlogskaptajn C. M. Meinertz. Nr. 6, Korvetten Dagmar, Chef: Kaptajnløjtnant G. F. V. Wisberg. Nr. 7, Korvetten Hejmdal, Chef: Kaptajnløjtnant S. Lund, der senere afløstes af Kaptajnløjtnant H. J. A. Hagen. Nr. 8, Korvetten Thor, Chef: Kaptajnløjtnant A. R. Hedemann.

I Rækken til venstre ligger: Nr. 9, Hjuldampskibet Holger Danske, Chef: Kaptajnløjtnant V. H. Købke. Nr. 10, Panserskonnernten Absalon, Chef: Kaptajnløjtnant O. A. K. Wilde. Nr. 11, Skonnernten Fylla, Chef: Kaptajnløjtnant, Kammerjunker E. F. Krieger. Nr. 12, Skonnernten Diana, Chef: Kaptajnløjtnant J. C. Tuxen. Nr. 13, Hjuldampskibet Hekla, Chef: Kaptajnløjtnant C. A. Obelitz.

Til højre ses: Nr. 14, Panserfregatten Dannebrog, Chef: Orlogskaptajn F. Paludan, der den 10de Juli afløstes af Orlogskaptajn J. L. Gottlieb, og endelig Nr. 15, Panserbatteriet Rolf Krake, Chef: Orlogskaptajn H. P. Rothe.

Det var en anseelig Flaade, der her holdt samlede Øvelser, og et stolt Syn at se alle disse Skibes forskellige Manøvrer, et Syn, der aldrig vil gaa af Minde for dem, der befandt sig inden Borde paa et af dem.

Korvetten Thor og Panserskonnernten Esbern Snare havde allerede paa Krigens første Dag, den 1ste Februar, i Eckernførde Fjord, haft Lejlighed til at veksle Skud med Fjenden.

Fregatten Sjælland havde den 17de Marts, med Understøttelse af Lineskibet Skjold, haft et alvorligt Sammenstød med de preussiske Korvetter Arcona og Nympe samt Dampskibet Loreley under Rügen (en preussisk Kanonbaadsdivision, der fulgte de 3 fjendtlige Skibe, fik ikke Lejlighed til at deltage i Kampen) og fik Lykke til at sende Fjenden en saa varm Hilsen, at han, ilde medtaget, skyndte sig at søge Frelse ind til Svinemünde. Panserbatteriet Rolf Krake havde atter og atter hævdet Flagets Ære, ikke mindst da det, Natten imellem den 27de—28de Marts, fra Vemmingbund bogstavelig fejede Fjendens Løbegrave foran Dybbøl rene, og derved for denne Gang afgjorde Stillingens Skæbne til vor Gunst.

Men det var dog de 3 Skibe fra Nordsø-Eskadren, Niels Juel, Jylland og Hejmdal, der var Genstand for de andre Skibsbesætningers Beundring. Det var jo dem, der den 9de Maj under Helgoland havde drevet den samlede østerrikske og preussiske Eskadre ind paa nevtral Grund, og det var dem, der som en sidste høflig Afskedshilsen sendte Østerrigerne det glatte Lag, da disse søgte ind under Øen. Det var dem, der bragte Sejren med hjem over en tapper og modig Fjende, det var vort Flag, der sejrrigt smeldede der oppe under Gaflen, og der var en stolt Lykkefølelse hos alle, da de 3 Skibe den 15de Juni stødte til Eskadren, og Standeren paa Niels Juel salutede Kontreadmiralens Flag.

Det var Verdenshistoriens sidste Søkamp, Træskib imod Træskib, Bredside imod Bredside, og fra den Kamp faldt Sejrens og Ærens lysende Glans over vort ældgamle Flag.

Det er stolte Minder for Danmark, for Flaaden, og for alle dem, der hin Dag for 50 Aar siden var rede til at ofre Livet for Landets Sag.

15 faldne, danske Mænd hviler i Norges Jord.

Ære være deres Minde.

Foruden de paa Billedet fremstillede Skibe, havde Danmark en meget betydelig Søstyrke i Aktivitet, hvad der fremgaar af efterfølgende Fortegnelse. — De fleste af disse Skibe havde Operationsfelt i Østersøens vestlige Del, og en Del af Rofflotillen havde Station ved Vesterhavssøerne, hvor de, trods den barske Aarstid, Mangler af enhver Art, om det saa var Mandskab til Besætning af Baadene, hævdede Stillingen saa længe, indtil den Højstkommanderende, Kaptajnløjtnant O. C. Hammer, blev tvungen til at overgive Baadene i Fjendens Haand, dog først efter at 2 af dem

MARINERNES MARCH

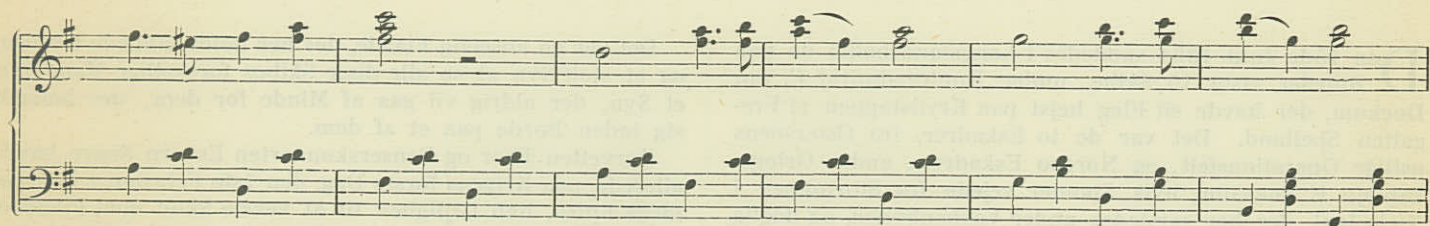
TILEGNET PREMIERLØJTNANT H. EWALD

VICTOR BENTZEN

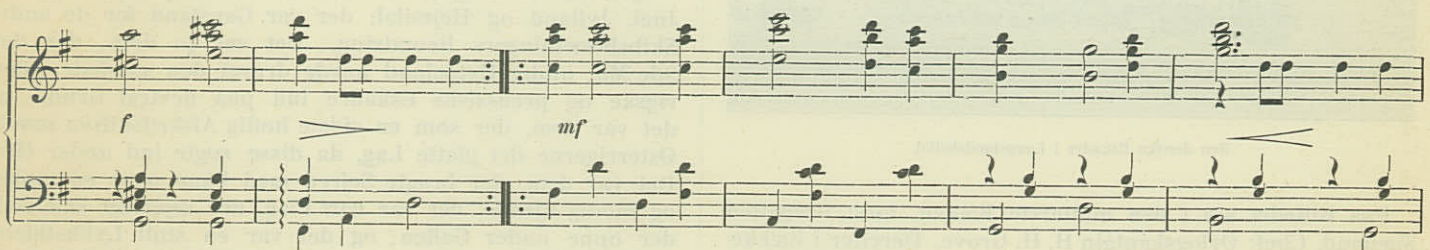
First system of musical notation, featuring a treble and bass clef. The treble clef part begins with a dynamic marking of *f* and includes a triplet of eighth notes. The bass clef part provides a rhythmic accompaniment. A dynamic marking of *mf* is present in the middle of the system.

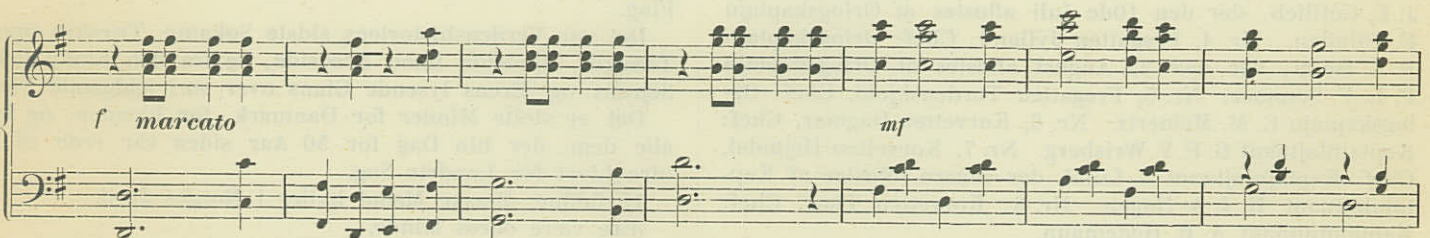
Second system of musical notation, continuing the piece with treble and bass clefs. The treble clef part features a melodic line with some rests, while the bass clef part continues with a steady accompaniment.

Third system of musical notation, showing further development of the melody and accompaniment. A dynamic marking of *cres* (crescendo) is visible in the treble clef part.

Fourth system of musical notation, featuring a dynamic marking of *f* at the beginning and *mf* later in the system. The treble clef part has a more active melodic line.

Fifth system of musical notation, starting with a dynamic marking of *f marcato*. The treble clef part consists of a series of chords and short melodic fragments. A dynamic marking of *mf* appears later in the system.

Sixth system of musical notation, concluding the page. It features dynamic markings of *f* and *mf*. The treble clef part includes first and second endings, labeled *I* and *II*, indicated by bracketed lines above the staff.

First system of musical notation for piano, consisting of a treble and bass staff. The music is in a major key and 4/4 time. It features a melody in the treble staff and a supporting bass line in the bass staff.

Second system of musical notation for piano, consisting of a treble and bass staff. It includes dynamic markings such as *ff* and *fz*. The system concludes with first and second endings, indicated by *I* and *II* above the treble staff.

Tromba *Tutti*

Third system of musical notation for Tromba, consisting of a treble and bass staff. The treble staff contains the melody with lyrics underneath. The bass staff provides harmonic support. Dynamic markings include *f*.

f Det var ved Hel-go-land, at sidst vi Fjen-den

Fourth system of musical notation for piano, consisting of a treble and bass staff. It includes dynamic markings such as *ff*. The treble staff contains the melody with lyrics underneath.

saa, vi sat - te Dam-pen op og bra - sed paa, vi gjor - de klart til Slag, vi

Fifth system of musical notation for piano, consisting of a treble and bass staff. It includes dynamic markings such as *ff*. The treble staff contains the melody with lyrics underneath.

hej - sed højt vort Flag, og der - paa gav vi ham det glat - te Lag.

Sixth system of musical notation for piano, consisting of a treble and bass staff. This system concludes the piece with a final cadence in both staves.

2. Der var en Karl iblandt, og Schwarzenberg han hed,
 Han fik af danske Gutter god Besked;
 Han kan ha' længe godt af det, som han har faa't;
 Thi vi skød Ild i Fyren nok saa flot.

3. Og den Gang Ilden slog omkring hans Fokkemast,
 Han vendte Agterspejlet til i Hast;
 Men ogsaa der han fik i samme Øjeblik
 En Salve, saa han ud af Legen gik.

4. Radetzky var den anden Skudes Navn,
 Den sejled samme Vej og søgte samme Havn,
 Den tro'de vist, at vi var bleven altfor fri,
 Vi skød med skarpt, det kunde den ej li'e.

Gruppenbillede af Officerer paa Niels Juels Dæk

Gruppenbillede af Officerer paa Jyllands Dæk 1884

SJELLAND 1864

N.K. ↑ Groth
C.E. van Rijkum

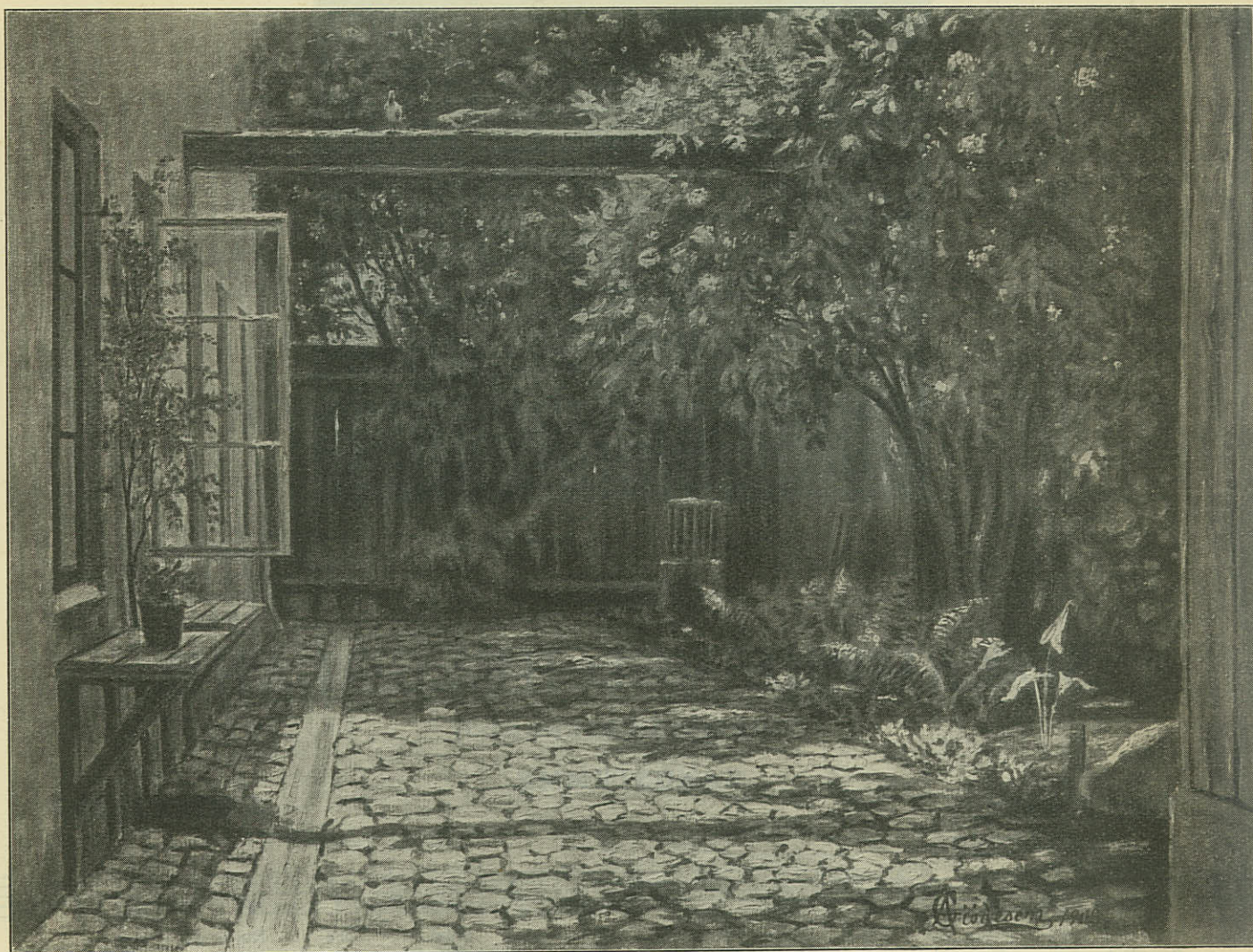
var sprængt i Luften, Kanonerne paa de øvrige Baade for-naglede og Fartøjerne selv ødelagte. Der var:

Panserskonnerten Esbern Snare: Chef, Kaptajnløjtnant J. C. Kraft. Skruekanonbaadene Thura, Løjtnant J. U. A. Holm; Schrødersee, Løjtnant A. E. Christiansen; Willemoes, Løjtnant St. A. Bille, der den 19de April afløstes af Løjtnant C. R. Bærentzen; Buhl, Løjtnant P. H. Braem; Krieger,

Desuden var i Virksomhed: Skrueskonnerten Vicegouvernør Berg, (var privat Ejendom), Skrueskonnerten Falken; (tilhørte Kong Frederik den Syvendes Dødsbo.)

Roflotillen bestod af: Kanonchalouperne Nr. 4, 5, 14, 15, 16, 17, 18, 19¹, 20, 21, 22 og 23.

Kanonjollerne Alssund, Barsø², Aarøsund², Baagø¹, Brandsø, Fæno², Eckersund², Horup², Middelfart², Snoghøj²,

Interior fra en Nybodersgaard i Krokodillegade Nr. 22. (Efter Maleri af Kunstmaler Aage Glødesen)

Løjtnant L. C. Braag; Marstrand, Løjtnant G. J. G. Mac Dougall; Hauch, Løjtnant P. U. Bruun.

Hjuldampskibene Gejser, Kaptajnløjtnant W. C. L. Jacobsen; Slesvig, Løjtnant H. G. F. Garde; Hertha, Løjtnant C. F. v. d. Recke, der den 20de Marts afløstes af Løjtnant H. E. Bluhme; Skirner, Reserveløjtnant C. Thiesen; Ægir Reserveløjtnant Trolle: Freja, Løjtnant A. B. Rothe; (Skibet tilhørte Postvæsenet, men stilledes til Marinens Disposition).

Af Sejlskibe fandtes: Lineskibet Frederik den Sjette: Chef, Orlogskaptajn H. Ipsen; Fregatten Thetis: Chef, Orlogskaptajn F. L. F. Sommer, der den 22. August afløste Fregatten Jyllands Chef, Orlogskaptajn P. C. Holm.

Korvetten Najaden: Chef, Kaptajnløjtnant H. J. A. Hagen, der senere afløste Hejmdals Chef, Kaptajnløjtnant S. Lund.

Korvetten Valkyrien, der fra den 8de Juli til den 15de August var paa Togt som Kadetskib med Kaptajnløjtnant R. C. M. Bruun som Chef.

Fregatten Havfruen var rigget og armeret, men blev læk og maatte desarmes og afrigges, den kom ikke paa Togt.

Briggen St. Thomas var sejklar, men blev ikke benyttet. Sluppen Larsens Plads og Kutteren Neptun forrettede begge Blokadeteneste.

Kolding, Ærø², Lyø, Hejlsminde, Gjennerfjord, Helgenæs og Trelldenæs.

Her var mange Kræfter i Aktivitet om den store Opgave, at værne Land og Flag, her var Enighed og Offervillighed, trods Kampen imod Vinterens haarde Kaar. Men en smukkere Anerkendelse kunde Flaadens Personel heller ikke ønske sig, end den Landets Konge udtalte i den under den 17de Oktober udstedte Proklamation, der gengives her.

TIL FLAADEN.

»Fredeligere Forhold ere indtraadte, og de Fleste af Eder vende nu tilbage til Hjemmet.

Med Glæde har jeg fulgt Eders hæderfulde Færd paa Søen. Hvad enten det var i den stränge Vintertid, hvor det gjaldt om at modstaa Elementernes Magt, eller i Kamp mod Fædrelandets Fjender, have I vist Udholdenhed og Mod.

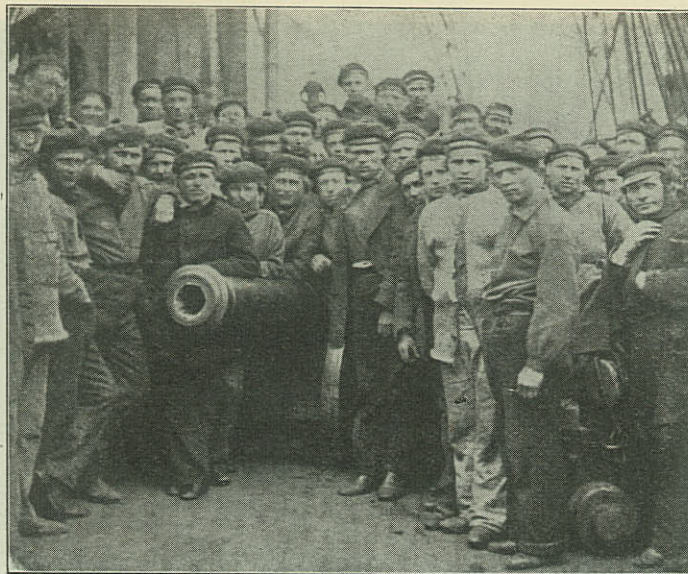
¹ Sprængt i Luften ved Als den 29de Juni.

² Erobrede af Fjenden eller ødelagte.

Bevar under Genoptagelsen af fredelige Sysler Eders Kjærlighed til Kongen og Fædrelandet, og til det Flag, hvorunder I have kæmpet; og skulde Fædrelandets Forsvar atter kalde Eder til Vaaben, da iler, hvor I end maatte færdes, at stille Eder under gamle Dannebrog.

Jeg sender Eder, Fædrelandets brave Sønner, saavel Officerer som Underofficerer og Menige, min kongelige Hilsen og takker Eder for det udførte Hverv.

CHRISTIAN REX.

Gruppebillede af Mandskab paa Jyllands Dæk 1864

SØKAMPEN VED HELGOLAND

(CHRISTIAN RICHARDT)

SANGSTEMME

J. MIKKELSEN.

Tempo di marcia

mf *f* *p*

1. Stær - ke Dron fra Nord - havs Bøl - ge, fri - ske Pust fra Hel - go - land,
 2. Det var som i gam - le Da - ge, det var Glimt af Nord - havs - Sky,
 3. »Jyl - land«s Bryst sin Har - me sva - ler, le - ger ej bag Klit - ten Skjul;
 4. Skudt i Brand ved dan - ske Bran - de flam - mer Fjen - der - nes Fre - gat,
 5. Tak, I gæ - ve Or - logs - hel - te, det var Bad paa lum - mer Dag!

mf *f*

med den grøn - ne Tang i Fol - ge Sejr I bar til Dan - marks Strand.
 det var os som tur - de ja - ge det var dem som maat - te fly.
 ly - stig »Hejm - dal«s Ha - ne ga - ler, Tord' - nen rul - ler fra »Niels Juel«.
 ly - ser o - ver mør - ke Van - de, som et Fyr i Dan - marks Nat.
 Nu hos Vaa - rens ly - se Tel - te, vaj - er ungt det gam - le Flag.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
 REDAKTØR: H. EWALD